Securitatea

STRICT SECRET

1626

Nr. 3 — 1969

STRICT
SECRET

Exemplar nr.

1626

3(7)
1969

PENTRU PATRIA NOASTRĂ, REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA!

Securitatea

BULETIN INTERN PENTRU
APARATUL SECURITĂȚII STATULUI

SUMAR

* * *

Pregătirea multilaterală a cadrelor, sarcină de prim ordin 3

Locotenent-colonel VASILE MOCANU

Aspecte rezultate din urmărirea informativă a unor legionari 10

Locotenent-colonel ION NARDIN

Identificarea și urmărirea suspecților care călătoresc peste hotare 14

Locotenent-colonel ȘTEFAN DAVID

Stabilirea locului și timpului întîlnirilor cu informatorii din mediul rural 22

Maior LUDOVIC KISS

Particularități ale activității ostile dusă de persoane din rîndul naționalității maghiare . . 27

Locotenent-colonel AUGUSTIN SABĂU
Căpitan IRINEL GRUIA

Prevenirea, sarcină de bază a organelor noastre 32

Locotenent-colonel C. BULEANDRĂ

Trăsăturile psihice ale informatorului . . 38

Maior ION ANGHELESCU

Cercetarea la fața locului în cazul catastrofelor feroviare 45

Maior DUMITRU POPA
Investigația, mijloc eficace al muncii informative . . 54

Căpitan NICOLAE CÎRSTEA
Căpitan ION ZAMFIR
Învățăminte ce se desprind din acțiunea „Voiajorul" . 61

Locotenent-colonel D. ISTRATE
Filajul unor elemente legionare după eliberarea din detenție 64

Locotenent-colonel IOAN ȘCHIOPU
Vă prezentăm cazul „RICĂ" 69

Căpitan GH. APOSTU
Sub semnul Semilunii (povestire) 74

* * *
De peste hotare 85

* * *
Interpolul 88

Căpitan ION PROTOPOPESCU
Căpitan DUMITRU HÎRJEA
Biblioteca de specialitate a C.S.S. 90

* * *
Index legislativ 94

COLEGIUL DE REDACȚIE

General-maior CONSTANTIN STOICA — **președinte,** general-maior NICOLAE STAN — **vicepreședinte,** general-maior ALEXANDRU DUMITRAȘCU, general-maior OVIDIU DIACONESCU, colonel MIOC ANCULIA, colonel EMILIAN GEORGESCU, colonel CONSTANTIN IANCU, locotenent-colonel CONSTANTIN MAZILU, locotenent-colonel ION GEAGLĂ, locotenent-colonel VLADIMIR BIRIȘ, maior MIHAI DIMA — **redactor șef.**

PREGĂTIREA MULTILATERALĂ A CADRELOR, SARCINĂ DE PRIM ORDIN

În a doua jumătate a lunii septembrie a.c. a avut loc în tabăra de la Săcele şedinţa lărgită a Consiliului Securităţii Statului. La această şedinţă au participat membrii Consiliului, şefii unităţilor centrale şi teritoriale de securitate, instructorii cu învăţămîntul şi instructorii cu pregătirea de luptă din toate unităţile de securitate.

În şedinţă s-a dezbătut problema învăţămîntului şi a pregătirii de luptă a cadrelor de securitate.

În încheierea dezbaterilor a luat cuvîntul Preşedintele Consiliului Securităţii Statului, Ion Stănescu. Redăm mai jos textul cuvîntării tovarăşului Preşedinte rostită cu acest prilej.

Recent am trăit evenimente cu profunde rezonanţe în istoria socialistă a poporului nostru, prilejuite de Congresul al X-lea al partidului şi aniversarea a 25 de ani de la eliberarea patriei de sub jugul fascist.

Raportul Comitetului Central al Partidului prezentat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, examinînd în mod aprofundat dezvoltarea economică, politică şi social-culturală a ţării, activitatea desfăşurată de partid, schimbările înnoitoare petrecute în societate, a stabilit în mod creator, cu rigurozitate ştiinţifică marxist-leninistă, măsurile ce urmează a fi luate în vederea dezvoltării mul-

tilaterale a socialismului în patria noastră. Hotărîrile adoptate de Congresul al X-lea reprezintă un însuflețitor program care deschide o strălucită perspectivă în toate domeniile vieții sociale, asigură un nou avînt al României socialiste.

Făcînd o analiză profund științifică a evenimentelor internaționale din ultimii ani, a schimbărilor petrecute în lume, documentele Congresului al X-lea al partidului evidențiază creșterea influenței forțelor socialismului, a frontului antiimperialist, faptul că ele determină într-o măsură tot mai însemnată viața socială pe plan mondial.

Străduindu-se să oprească transformarea revoluționară a lumii, cercurile imperialiste acționează în direcția răsturnării unor regimuri și guverne progresiste, sprijină forțele cele mai retrograde din diferite țări și nu se dau în lături de la acte de agresiune fățișă.

În lupta împotriva agenților imperialismului, a acelora care ar încerca, sub orice formă, să atenteze la cuceririle revoluționare ale întregului nostru popor, sarcini importante revin organelor securității statului. O cerință esențială a organizării și desfășurării cu succes a muncii de securitate, pentru prevenirea, descoperirea și lichidarea activității serviciilor de spionaj străine și a elementelor dușmănoase din interior o constituie continua perfecționare a pregătirii cadrelor.

Condițiile în care se desfășoară producția modernă, ca și toate celelalte activități din societate, ridică înalte exigențe față de pregătirea, de competența celor chemați să le realizeze. Buna formație profesională se impune ca o cerință generală, ca un atribut obligatoriu pe întreaga scară a funcțiilor. În același timp devine absolut necesară o adîncire a competenței, în sensul creșterii volumului de cunoștințe asimilate din domeniul de specialitate al fiecăruia și din domenii adiacente.

Ca o expresie a reflectării acestor cerințe, problema pregătirii multilaterale a cadrelor a fost situată în centrul preocupărilor de bază ale Consiliului Securității Statului. În această privință, Consiliul Securității Statului pornește de la necesitatea transpunerii neabătute, pe planul instituției noastre, a tuturor hotărîrilor Congresului al X-lea al partidului, privind dezvoltarea învățămîntului în patria noastră, pregătirea și perfecționarea cadrelor din toate domeniile vieții sociale.

Numai o pregătire temeinică poate asigura maturitatea și discernămîntul politic al întregului nostru efectiv, calități atît de necesare pentru soluționarea fiecărui caz în lumina cerințelor documentelor de partid, ale echității și justiției sociale.

În sensul considerațiunilor amintite, apreciem că ședința de analiză privind modul cum s-a organizat și s-a desfășurat în apa-

ratul de securitate pregătirea de specialitate și de luptă în anul de învățămînt 1968/1969 a reușit să evidențieze preocupările stăruitoare ale C.S.S., de a realiza dezideratul perfecționării instruirii cadrelor, a ridicării eficienței învățămîntului, care să vină tot mai activ în sprijinul muncii de securitate în ansamblul ei.

Faptul că am dezbătut problema pregătirii multilaterale a personalului în ședința lărgită a Consiliului Securității Statului, cu participarea cadrelor cu munci de răspundere : șefi de unități centrale, inspectori șefi, instructori cu învățămîntul și alte cadre din unități, chemate să sprijine pe comandanți în aplicarea în viață a ordinelor în vigoare pe această linie și faptul că am discutat această problemă la începutul noului an de învățămînt, reprezintă o garanție în plus că toți cei prezenți aici au tras concluziile cuvenite, iar în perioada următoare vom constata o intensificare a pregătirii în cadrul aparatului nostru de securitate.

De fapt, aproape că nu a fost ședință a Consiliului în care să nu se discute o latură sau alta a pregătirii multilaterale a cadrelor noastre, iar aceasta atestă atenția și grija pe care Consiliul Securității Statului, la indicația conducerii de partid, o acordă pregătirii multilaterale a lucrătorilor noștri de securitate.

Este îmbucurător faptul că, în general, bilanțul este pozitiv la toate categoriile de pregătire. Aceste rezultate le apreciem ca fiind rodul efortului deosebit al tuturor factorilor pe linia pregătirii multilaterale a lucrătorilor noștri. Este necesar ca în continuare să consolidăm aceste eforturi și, pe baza experienței căpătate, să lichidăm neajunsurile care s-au mai manifestat, să diversificăm laturile pregătirii noastre. În fiecare unitate va trebui să se militeze pentru lichidarea formalismului în organizarea și desfășurarea unor acțiuni pe linia pregătirii cadrelor, pentru ca învățămîntul să fie strins legat de viață, de nevoile muncii.

Consiliul Securității Statului apreciază eforturile și contribuția deosebită adusă în buna funcționare a învățămîntului nostru de șefii unităților centrale și teritoriale de securitate, Direcția învățămînt, Direcția generală a serviciilor și înzestrării și alte unități. Un sprijin important a dat acestei probleme Comandamentul trupelor de securitate. Această apreciere a Consiliului să fie transmisă în unități și avem convingerea că în viitor se va desfășura o activitate mai susținută în privința învățămîntului și pregătirii de luptă.

După cît s-a observat, în cadrul cursurilor de la Bran și Săcele, tematica a suferit unele modificări de la o serie de pregătire la alta. Aceste corective s-au făcut cu aprobarea Consiliului, deoarece cerințele vieții impuneau continua îmbunătățire a tematicii. Aceasta trebuie să fie linia noastră și în viitor, în sensul eliminării aspectelor de care sîntem conștienți că nu sînt folositoare. Trebuie să intensificăm acele categorii de pregătire care au dat rezultatele cele

mai bune și se dovedesc a fi cele mai folositoare muncii noastre.

Rezultatele bune ne bucură pe toți, ne dau încredere în viitor, dar raportîndu-le la cerințele pe care partidul nostru le pune în față, nu numai securității, ci tuturor sectoarelor de activitate, fiecărui lucrător din aparatul de stat, trebuie să fim conștienți că acestea se pot îndeplini numai printr-un efort multilateral în pregătire, atît în cadrul programului instituției, cît și în afara lui. Sînt unele activități care nu sînt de strictă specialitate și pot fi făcute și în familie, în timpul liber, în timpul concediului, în așa fel încît să ne putem îndeplini în cele mai bune condiții sarcinile încredințate. Trebuie să depunem eforturi sporite pentru a îndeplini ceea ce ni se cere pe linia unei pregătiri temeinice, multilaterale.

Și în continuare se vor afecta din program orele necesare pentru executarea acestor sarcini de pregătire, dar trebuie accentuat și pe timpul liber. Dacă este nevoie sacrificăm și timpul de odihnă, tovarăși, așa se pune problema, să nu ne menajăm nici pe noi și nici pe alții, ca să ne putem pregăti multilateral.

Noi nu facem pregătire de dragul de a avea ce raporta la ședințe, ci facem pregătire pentru muncă, pentru obținerea de rezultate cît mai bune. Cred că ați simțit și dumneavoastră că, cu cît vom intensifica mai mult pregătirea multilaterală, cu atît rezultatele muncii noastre vor fi mai bune.

Sîntem convinși că vom fi în stare să obținem în anii care urmează rezultate și mai mari și credem că vom reuși încă din anul acesta să facem această cotitură. Hotărîtor este să ne apucăm serios de muncă, în fiecare unitate, în fiecare compartiment și să luăm măsuri în raport de cerințe.

De acum încolo, toate planurile de învățămînt și programele de pregătire care vor fi trimise în unități vor putea fi modificate de către comandanți, în funcție de utilitatea și oportunitatea activității prevăzute. Dacă se va considera că o temă nu este utilă, aceasta nu se va executa ; pentru că trebuie să punem capăt o dată formalismului. De aceea, dăm mandat comandanților ca, în timpul anului, să-și facă un plan pe baza tematicii orientative pe care o primesc de la Direcția de învățămînt, un plan corespunzător muncii desfășurate de fiecare compartiment, un plan în raport de cerințele muncii, pe care să îl vedem și noi, mai mult pentru coordonare. S-a constatat o deficiență într-un sector de activitate, învățămîntul este chemat să combată acele stări de lucruri negative în îndeplinirea ordinelor și a indicațiilor primite. Deci, învățămîntul nostru să fie orientat astfel, încît să ajute cît mai mult procesul muncii.

Considerăm că pentru o pregătire multilaterală trebuie să acordăm timp și mai mult. S-au văzut eforturile pe care le-a făcut Consiliul pentru scoaterea unor cadre cu funcții de conducere din muncă și trimiterea lor la cursuri. Se va face și pe viitor acest lucru. Este cazul să se folosească unele posibilități locale în vederea organizării de cursuri scurte, fără a scoate cadrele prea mult din program, fără să stînjenim munca profesională. Printr-o planificare judicioasă a acestor cursuri, să reușim ca într-un timp cît mai scurt posibil, folosind toate condițiile, să pregătim multilateral și temeinic toate cadrele noastre. Unele categorii de pregătire nu impun de altfel scoaterea din program a unui număr prea mare de cadre, deoarece acest lucru se poate realiza printr-o pregătire individuală.

În găsirea formelor de pregătire adecvate trebuie să intervină stilul de muncă și experiența instructorilor și a comandanților noștri de a organiza în așa fel, de așa natură învățămîntul, încît nimeni să nu rămînă în afara pregătirii și să nu vină nimeni cu nici un fel de justificări.

În desfășurarea cu cele mai bune rezultate a învățămîntului și a pregătirii de luptă a personalului, organizațiile de partid trebuie să fie un factor mobilizator. Aceasta deoarece majoritatea aparatului nostru este constituit din comuniști. Se pune deci problema ca organizațiile de partid să se ocupe serios de sprijinirea pregătirii multilaterale a cadrelor noastre.

Pentru pregătirea comandanților de unități și a locțiitorilor lor, Direcția de învățămînt, pînă la 30 noiembrie a.c. va întocmi planul de pregătire al acestor cadre. Cu acești tovarăși se vor organiza două convocări de cîte cinci-șase zile, una în anotimpul de iarnă și alta în anotimpul călduros. Tematica acestor convocări va fi întocmită pe baza experienței acumulate în desfășurarea cursului de la Bran. După aprobare, tematica va fi trimisă în unități, pentru ca la convocări tovarășii să vină bine pregătiți.

În legătură cu pregătirea politico-ideologică și învățămîntul de partid, în unitățile Consiliului Securității Statului, fiecare comandant să asigure ca lunar să se facă o expunere pe marginea documentelor de partid, în fața cadrelor din subordine. În materialul aprobat de Secretariatul C.C. al P.C.R. privind învățămîntul de partid sînt o serie de teme care ar putea să fie expuse și în aparatul nostru de securitate.

Comandanții, cu sprijinul organizațiilor de partid vor trebui să asigure ca, prin cunoștințele politico-ideologice propagate în rîndul cadrelor de securitate, să formeze la acestea convingeri trainice care să le dinamizeze potențialul creator, voința de a-și consacra întreaga

energie și capacitate înfăptuirii politicii științifice a partidului nostru.

Se mai desprinde necesitatea întăririi cooperării dintre cadrele de la Școala militară de ofițeri de securitate și inspectorate. Se poate face mai mult pe această linie, dar trebuie și școala să-și trimită cadrele la inspectorate, pentru a vedea modul cum sînt instruiți noii absolvenți, cum sînt ei ancorați în preocupările concrete ale muncii noastre de securitate.

În ceea ce privește pregătirea de luptă, considerăm că trebuie să acordăm în continuare toată atenția instrucției focului și să o desfășurăm în raport de cerințele noi, care se pun în fața aparatului de securitate. Atunci cînd s-a pus problema executării tragerilor și cu mîna stîngă, unii au zis că este imposibil. Dar rezultatele obținute la cursurile de la Bran și Săcele ne-au dovedit că acest lucru este nu numai posibil, dar și necesar. La fel s-a întîmplat și cu tragerile din mașină.

De aceea, Direcția învățămînt, împreună cu Comandamentul trupelor de securitate, trebuie să analizeze, deși nu avem un manual, cum se pot executa trageri specifice muncii noastre. Lucrătorul de securitate, prin specificul misiunilor pe care le are de îndeplinit, este nevoit să acționeze individual și în situații diferite.

De asemenea, trebuie să continuăm pregătirea tactică și de topografie, să dăm toată atenția acestor probleme în viitor. Cînd vorbim de topografie, nu trebuie să înțelegem numai orientarea cu și fără hartă. Este necesar ca toți ofițerii să cunoască bine nu numai lucrul pe hartă, dar și zonele de responsabilitate. Cerem tovarășilor inspectori șefi să cunoască personal tot județul, în așa fel încît să poată fi îndeplinite în condiții cît mai bune misiunile. Pe linia aceasta și a pregătirii fizice, trebuie să se organizeze în fiecare unitate activități care să antreneze și să fortifice cadrele.

În legătură cu învățarea limbilor străine, hotărîtoare pentru toate unitățile este aplicarea consecventă, cu toată atenția, de către cadrele noastre cu munci de răspundere, a prevederilor ordinelor date în această privință. Deci, va trebui să dăm toată atenția acestei probleme și să o rezolvăm cît mai corespunzător.

În ce privește îmbunătățirea în continuare a pregătirii juridice a lucrătorilor noștri, se impune ca Direcția cercetări penale, împreună cu Direcția învățămînt să prezinte propuneri referitoare la atestare. În viitor, la atestare va trebui să se aibă în vedere și cum au muncit practic cadrele noastre, cum au aplicat prevederile Codului

penal, ale Codului de procedură penală și alte acte normative. Să dăm toată atenția acestei atestări și pregătirii practice în continuare, pe probleme juridice. În fiecare județ este o asociație a juriștilor, avem și procurori și judecători. Să folosim aceste condiții invitîndu-i să facă expuneri în fața cadrelor noastre.

În legătură cu pregătirea genistică, va trebui lărgit nucleul de ofițeri genișți pregătiți pînă acum. Cei doi-trei instructori cu pregătirea genistică, existenți în fiecare unitate, vor trebui să instruiască și alți ofițeri, iar tovarășii inspectori șefi să cuprindă în planul de pregătire militară și instruirea a cel puțin doi-trei ofițeri genișți. Direcția generală a serviciilor înzestrării să prezinte de urgență de ce dotare și materiale este nevoie pentru a se realiza această sarcină.

Despre activitatea editorială, se poate spune că, într-adevăr, comparativ cu alți ani, aceasta este în creștere, dar considerăm că va trebui să vedem eficiența și utilitatea materialelor editate, în ce măsură răspund nevoilor aparatului nostru de securitate. În acest sens Direcției de învățămînt îi revine sarcina să organizeze discuții cu tovarășii din unități, în vederea stabilirii tematicii viitoarelor apariții editoriale. Inspectorii șefi vor trebui să trimită propuneri referitoare la această problemă. Poate că nu se va putea la toate inspectoratele să se facă asemenea consfătuiri, dar să îmbunătățim planul nostru editorial este o necesitate și aceasta cu atît mai mult cu cît avem toate condițiile să facem o muncă de calitate.

Se mai ridică și problema ca nu numai direcțiile centrale să întocmească sinteze, ci toate unitățile noastre. Va trebui să instituim un control din partea comisiei noastre de metodică, pentru a nu se strecura greșeli în aceste sinteze. Deci, controlul să fie prin Direcția învățămînt, după toate metodele pe care le avem la îndemînă. Inspectoratele au o serie de materiale de la fostele regiuni pe care le pot consulta.

Ne exprimăm convingerea că toți comandanții de unități, Direcția învățămînt, toate celelalte cadre cu funcții de conducere și instructorii cu învățămîntul și cu pregătirea de luptă vor face totul ca ordinele date pe această linie să fie executate integral, iar activitatea de pregătire a aparatului nostru să se desfășoare în spiritul celor mai înalte exigențe.

În numele Consiliului urez, la începutul noului an de învățămînt, tuturor cadrelor de conducere, instructorilor noștri, călduroase felicitări, urări de multe succese și spor la muncă.

ASPECTE REZULTATE DIN URMĂRIREA INFORMATIVĂ A UNOR LEGIONARI

Locotenent-colonel VASILE MOCANU

În ultima vreme, în cadrul Inspectoratului de securitate al județului Ialomița, urmărirea informativă a elementelor legionare active și prevenirea acțiunilor întreprinse de acestea s-au realizat prin rezolvarea fiecărui caz în parte, în raport cu particularitățile respective.

Pe baza selecției făcute, au rămas în baza de lucru numai acele elemente din rîndul legionarilor care, prin funcțiile îndeplinite și activitatea prezentă, constituie un pericol pentru securitatea statului, celelalte elemente fiind contactate periodic în cadrul supravegherii informative generale.

O dată selecționată baza de lucru, s-a trecut la măsuri eficiente ca: recrutarea unor informatori de valoare și extinderea legăturii impersonale cu rețeaua informativă ce lucrează în problema legionară, folosirea mijloacelor speciale, efectuarea de percheziții secrete, îmbunătățirea muncii de instruire și verificare a rețelei, trimiterea de informatori pe lîngă elementele legionare de vîrf — cu care se cunoșteau din detenție, sau cu care au activat împreună etc. Toate aceste măsuri ne crează posibilitatea de a cunoaște în mod continuu activitatea elementelor legionare active, metodele folosite de ele și legăturile create.

S-au putut obține astfel materiale verificate din care rezultă că unele elemente nu au renunțat la activitatea lor legionară și că, sub diferite forme, încearcă să întreprindă acțiuni contra securității statului. Legionarul „Bădulescu", de pildă, intelectual, fost instructor și șef de sector legionar, angajat în prezent la un I.A.S. din raza județului, a fost lucrat o anumită perioadă de timp după eliberarea din detenție cu informatori de suprafață, creîndu-se impresia că acesta nu ar mai desfășura activitate dușmănoasă. Fiind însă infiltrat ulterior informatorul „Babeș Leontin", element bine pregătit cultural, s-au obținut date din care rezultă că cel urmărit caută să intre în relații cu anumite elemente legionare din loca-

lităţi ca: Braşov, Constanţa, Tecuci etc. Prin corespondenţă sau prin întîlniri personale ce le făcea cu ocazia diferitelor deplasări, urmăritul s-a interesat de poziţia acestor elemente după eliberarea din detenţie şi de activitatea lor prezentă. Faţă de informator a afirmat că el nu a fost şi nu va fi niciodată „un laş", că şi în detenţie s-a menţinut pe o poziţie dîrză legionară, cu toate măsurile represive care s-au luat împotriva lui. S-a stabilit că a luat legătura cu „Grigorescu" din Bucureşti, ziarist, fost legionar, căruia i-a solicitat să-i întocmească un material directoriu pentru legionari şi un eseu închinat luptei acestora. „Grigorescu" a respins aceste idei, el urmînd a fi audiat de noi pentru documentarea activităţii celui urmărit. Totodată a mai rezultat că „Bădulescu" dă indicaţii elementelor fanatice legionare să-şi îndrepte atenţia spre tineret şi în mod deosebit către studenţi, cărora să le insufle ideile legionare, folosindu-se de aşa-zisul spirit naţionalist şi patriotic al românului. Sus-numitul a relatat că în vara anului trecut, la ferma pe care o conducea, a avut studenţi în practică şi că acestora le-a creat avantaje materiale, prin care i-a apropiat de el şi le-a putut strecura în mod subtil unele din ideile legionare. Pentru a nu i se da posibilitatea de a intra în contact cu un număr mai mare de persoane, şi în special cu intelectuali, s-a luat măsura ca „Bădulescu" să fie repartizat la o fermă izolată din Balta Borcea, de unde foarte greu se deplasează spre centrele dens populate. De asemenea, în cursul acestui an, grupele de studenţi care au mers în practică la I.A.S.-ul respectiv nu au mai fost repartizate la ferma pe care o conduce elementul urmărit. În momentul de faţă se întreprind acţiuni de documentare a activităţii acestui element şi, în cazul că nu se vor obţine suficiente probe justiţiabile, se va lua măsura compromiterii lui.

Din supravegherea informativă s-a constatat că şi alte elemente legionare fanatice caută să-şi pună în aplicare planurile lor, folosindu-se de nemulţumirile unor persoane fără antecedente politice, din mediul rural, din întreprinderi economice etc.

Astfel, legionarul „Mihăilescu Dan", medic stomatolog, fost şef de judeţ legionar şi condamnat pentru activitate infracţională împotriva securităţii statului, apreciază că un teren prielnic, în care legionarii pot acţiona fără să fie descoperiţi, îl constituie mediul ţăranilor cooperatori, deoarece aceştia au o pregătire culturală şi politică relativ scăzută, se lasă uşor influenţaţi şi în acelaşi timp transmit mai departe unele idei insuflate, creînd astfel o acţiune anticomunistă largă, fără pericolul descoperirii iniţiatorului. El sugera să fie exploatate unele nemulţumiri, explicîndu-i-se ţărănimii că toate îşi au originea în regimul politic şi că nu sînt o urmare a activităţii defectuoase desfăşurate de unele persoane. De asemenea, indica să se caute preoţi „bine verificaţi", dintre cei nemulţumiţi de regim, care să fie instruiţi ca, în predicile de la biserici, să strecoare idei naţionalist-legionare, să vorbească ţăranilor despre greutăţile pe care le întîmpină prin organizarea muncii în C.A.P. După părerea sa, legionarii au obligaţia ca, în orice împrejurare, să creeze o psihoză de neîncredere în regim, de nemulţumire generală, care să poată da naştere la eventuale tulburări de masă ale ţăranilor.

De menţionat că elementul respectiv a fost avertizat pentru activitatea sa duşmănoasă, însă nu a renunţat la

ca. El și-a schimbat doar formele și metodele de acțiune. În prezent urmează a se documenta activitatea celui în cauză.

Cunoscîndu-se direcțiile în care acționează elementele legionare, în cele mai multe cazuri, au fost luate măsuri de prevenire a activității desfășurate de acestea, folosindu-se ca procedee: avertizarea, ținerea sub influență, compromiterea față de celelalte elemente legionare și sprijinirea organelor de miliție în vederea trimiterii în justiție a unor legionari pentru infracțiuni de drept comun.

Spre exemplu, a fost avertizat „Bucur Grigore", fost șef de garnizoană legionară din comuna Vlădeni, despre care s-au obținut materiale verificate din care rezulta că, în diferite împrejurări, lansa zvonuri dușmănoase și propaga ideea revenirii la putere a legionarilor. Ulterior, stabilindu-se informativ că acesta a apreciat măsura avertizării ca o slăbiciune a organelor de securitate, s-a luat măsura de chemare periodică la organul nostru — chemare care este cunoscută în comună — în scopul compromiterii lui față de ceilalți legionari

În alte cazuri, elementele respective au adoptat o atitudine corespunzătoare după avertizare, renunțînd la activitatea dușmănoasă. De pildă: „Tănăsescu Ion", fost membru legionar din comuna Ștefan-Vodă, fiind avertizat asupra activității pe care o desfășura, a afirmat față de informator că, în urma discuțiilor purtate cu ofițerul de securitate, și-a dat seama că este un „rătăcit politic", că trebuie să se integreze în muncă la C.A.P. și că i-a prins bine această avertizare. Aceeași situație se prezintă și cu „Grigore Ion" din comuna M. Kogălniceanu, fost șef de garnizoană legionară care, fiind avertizat în fața președintelui C.A.P. și a primarului comunei, a afirmat față de informator că-i este și rușine să mai iasă între oameni, deoarece a fost demascat ca element dușmănos.

Stabilindu-se că avertizarea elementelor legionare făcută în fața unui colectiv are efect mai mare asupra celor avertizați, am extins această metodă. În cazul „Mecanicul" din Călărași, spre exemplu, acesta a fost avertizat în fața directorului, șefului de secție și a doi colegi de serviciu, membri P.C.R.; „Bărbulescu" a fost avertizat în fața unui colectiv de cinci persoane cu care lucra etc. În cazul „Navetistul", din comuna Vlad Țepeș, la avertizare, pe lîngă factorii de conducere din comună, a fost chemat și fiul urmăritului despre care cunoșteam că dezaprobă acțiunile tatălui său. În momentul de față acesta se ocupă îndeaproape de tatăl său determinîndu-l să nu mai întreprindă acțiuni dușmănoase.

În ceea ce privește unele elemente legionare, despre care s-au obținut informații că adoptă o poziție oscilantă, dar au influență în mediul în care lucrează, s-a luat măsura chemării lor periodice la organul de securitate pentru ținerea sub influență. Și acest

procedeu a dat rezultate. De exemplu, în cazul „Juristul" din orașul Călărași, după mai multe întîlniri cu un ofițer de al nostru, elementul în cauză și-a schimbat în mare măsură concepțiile, indicînd celor doi fii ai săi să nu se antreneze la acțiuni politice potrivnice regimului. În luna decembrie anul trecut, auzind că unele elemente din rîndul studențimii din București s-au dedat la acte huliganice, s-a deplasat personal la fiii săi pentru a cunoaște dacă nu cumva sînt antrenați în astfel de acțiuni și le-a atras atenția să aibă o comportare corespunzătoare.

În cazul legionarului „Buzoianu", măsura ținerii sub influență a fost îmbinată cu compromiterea lui față de intelectualii din orașul Călărași, care au început să-l suspicioneze și să-l evite.

În vederea compromiterii unor legionari s-a luat măsura organizării de „întîlniri", cu unii dintre aceștia, seara, în locuri în care să fie văzuți de alte persoane, în așa fel încît să se tragă concluzia că ar colabora cu organele noastre.

De exemplu, în cazul preotului „Roșeteanu", fost șef de garnizoană, despre care deținem date că are o poziție dușmănoasă și că se bucură de influență în rîndul preoților, s-au organizat „întîlniri întîmplătoare" cu un ofițer de securitate, pe strada unde domicilia. În acest timp a fost văzut de mai multe persoane, iar din materialul informativ obținut ulterior, rezultă că elementele legionare îl suspectează ca informator, ferindu-se de el.

În lumina ordinelor și indicațiilor primite de la C.S.S., s-au luat măsuri ca elementelor care sînt urmărite informativ să li se stabilească întreaga activitate infracțională, chiar dacă această activitate îmbracă uneori formele unor fapte ce intră în competența organului de miliție. Astfel a fost cazul lui „Argeșeanu", fost șef de garnizoană legionară și condamnat, cunoscut pe linie informativă că se menține pe o poziție legionară și că ponegrește în diferite împrejurări regimul socialist din țara noastră. Întrucît acest lucru era foarte greu de documentat, și pentru că între timp s-a stabilit că sustrage anumite materiale din cadrul întreprinderii în care lucrează, el a fost cercetat de către miliție, trimis în justiție și condamnat pentru infracțiunea săvîrșită. La fel s-a procedat și cu „Contabilul", fost șef de sector legionar în orașul Tecuci. Deoarece, împreună cu alte elemente necinstite, acesta întocmea state de salarii false, pe un șantier, el a fost sesizat organului de miliție și deferit justiției.

În cele de mai sus am descris succint modul de acțiune al unor elemente legionare de pe raza județului Ialomița. În centrul atenției noastre se află în continuare inițierea de măsuri pentru cunoașterea în detaliu a activității acestei categorii de persoane, precum și luarea de măsuri adecvate pentru prevenirea activității lor dușmănoase.

IDENTIFICAREA ȘI URMĂRIREA suspecților care călătoresc peste hotare

Locotenent-colonel ION NARDIN

Întrucît o serie de date atestau faptul că serviciile de spionaj acționează asupra unor cetățeni români care se deplasează temporar în străinătate, conducerea Consiliului Securității Statului a hotărît înființarea, în cadrul aparatului de contraspionaj, a unui compartiment care să se ocupe exclusiv de identificarea acelor persoane asupra cărora s-a acționat în timp ce se aflau peste hotare sau de identificarea acelora care trebuie să formeze obiectul de acțiune al organelor noastre.

Înființarea acestui compartiment este una din nenumăratele măsuri luate de Consiliul Securității Statului privind adaptarea acțiunilor organelor noastre, în raport de activitatea spionajului advers, cerință importantă a muncii de contraspionaj.

S-a avut, desigur, în vedere faptul că această muncă nu este ușoară, că necesită continuitate, perseverență, ingeniozitate și că *este necesar să se acorde atenție deosebită selecționării suspecților.*

Este suficient să amintim că, în anul 1968, au fost în țări capitaliste aproximativ 27 000 persoane în mod oficial, cca. 25 000 în particular, iar cca. 12 000 ca turiști, pentru a arăta că selecția, în vederea identificării suspecților, din acest număr mare de persoane, este o muncă deosebită, căreia trebuie să i se acorde atenția cuvenită, începînd de la șefi, pînă la ofițerii care lucrează în această problemă. Trebuie să arătăm însă că, în unele subunități de contraspionaj, selecția unor asemenea suspecți nu este efectuată la un nivel corespunzător, ba mai mult, ofițerii numiți să lucreze în această problemă sînt folosiți și în alte lucrări printre care unele — conform Ordinului nr. 99 — sînt de competența altor subunități. De pildă, ofițerii care lucrează în problema „plecări în străinătate" din unele inspectorate

de securitate se ocupă aproape exclusiv cu organizarea verificării persoanelor ce urmează să se deplaseze peste hotare, cu toate că art. 1 al Ordinului nr. 99 precizează: „Unităţile centrale şi teritoriale, întregul aparat de securitate, care desfăşoară o activitate informativă în cadrul supravegherii informative generale, să aibă ca una din sarcinile principale descoperirea intenţiilor şi prevenirea rămînerii în străinătate a cetăţenilor români..." Aceste verificări — aşa cum precizează Ordinul nr. 99 — îşi propun: „îmbunătăţirea muncii de securitate, în scopul asigurării prevenirii rămînerilor în străinătate a cetăţenilor români", în timp ce, ofiţerii din problema „plecări în străinătate", *au ca sarcină să identifice acele persoane care, aflîndu-se peste hotare, au făcut obiectul unei acţiuni a serviciilor de spionaj sau a agenţilor acestora.* De altfel, este aproape de neconceput ca ofiţerii din compartimentul de contraspionaj să poată efectua verificări la mulţimea de persoane ce solicită deplasarea în străinătate, iar pe de altă parte, nu se poate compara eficienţa verificărilor efectuate de ofiţerul de contraspionaj într-un obiectiv, cu cele pe care le efectuează ofiţerul ce deserveşte contrainformativ obiectivul respectiv.

Munca ofiţerilor din problema „plecări în străinătate" are drept scop *descoperirea acelor cetăţeni români care, aflîndu-se peste hotare, au fost recrutaţi de serviciile de spionaj străine sau sînt în studiul acestora şi se află pe cale de a fi recrutaţi.*

De asemenea, sarcina acestor ofiţeri este de a interpune reţeaua noastră serviciilor de spionaj, bazîndu-ne pe faptul că pe această cale (a plecărilor) serviciile de spionaj acţionează recrutîndu-şi agentură. În acest mod, prin dirijarea unor informatori sau colaboratori, organele noastre vor putea stabili metodele, mijloacele şi persoanele folosite de serviciile de spionaj străine, pentru a obţine informaţii din ţara noastră.

Desigur, dacă în procesul acestei munci rezultă intenţia persoanei în cauză de a rămîne peste hotare, trebuie să se ia măsuri de preîntîmpinare a unui asemenea act.

Pe de altă parte, dacă în procesul de verificare ce se efectuează pentru a preîntîmpina rămînerea în străinătate, rezultă intenţia respectivului de a lua legătura cu elemente din străinătate suspecte de spionaj sau se întrevăd acţiunile spionajului străin, ce vizează pe cei care urmează să plece temporar din ţară, trebuie sesizat compartimentul de contraspionaj, spre a lua măsurile corespunzătoare.

În consecinţă, identificarea elementelor asupra cărora a acţionat un serviciu de spionaj presupune, în primul rînd, *organizarea muncii de obţinere a unor date care să permită selecţionarea celor suspecţi. Obţinerea şi concentrarea datelor despre asemenea suspecţi, este o cerinţă importantă a muncii ofiţerilor din problema „plecări în străinătate".*

De unde se obţin asemenea date şi cum se concentrează?

În primul rînd, astfel de date se obţin *prin reţeaua informativă* care are asemenea posibilităţi sau prin aceea creată în acest scop, cît şi de la informatorii şi colaboratorii celorlalte compartimente. (Aici avem în vedere că, în conformitate cu art. 3 din Ordinul nr. 99, asigurarea contrainformativă a delegaţiilor oficiale sau a grupurilor compacte de turişti din aceeaşi instituţie sau întreprindere, care se

deplasează peste hotare, este realizată de către direcțiile centrale sau teritoriale ce deservesc obiectivele respective). De aceea, *este inadmisibil ca ofițerii din problema „plecări în străinătate" să nu aibă informatori și colaboratori proprii.* A ne baza numai *pe legăturile temporare, create cu unele persoane care se deplasează peste hotare* este foarte greșit, dar mai ales, nu ne asigură obținerea de date despre acțiunile dușmanului, *decît întîmplător și dacă persoana în cauză are capacitatea de a le sesiza.* (Informatorul sau colaboratorul organelor de securitate are o astfel de calificare, este instruit și, ca atare, este capabil să sesizeze acțiunile dușmanului).

Ofițerii care se ocupă de problema „plecări în străinătate" — în afară de verificările ce se efectuează de către compartimentele corespunzătoare, pentru a preveni eventualele intenții de rămînere în străinătate — trebuie să verifice complex anumite persoane suspecte (pe baza unor motive reale).

Măsurile de verificare, luate de ofițerii din problema „plecări în străinătate", pot fi efectuate independent sau în cooperare cu compartimentele ce efectuează verificarea, cu scopul preîntîmpinării intențiilor de rămînere peste hotare.

Iată cîteva motive pentru a selecționa ca suspect un individ care urmează să se deplaseze peste hotare: călătorii frecvente în străinătate, în interes particular, care nu concordă cu posibilitățile materiale ale celui în cauză sau existența unor legături suspecte cu străinătatea etc.; solicitarea plecării în străinătate, în interes particular, pentru o perioadă relativ scurtă, după ce a efectuat o deplasare în interes de serviciu. (În această situație, trebuie verificat la cine se deplasează, dacă nu cumva la cel care, în prealabil, a fost trimis oficial); solicitarea plecării în străinătate pentru tratamente medicale cu afecțiuni simple, respectiv cei care indică acest motiv numai ca pretext pentru călătorie etc.; efectuarea unor aranjamente pentru a călători în străinătate, adică invitații neoficiale la diferite congrese, conferințe, burse de specializare etc., invitații făcute fără știrea instituției în care își desfășoară activitatea și pe care încearcă să le oficializeze ulterior; plecarea unor persoane (oficial sau particular, individual sau în grup), care au relații cu anumite elemente din străinătate, aflate în evidențele organelor de securitate.

Dar dacă motivul călătoriei poate orienta în mod echivoc pe ofițerul operativ în a selecționa persoanele suspecte care se deplasează în străinătate, nu tot astfel stau lucrurile în alte situații, *în care suspiciunile sînt mult mai convingătoare și deci, îl determină pe ofițer să întreprindă măsuri complexe de verificare a activității acestora.*

Suspiciuni de acest gen pot crea: persoanele care sînt cunoscute că întrețin legături cu străinii suspecți de spionaj, cei care apar ca vizitatori frecvenți ai oficiilor diplomatice sau ca legături ale diplomaților spioni; cei care, în urma contactelor oficiale avute cu străinii, se eschivează să întocmească note de convorbiri, conform prevederilor H.C.M. 957/1966, primesc cadouri și le reține fără știrea conducătorilor de instituții etc.; persoanele semnalate că, în timpul unor deplasări anterioare, au avut o comportare necorespunzătoare; cei care, într-un fel sau altul, *au intrat în*

atenția serviciilor de spionaj străine. Trebuie acordată atenție și celor care au prieteni sau cunoscuți în străinătate, din rîndul unor cetățeni români care au rămas în exterior.

Aceste cîteva aprecieri nu epuizează însă toate posibilitățile, ele fiind doar de natură orientativă.

Cele arătate mai sus ne ajută la identificarea suspecților și constituie un factor important al muncii în această problemă, dar ele trebuie mai ales *căutate și concentrate;* de aceea, organizarea propriei noastre munci în acest sens este hotărîtoare.

Verificările ce sînt efectuate de către ofițerii din problema „plecări în străinătate", trebuie efectuate în cadrul formelor stabilite prin Directivă, și anume: în cadrul evidenței generale, în baza de lucru, prin mapă de lucru sau acțiune informativă. Numai în acest fel se poate vorbi de o muncă organizată a acestor ofițeri. Nu se poate admite deci, ca ei să nu aibă lucrări personale, rezultate din selecționarea suspecților. Pentru a *selecționa* însă, este necesar să căutăm, să adunăm, să concentrăm datele despre persoanele asupra cărora planează anumite bănuieli.

Căutarea și concentrarea datelor în vederea selecționării suspecților, este o muncă cu caracter permanent, chiar de migală, putem spune, și presupune o analiză temeinică a fiecărei informații ce se obține.

Cum trebuie să înțelegem *căutarea, adunarea acestor informații, sintetizarea și exploatarea lor.* Pentru a înțelege mai bine, redăm mai jos cîteva exemple de acest gen.

La 28 martie a.c., numitul Eugen Pîrvulescu, de profesie inginer la o întreprindere din București, a depus cerere pentru a pleca într-o excursie cu automobilul în Franța, împreună cu soția. Din studiul cererii rezulta că sus-numitul dorește să viziteze pe un anume Aldo Furmeni din Milano și că nu are nevoie de valută. Această problemă a părut curioasă ofițerului, deoarece respectivul preciza că nu are rude în exterior, nu a mai fost în străinătate și deci, n-a avut posibilitate să-l cunoască pe Aldo Furmeni. De altfel, inginerul era un element tînăr, la care nu se putea presupune să aibă asemenea cunoștințe în străinătate și încă dispuse să-l întrețină o perioadă de timp. Ofițerul din Serv. 11 al Direcției a III-a l-a căutat în evidențele Centrului de triere, dispecerat, cercetare, documentare și arhivă dar a rezultat că nu este cunoscut. Tot necunoscut a apărut și în evidențele Direcției pentru vize și pașaporte, cît și în evidențele operative ale miliției. Căutîndu-l însă în evidențele Direcției a IX-a pe Aldo Furmeni, a reieșit că acesta poartă frecvent corespondență cu șase persoane din București și din provincie, printre care și cu Petre Pîrvulescu, tatăl lui Eugen Pîrvulescu. Verificînd în evidențele Centrului de triere, dispecerat, cercetare, documentare și arhivă, persoanele ce purtau corespondență cu Aldo Furmeni, a reieșit că unele dintre ele, printre care și Petre Pîrvulescu, erau cunoscute că, în perioada 1951—1954, aveau relații cu Aldo Furmeni, care pe atunci funcționa la Legația Italiei din București și se ocupa cu obținerea de informații cu caracter politic și economic. Aceste date au fost suficiente pentru a lua măsuri de urmărire informativă a lui Eugen Pîrvulescu, spre a stabili relațiile sale cu Aldo Furmeni.

Un alt exemplu este cel al numitului Ioachimescu Vasile, de profesie

medic. El a reținut atenția ofițerului deoarece, pînă în anul 1960, funcționase ca medic la M.F.A. și cerea să plece în vizită în R.F. a Germaniei, la un anume Paraschiv Ionescu. Fiind căutat în evidențele D.G.I.E., Paraschiv Ionescu era cunoscut că a făcut parte din corpul diplomatic român pînă în 1946, cînd, fiind rechemat, a refuzat să revină în țară. Mai era semnalat că se afla în anturajul unei grupări legionare din Franța.

Un serviciu de linie din Direcția a III-a urmărește informativ rudele lui Virgil Panaitescu, inginer, plecat în anul 1968 într-o excursie în Austria, de unde nu s-a mai întors. În ziua de 19 mai a.c., informatorul „Buda" a comunicat că mama lui Virgil Panaitescu a fost vizitată de un anume profesor Aron Vuescu, care a fost la un congres ce a avut loc în Suedia și care a adus veşti de la fiul ei. Printre altele, Aron Vuescu a afirmat că Virgil Panaitescu locuiește în casa unui prieten al acestuia și că se gîndește să revină în țară, însă îi este teamă de repercusiuni, teamă pe care a constatat-o și la alți români aflați în Suedia. Informatorul mai sesiza că profesorul Aron Vuescu, în cadrul discuțiilor purtate, s-a dovedit a fi un element cu unele manifestări negative și care căuta să o influențeze pe mama lui Panaitescu să nu întreprindă măsuri care să-l determine pe fiul ei să se întoarcă în țară. Din primele verificări, a reieșit că Aron Vuescu, în raportul său, înaintat instituției după întoarcerea din Suedia, nu arătase nimic despre relațiile pe care și le crease în străinătate cu unii români. Mai mult, în cadrul discuțiilor purtate după întoarcerea din Suedia, ofițerul nostru — care îl instruise în prealabil — l-a întrebat dacă nu a întîlnit în exterior persoane originare din țară. Aron Vuescu a răspuns negativ. Pe baza acestor date, profesorului Vuescu i-a fost deschisă mapă de lucru de către Serv. II din Direcția a III-a.

Datele obținute separat de diferite organe, fie ele cît de neconcludente în prima formă, prin concentrarea lor, pot deveni interesante pentru organele noastre și ne ajută să ne îndreptăm atenția spre acele persoane care sînt suspecte, putîndu-se lua astfel măsurile ce se impun. În acest sens, prezentăm un exemplu edificator.

La 3 decembrie 1968, Inspectoratul de securitate al județului Bihor a raportat unele date obținute din supravegherea informativă a unor elemente suspecte din grupul de turiști care a vizitat Austria în luna noiembrie 1968, rezultînd, printre altele, că unul dintre acestea, în două zile, a lipsit cîteva ore de la programul stabilit. Mai reieșea că respectivul vizitase pe un anume „Iosef", originar din Iași, care are un magazin în Viena.

Din cadrul grupului de turiști români din Tg. Mureș, care a fost la Viena în luna martie a.c., a făcut parte și numitul Elemer Toth, care a destăinuit informatorului „Craiu" că a lipsit într-o seară de la program, întrucît a vizitat pe un anume „Iosef", proprietarul unui magazin, prin care a reușit „să cunoască persoane interesante pentru viitorul său".

Cu toate măsurile luate, Inspectoratul de securitate Iași nu l-a putut identifica pe „Iosef". Serviciul II din

Direcția a III-a i-a întocmit fișă lui „Iosef", cu datele existente la acel timp.

La 12 aprilie a.c., Inspectoratul de securitate al județului Bacău a raportat că informatorul „Badea", în timp ce se afla la Viena cu un grup de turiști, a fost acostat de un cetățean, Iosef Fleischer, proprietarul unui magazin, care se interesa de un anume Cornescu din Bacău, ce urma să vină la Viena, ca turist.

Concentrînd și aceste date la fișa lui „Iosef", s-a ajuns la concluzia că acesta duce o activitate suspectă. Datele au fost comunicate apoi Inspectoratului de securitate Iași, care i-a deschis acțiune informativă susnumitului, iar Inspectoratele de securitate Bihor și Mureș au fost sesizate pentru a orienta măsurile pe care să le ia asupra turiștilor care au venit în contact cu Iosef Fleischer. În legătură cu instruirea cetățenilor români care se deplasează peste hotare, particular sau oficial, considerăm că este util să relevăm cîteva aspecte.

De la început, trebuie menționat faptul că majoritatea covîrșitoare a celor ce se deplasează peste hotare sînt persoane conștiente de titlul de cetățean al republicii noastre socialiste, au o atitudine demnă, își îndeplinesc în mod exemplar sarcinile de serviciu și au o comportare ireproșabilă în călătoriile pe care le fac peste hotare.

Multe dintre aceste persoane au un nivel ideologic și politic corespunzător, iar profesional au o pregătire bună, însă, în raport de varietatea și complexitatea mijloacelor și metodelor folosite de spionajul străin, multe dintre ele sînt insuficient pregătite pentru a sesiza și contracara astfel de acțiuni.

Existența acțiunilor spionajului străin, precum și necunoașterea acestor acțiuni de către mulți cetățeni români care călătoresc în străinătate face necesară instruirea lor cu un minimum de date, instruire care să le permită să sesizeze la timp măsurile luate de serviciile de spionaj și, totodată, să știe cum să procedeze în situația creată.

Instruirea face parte din procesul muncii de asigurare contrainformativă a celor ce se deplasează peste hotare. Ea *este o măsură preventivă, principiu al muncii de securitate.* Această prevenire, pe lîngă faptul că poate contracara acțiunile spionajului străin, crează condiții ca ele să fie sesizate de persoanele care se deplasează în străinătate și, la întoarcere, să fie comunicate organelor noastre pentru identificarea unor suspecți sau spre a se putea iniția măsuri de exploatare sau de curmare a unor asemenea acțiuni.

Ofițerii care urmăresc străini suspecți ce vin în țara noastră, îndeosebi tehnicieni, turiști, comercianți etc., au constatat că unii dintre aceștia cunosc foarte multe dintre mijloacele muncii de securitate, cunoștințe care îngreuiază măsurile noastre, pe unele chiar le anihilează pur și simplu.

De cîte ori nu am investit forțe și materiale, pentru a introduce și exploata sursele Direcției a VIII-a, la locuințele unor tehnicieni sau în hoteluri și nu am obținut nimic, ca pînă la urmă, să stabilim informativ, că respectivii se fereau să ducă discuții în asemenea locuri. Cunoșteau ei acestea numai din cele publicate în presă, prin radio sau televiziune? Categoric nu, ci mulți dintre ei aveau o instruire

prealabilă, instruire ce se efectuează în unele state din Occident sub diferite și variate forme.

Este posibilă o astfel de instruire și pentru cetățenii români care călătoresc în străinătate? Nu numai că este posibilă, dar sîntem obligați să o facem.

Instruirea cetățenilor români care călătoresc peste hotare în interes de serviciu sau particular este efectuată pe mai multe căi. Una dintre acestea este instruirea efectuată de către șefii organelor de protocol din ministere, instituții și întreprinderi, salariaților care urmează să se deplaseze în străinătate. Ofițerii de contraspionaj *trebuie să asigure ca șeful organului de protocol, să fie el mai întîi temeinic pregătit*, pentru a putea face o instruire corespunzătoare angajaților ce urmează să plece în străinătate. Nu trebuie admis sub nici un motiv, ca această instruire să fie efectuată de persoane incompetente sau care au alte atribuțiuni, deoarece alineatul 11 din Instrucțiunile de aplicare a H.C.M. 957/1966 prevede: *„Instruirea angajaților organizațiilor socialiste, care se deplasează în străinătate în interes de serviciu sau particular* (prevăzută la articolul 21 din H.C.M. 957/1966) *se face pentru fiecare deplasare în parte*, atît în ce privește normele de comportare, cît și asupra problemelor profesionale, care fac obiectul deplasării".

Se precizează în mod expres că, *instruirea angajaților* asupra normelor de comportare în străinătate *va fi efectuată de către șeful organului de protocol și relații sau adjunctul său.*

În afară de aceasta, este necesar ca permanent să îmbunătățim conținutul materialelor pe baza cărora se efectuează instruirea salariaților. Îmbunătățirea trebuie să constea în completarea materialului cu exemple diferite și concludente și să releveze căile și mijloacele utilizate de spionajul străin, să trezească celui instruit interesul și astfel materialul să poată contribui într-adevăr la pregătirea lui contrainformativă.

Nu trebuie scăpat din vedere ca instruirile pe care le efectuează șefii protocoalelor, să fie într-adevăr instructive și, la înapoierea din străinătate, salariatul să comunice „problemele deosebite ce s-au ivit", probleme care să intereseze securitatea statului.

Definiția „probleme deosebite" dă prilej atît celor care fac instruirea, cît și celor instructați, de a trata aceasta superficial. Uneori, întîlnirea peste hotare cu un cetățean străin, pe care inițial l-a cunoscut în țară — fie oficial, fie particular — este considerată de unii șefi de protocoale sau de cetățeanul român ce a fost instruit înaintea plecării, ca nefiind „o problemă deosebită". Asemănător sînt tratate și chestionările ce le efectuează salariații hotelurilor din străinătate, unde sînt cazați, controlul secret al bagajelor și alte măsuri, din care rezultă că organele din țara respectivă s-au ocupat de cetățeanul român. Oare aceasta nu este o problemă deosebită? Este, deoarece cunoaștem că, într-un fel sau altul, respectivul a fost în atenția organelor adverse.

Dacă cel ce se întoarce dintr-o călătorie din străinătate este întrebat simplu: „A fost ceva?" desigur că o să primim răspunsul: „Nu a fost nimic deosebit". Însă, un număr apre-

ciabil, dacă ar fi întrebaţi: „Ce este o problemă deosebită?" nu ştiu să o explice. Negativ este faptul că asemenea răspunsuri dau şi unii cetăţeni români care au fost instruiţi direct de către ofiţerul de securitate înainte de plecarea în străinătate.

Este necesar de aceea ca, la întoarcerea în ţară, a unor persoane mai deosebite, ofiţerul nostru să întrebe concret despre anumite situaţii ce ar fi putut avea loc, pentru a-l pune pe interlocutor să răspundă, să relateze cele întîmplate şi, din acestea, să se releveze „problemele deosebite".

O altă cale, destul de eficientă, de pregătire contrainformativă a celor ce se deplasează peste hotare, o constituie discuţiile pe care trebuie să le poarte cu anumite persoane ofiţerii de securitate — îndeosebi cei din aparatul de contraspionaj — înaintea plecării din ţară, cît şi la înapoiere.

O astfel de discuţie trebuie temeinic pregătită, în sensul că ofiţerul trebuie să fie el însuşi bine documentat asupra potenţialului spionajului ţării în care urmează să se facă deplasarea, a metodelor şi mijloacelor folosite de acesta, cît şi asupra locurilor şi persoanelor folosite din oraşul unde pleacă respectivul cetăţean român. Pentru a avea o documentare cît mai reală, este însă necesar ca informaţiile de acest gen, ce se obţin, să fie comunicate în timp util Serviciului 11 din Direcţia a III-a, care, sintetizîndu-le, să poată apoi informa unităţile asupra datelor documentare necesare.

Multe inspectorate judeţene de securitate, ne-au cerut să mai trimitem materiale de genul celor întocmite despre Turcia şi Austria. Foarte justă cererea, dar să fim sinceri cu noi înşine şi să încercăm să răspundem la întrebarea: Cu ce date am contribuit noi la întocmirea materialului privind modul cum se acţionează asupra cetăţenilor români în Turcia, Austria şi în alte ţări?

Desigur, vom continua pregătirea unor asemenea materiale, însă este necesar să se caute date de către toţi ofiţerii care au posibilităţi şi să contribuie astfel la întocmirea şi completarea lor. Comunicarea acestor date — fie ele cît de incomplete — prin sintetizarea lor, ne pot duce la concluzii interesante şi ne pot ajuta la stabilirea unor măsuri eficiente.

O altă cale de pregătire contrainformativă a cetăţenilor români — prevăzută de H.C.M. 957/1966, cît şi de Ordinul nr. 99 — este folosirea presei, radioului şi televiziunii, pregătire la care trebuie să spunem că am contribuit insuficient, deşi Ordinul nr. 99 ne cere să intensificăm punerea la dispoziţia acestor organe, a unor date ce pot contribui la pregătirea contrainformativă a persoanelor care se deplasează peste hotare.

Se impune să revedem materialele pe care le posedăm şi care ar putea fi utilizate conform specificărilor punctului 7 al Ordinului nr. 99.

Am relevat cîteva aspecte ale muncii privind problema „plecări în străinătate", întrucît este absolut necesar să corectăm unele neajunsuri ale acesteia, spre a răspunde întocmai măsurii luate de conducerea Consiliului Securităţii Statului, de a activiza acţiunile noastre pe această linie, pentru a contracara şi în acest fel activitatea spionajului străin.

STABILIREA LOCULUI ŞI TIMPULUI ÎNTÎLNIRILOR CU INFORMATORII DIN MEDIUL RURAL

Locotenent-colonel ŞTEFAN DAVID

În stabilirea locului şi timpului la care trebuie efectuate întîlnirile cu informatorii din mediul rural, este necesar să se aibă în vedere cîteva aspecte care pot concura, în egală măsură, la asigurarea unor condiţii optime pentru desfăşurarea întîlnirilor.

În localităţile de deal şi munte, de regulă mici ca întindere, izolate şi cu un număr restrîns de locuitori, întîlnirile în timpul zilei sînt greu de realizat, dacă nu chiar imposibile, întrucît orice persoană străină de acele locuri este remarcată cu uşurinţă.

Din aceste considerente, am fost obligaţi să organizăm întîlnirile în alte localităţi (cu informatorii care au posibilitatea de a face deplasări) sau în diferite locuri, folosind topografia terenului.

Comunele de şes, în schimb, fiind mai mari ca întindere şi număr de populaţie, şi mai ales cele aşezate pe artere principale de circulaţie sau acelea în care se organizează tîrguri asigură condiţii avantajoase întîlnirilor.

De mare utilitate pentru organizarea întîlnirilor cu informatorii este şi cunoaşterea anumitor obiceiuri ori norme statornicite în anumite părţi ale ţării, pe care ofiţerul trebuie să le respecte. De exemplu, în multe comune, seara, după o anumită oră, cetăţenii circulă foarte puţin, ca urmare a unor tradiţii mai vechi, iar în altele, ca urmare a unor condiţii impuse (fîşia de frontieră, de pildă). Apariţia în aceste locuri a unor persoane străine atrage atenţia oricărui cetăţean sau pazei din comună. Legat de acest fapt, vă relatez un caz : În urmă cu cîţiva ani, un ofiţer a organizat, pe timp de seară, o întîlnire în afară de localitate,

fără să țină cont de asemenea particularități. În timp ce se deplasa la locul întîlnirii, informatorul a fost văzut de o femeie ce-l cunoștea. Întrucît nu-l văzuse niciodată trecînd la o asemenea oră în direcția respectivă, ea a devenit bănuitoare. Folosindu-se de terenul acoperit, femeia l-a urmărit, l-a văzut că se întîlnește cu un alt bărbat și a așteptat pînă ce aceștia s-au despărțit. Apoi, l-a urmărit pe ofițer pînă într-un loc luminat, recunoscîndu-l și pe acesta. Iată deci cum neglijarea unui amănunt, în aparență neînsemnat, a dus la desconspirarea informatorului. Considerăm deci că este necesar să se pună accent deosebit pe instruirea informatorilor asupra modului în care aceștia trebuie să se verifice pe traseul pe care se deplasează pînă la locul întîlnirii. Un alt factor important de care trebuie să țină cont ofițerul este și acela al situației operative existente la un moment dat. În situația cînd într-o localitate se constată o anumită intensificare a activității dușmănoase din partea unor elemente sau atunci cînd situația internațională favorizează o asemenea activitate, nu este indicat să se organizeze întîlniri cu informatorul în localitatea de domiciliu, întrucît elementele interesate iau măsuri de verificare a anumitor legături ale lor.

Este știut că, după eliberarea din detenție, unele elemente caută să identifice pe cei care i-au semnalat anterior organelor de securitate. Or, organizarea de întîlniri în localitatea respectivă, duce în mod evident la desconspirarea informatorului.

Unele probleme ridică pentru munca noastră și membrii sectelor interzise, întrucît aceștia iau întotdeauna măsuri de verificare a celor intrați de curînd în mijlocul lor. Așa, spre exemplu, pe teritoriul județului Caraș-Severin era urmărită prin acțiune informativă „Mariana", serv de grupă pe linia activității iehoviste. În acțiune a fost infiltrat informatorul „Mitru". La un moment dat, „Mariana" a fost vizitată de un serv de regiune, care i-a indicat să intensifice activitatea de atragere a unor noi membri în sectă, dar i-a indicat în același timp să-i verifice serios, pentru ca nu cumva printre aceștia să se afle și agenți ai securității. Ca urmare, într-o zi, „Mariana" s-a prezentat la informatorul „Mitru" căruia i-a spus că știe despre legăturile lui cu securitatea. Întrucît se cunoșteau metodele iehoviste de verificare directă, informatorul fusese instruit în vederea unei asemenea situații. Faptul că el i-a dat o replică hotărîtă, a determinat-o pe „Mariana" ca, după două săptămîni, să se prezinte la informator și să-i ceară scuze pentru jignire. I-a mai mărturisit că în acest interval, l-a și urmărit, dar s-a convins că n-a avut contact cu securitatea. Ea presupusese că în timpul celor două săptămîni, el trebuia să aducă la cunoștința organelor de securitate acea discuție.

În anul 1964, ca urmare a decretului de grațiere, a fost pus în libertate și „Fanaticul", fost șef al unei organizații subversive legionare. La scurt timp după ieșirea lui din detenție, acesta a început să fileze pe ofițerul de securitate care venea în comună, pentru a-i identifica informatorii. Ofițerul a sesizat acest fapt și a renunțat la efectuarea întîlnirilor, „plimbîndu-l" pe fostul legionar prin toată

comuna. A raportat apoi situația creată și s-au luat măsuri ca întîlnirile cu informatorii din comună să se efectueze în alte localități. „Fanaticul" a continuat însă să-l urmărească pe ofițer cînd acesta venea în localitate. Măsura luată de noi, de a se efectua întîlniri cu informatorii în afara comunei nu constituia o rezolvare definitivă, ci numai o soluție de moment, întrucît „Fanaticul" era capabil să întreprindă și alte măsuri pentru a identifica informatorii. De aceea, cu ocazia următoarei deplasări în localitate, ofițerul nostru a contactat mai mulți cetățeni cinstiți, dar și pe doi foști condamnați, legături ale urmăritului. Contactarea acestora s-a făcut însă „discret".

Rezultatul acestei acțiuni a fost zdruncinarea încrederii urmăritului în legăturile sale apropiate și, în cele din urmă, satisfăcut că i-a identificat pe cei doi, a început să-i verifice, renunțînd la urmărirea ofițerului cînd acesta mergea în localitatea respectivă.

Ofițerul de securitate trebuie să aibă în vedere și transformările care au loc în satele patriei noastre, ocupația, locul de muncă al informatorilor, precum și posibilitățile lor de a se deplasa în diferite localități.

Ocupația unor informatori permite deplasarea lor în alte comune sau orașe, însă ocupația altora crează serioase greutăți în organizarea întîlnirilor, mai ales la cei din satele izolate, care nu obișnuiesc să se deplaseze singuri. Soluțiile în aceste cazuri au fost diferite. Pe unii, noi i-am îndrumat ca, prin muncă, să-și atragă aprecierea forurilor competente, pentru a fi promovați în funcții ce le permit anumite deplasări sau să se angajeze direct în asemenea munci. De exemplu, informatorul „Dan Bucur", care locuia într-un sat din zona fișiei de frontieră, a relatat ofițerului nostru cît de greu îi este să se strecoare din sat la locul de întîlnire, fără să fie observat. Informatorul a fost îndemnat să se angajeze ca șef al bazei de recepție. Spre satisfacția ofițerului, cel în cauză a solicitat și obținut acest post, dînd în continuare rezultate bune atît în munca de informații cît și în serviciul său.

Am vrea să reliefăm faptul că, în urma reîmpărțirii teritorial-administrative a țării, s-au creat posibilități și pentru unii informatori, care domiciliază în sate mai izolate, de a se deplasa, sub diferite pretexte, la centrul de comună pentru a participa la unele întîlniri.

Considerăm că una dintre problemele esențiale, care concură la buna reușită a muncii cu informatorii, este problema educării acestora în direcția respectării datelor și orelor fixate pentru întîlniri. În acest sens s-au obținut în cadrul inspectoratului nostru rezultate pozitive. Informatorul „Străin Ion", de exemplu, deși în ziua întîlnirii îi decedase mama, s-a prezentat totuși la întîlnirea fixată. În legătură cu acest fapt, informatorul a arătat că el și-a dat seama că ofițerul a făcut o deplasare de 30 km pentru a realiza întîlnirea și ar fi considerat lipsă de bună-cuviință să desconsidere acest efort și importanța instituției față de care s-a angajat.

Un alt caz este al informatorului „Jiva Ilie", care avea stabilită întîlnirea cu ofițerul într-o localitate din apropierea șantierului unde lucra. Se ivise însă o pro-

blemă care-l determinase să plece în concediu de odihnă. Aflîndu-se în ziua întîlnirii într-o altă localitate, acesta s-a deplasat pe jos 24 km pentru a veni la locul fixat. A luat legătura cu șeful ofițerului căruia i-a prezentat materiale din acțiunea în care lucra. Informatorul motiva deplasarea sa în primul rînd prin punctualitatea ofițerului, care nu lipsise de la nici o întîlnire, iar în al doilea rînd prin importanța materialului. Într-adevăr, notele prezentate de el impuneau luarea unor măsuri.

Cu privire la datele și orele pentru întîlniri, această problemă trebuie rezolvată de ofițer la fiecare întîlnire, de comun acord cu informatorul.

Credem că și rezultatul aplicării în practică a acestor cerințe a dus la existența, în cadrul rețelei inspectoratului nostru, a unui număr mare de informatori, care au o vechime în colaborarea cu organele noastre de peste zece, cinsprezece și chiar douăzeci de ani.

Problema particularităților cu privire la locul și timpul întîlnirilor din mediul rural impune o cercetare și analiză permanentă, pentru a găsi noi soluții de îmbunătățire. În momentul de față ne găsim în faza de aplicare a unui nou procedeu de realizare a legăturilor cu informatorii din mediul rural, acela al realizării legăturii impersonale. Acest sistem de legătură s-a realizat pînă în prezent numai cu o parte din informatorii care lucrează în mediul rural.

Considerăm că ar fi util să se analizeze situația fiecărui informator în parte, pentru a stabili în ce măsură corespunde realizării acestui sistem de legătură. La ora actuală există în rețea unele elemente înaintate în vîrstă, mai puțin versate în mînuirea condeiului, dar care, lucrînd cu organele noastre de foarte mulți ani au deprins bine arta culegerii de informații. Credem că, cu această categorie de informatori, stăruința de a realiza legătura impersonală, ar putea să nu dea rezultatele dorite. Din acest motiv sîntem de părere că menținerea lor în contactul direct al ofițerilor este mai indicată. Invocînd lipsa de pregătire a unor informatori, unii ofițeri au găsit o posibilitate de refugiu, tendință însă care a fost combătută cu toată tăria. Ar fi într-adevăr greșit să credem că aceasta este caracteristica generală a rețelei din mediul rural, deoarece noi avem în acest mediu și oameni bine pregătiți, cum sînt informatorii recrutați din rîndul preoților, medicilor, inginerilor, contabililor, învățătorilor și din rîndul altor categorii, cu care se pot realiza legături impersonale în forme diverse. Sînt, de asemenea, și informatori cu care s-a stabilit legătura impersonală cu bune rezultate, deși au numai cursul elementar, uneori nici acesta terminat.

Iată cîteva exemple de realizare a legăturii impersonale în mediul rural :

În cazul informatorului „Marcu", s-a folosit ca loc de depunere o cutie poștală (instalată pe interiorul porții, la o fostă casă de întîlniri), prevăzută cu o încuietoare, a cărei cheie o deținea ofițerul care ridica materialul. Pentru transmiterea instrucțiunilor s-a folosit o ascunzătoare în afara localității. În vederea evitării desconspirării s-a folosit scrisul simpatic. Deși informatorul avea o pregătire de numai cinci clase elementare, în decursul

celor zece ani de colaborare cu organele noastre s-a deprins să sesizeze esențialul, și-a perfecționat forma de redare corectă a realității.

În cazul informatorului „Cornel" s-a hotărît folosirea trimiterilor poștale, atît pentru transmiterea materialelor, cît și pentru primirea instrucțiunilor, folosindu-se scrierea ascunsă. Pentru trimiterile informatorului i s-a dat acestuia o adresă conspirativă dintr-o localitate a județului. În eventualitatea cînd scrisoarea, care purta la expeditor un nume fictiv, ar fi scăpat organului nostru de specialitate, a fost instruit destinatarul să anunțe telefonic ofițerul pentru a prelua materialul.

Se pare că acest sistem prezintă avantajul unei mai mari operativități, în sensul că informatorul, imediat ce stabilește datele solicitate de ofițer, le poate expedia ; dar în același timp este și destul de pretențios, deoarece trebuie să avem convingerea că dotarea informatorului cu cele necesare scrisului simpatic nu va crea greutăți sau suspiciuni asupra lui.

Într-un alt caz, informatorul „Păcuraru Nicolae" folosea o ascunzătoare unde, atît informatorul cît și ofițerul depuneau și ridicau materiale. Nu s-a folosit scrisul ascuns, dar în redactarea materialului nu se aminteau nume de persoane, iar problemele erau redate în mod convențional.

La folosirea ascunzătorilor, ofițerii, pe baza verificării datelor în teren, trebuie să stabilească precis cînd este momentul cel mai prielnic pentru punerea și ridicarea materialului, să indice ziua și ora precisă cînd să se facă acest lucru și să recurgă la schimbarea acestor locuri, la anumite perioade de timp.

Se ridică, totuși, o problemă căreia pînă în prezent nu i-am putut găsi o rezolvare definitivă. Este vorba de instrucțiunile transmise de ofițer informatorilor, mai exact, de ceea ce trebuie să facă informatorul cu ele, după ce le-a citit. Există două soluții : informatorul le poate distruge prin ardere sau le poate restitui ofițerului o dată cu materialul informativ. Și una și cealaltă prezintă însă unele dezavantaje, în sensul că acolo unde s-a hotărît distrugerea prin ardere, se pune problema dacă informatorul le-a distrus sau le-a pierdut, ne mai existînd posibilitatea de control. În cel de-al doilea caz, se pune problema locului și condițiilor în care informatorul să păstreze instrucțiunile pînă la restituirea lor o dată cu materialul, fără să fie găsite de cineva.

Am inserat doar cîteva probleme ale legăturilor cu informatorii din mediul rural, făcînd referiri concrete la situația din inspectoratul nostru și la unele probleme pe care le-am considerat mai interesante. Ar fi pentru noi un schimb de experiență util dacă cititorii și-ar exprima părerile în legătură cu modul cum rezolvă ei cele expuse.

PARTICULARITĂȚI ALE ACTIVITĂȚII OSTILE DUSĂ DE PERSOANE DIN RÎNDUL NAȚIONALITĂȚII MAGHIARE

Maior LUDOVIC KISS

Partidul Comunist Român, încă de la înființarea sa, a militat în permanență pentru rezolvarea problemei naționale. Această preocupare este reflectată în documentele de partid elaborate cu ocazia mai multor congrese și plenare.

În perioada ce a urmat după 23 August 1944, prin măsurile luate, partidul nostru a rezolvat această problemă în spiritul învățăturii marxist-leniniste, naționalitățile conlocuitoare din țara noastră bucurîndu-se de toate drepturile de care beneficiază poporul român în domeniul material și spiritual.

Cu toate acestea, mai există elemente în rîndul acestor naționalități și, în cazul de față, în rîndul celei maghiare, care, animate de sentimente dușmănoase și cu sprijinul unor grupări interesate din străinătate, desfășoară activitate îndreptată împotriva securității statului.

În tratarea temei de față, ne propunem să vorbim pe scurt despre evoluția naționalismului, despre unele particularități ale activității ostile desfășurate de persoane din rîndul naționalității maghiare și în final să desprindem unele concluzii.

În România burghezo-moșierească, magnații și latifundiarii maghiari, nu rareori cu sprijinul burgheziei române, au dus o politică sistematică de promovare și de întreținere a curentelor naționaliste. Pentru atingerea acestui scop, ei au creat o serie de organizații și partide naționalist-șovine și au răspîndit un vast material de propagandă : ziare, reviste, cărți etc. cu conținut șovin. Este edificatoare, în acest sens, crearea — imediat după semnarea Tratatului de pace de la Trianon (04. 06. 1920) — a „Federației maghiare" și ulterior a „Partidului maghiarilor" sau înființarea

în perioada dictaturii carliste a „Comunității maghiare din România", care aveau programe naționalist-șovine și iredentist-maghiare și erau conduse de grofi și magnați maghiari din Transilvania. Această activitate a fost intensificată de către burghezia maghiară din țara noastră în preajma și mai ales în perioada care a urmat odiosului Dictat de la Viena. Astfel, între anii 1940—1944, burghezia maghiară a finanțat pe teritoriul Transilvaniei de nord, cedat Ungariei horthiste, mai multe organizații și partide naționalist-șovine și iredentist-maghiare. Dintre acestea amintim doar cîteva : „Garda zdrențăroșilor", „Crucile cu săgeți" și „Partidul ardelean". Indiferent de denumirile lor, programele acestor organizații și partide au avut un profund caracter reacționar, fiind fundamentate pe ideologia fascistă. În vederea înfăptuirii acestei politici, burghezia maghiară, pe lîngă alte mijloace de răspîndire a propagandei sale ostile, a acordat un rol deosebit ziarelor : „Székely Nép" („Poporul secuiesc"), care a apărut în perioada sus-amintită la Odorheiul-Secuiesc, și ziarului „Magyar Nép" („Poporul maghiar"), cît și operelor literare reacționare ale lui Szabo Gyula, Markai Sándor, Nyirö Iozsef, Alföldi Mihai și alții, prin intermediul cărora se urmărea inocularea, mai ales în rîndurile tineretului, a sentimentului șovin și iredentist-maghiar.

După 1944, elementele naționaliste maghiare de pe teritoriul județului Harghita au început să-și organizeze activitatea pe baze clandestine. Ele au trecut la crearea de grupări subversive, preconizau răsturnarea prin violență a orînduirii noastre socialiste și de stat, mizînd pe ajutor extern, au comis acte de teroare împotriva activiștilor de partid și de stat, au difuzat fițuici ce conțineau incitări la acțiuni de nesupunere față de legile țării noastre și cereau revizuirea frontierelor de stat ale R. S. România de după război.

Analizînd cuprinsul materialelor din cauzele soluționate de organele noastre, cît și a materialelor din cauzele în care urmărirea informativă este în curs de desfășurare, se constată că acțiunile naționaliștilor maghiari întrunesc anumite trăsături caracteristice din care derivă unele particularități privind lucrarea lor informativă.

După opinia noastră, una dintre aceste particularități constă în aceea că **acțiunile șovine ale naționaliștilor maghiari se contopesc cu acțiunile iredentiste ale acestora.**

Am făcut această afirmație întrucît este necesar să facem distincție între noțiunea de „șovinism" și „iredentism". Șovinismul se caracterizează printr-un naționalism extremist, care atîță ura și dușmănia între naționalități, propagînd rasismul și exclusivismul național. Iredentismul maghiar vizează anexarea la Ungaria a unui teritoriu unde locuiesc conaționalii lor.

Este ilustrativă contopirea șovinismului cu iredentismul în acțiunea dușmănoasă a fraților Török din comuna Gălăuțaș, județul Harghita, arestați și deferiți justiției în anul 1964, cît și în alte acțiuni.

Din primele sesizări, a rezultat că elementele din gruparea constituită de frații Török se îndeletniceau cu răspîndirea de publicații al căror conținut defăima pe români pentru considerente de naționalitate și incita pe maghiari împotriva românilor. Ofițerul nostru nu s-a

mulțumit să finalizeze cauza prin trimiterea în justiție a elementelor împricinate pentru răspîndire de literatură interzisă, pentru injurii rasiale, ci a trecut la adîncirea informațiilor, dovedind măiestrie în dirijarea informatorilor folosiți în cauză. Ofițerul a urmărit cu perseverență să clarifice față de informatori sensul colaborării lor cu organele noastre, determinîndu-i să înțeleagă că noi nu urmărim scopuri diversioniste în rîndul minorităților naționale, ci dejucarea unor planuri dușmănoase. S-au obținut astfel materiale informative cu conținut operativ, care atestau existența unei activități de un pericol social mult mai mare decît cea semnalată inițial.

De menționat că aceste trăsături s-au reliefat și în activitatea altor organizații naționalist-iredentiste depistate pe raza actualului județ, cum ar fi : organizația subversivă din Miercurea Ciuc, condusă de profesorii Kacsö Sándor și Ambrus Zoltán ; nucleul din comuna Lăzarea al organizației „Mîna neagră" — depistată în 1961 ; gruparea clandestină din Gheorghieni, condusă de Király János, depistată în 1966 (în aceasta din urmă fiind încadrate numai elemente minore, răspunderea penală a fost înlocuită cu măsura influențării obștești).

De notat că și în cazul acțiunilor izolate s-au înregistrat fenomene asemănătoare.

O altă particularitate a activității naționalist-maghiare o constituie **împletirea activității șovine și iredentist-maghiare cu cea mistico-religioasă.**

În marea majoritate a organizațiilor naționalist-iredentiste depistate de noi, elementul clerical reacționar (reformat, unitarian și mai ales romano-catolic) exista și juca un rol de frunte.

Și în prezent unii preoți romano-catolici, în discuțiile pe care le poartă cu credincioșii, difuzează idei naționalist șovine. Ei pretind în mod tendențios că naționalitatea conlocuitoare maghiară din țara noastră „este asuprită" și că „în prezent numai biserica romano-catolică este în măsură să mențină unitatea și sentimentul maghiar și să călăuzească lupta împotriva asupririi".

Abuzînd de atribuțiunile ce le revin ca „păstori spirituali", ei depun eforturi susținute pentru îndoctrinarea tineretului cu concepții mistico-religioase și naționalist-iredentiste. Unul dintre urmăriți, de pildă, a afirmat față de informatorul „Iancso", că la orele de religie ținute pentru tineri, le vorbește în așa fel încît să le trezească sentimentul naționalist și „să demaște falsitatea istoricilor comuniști". În acest scop el glorifică viața și activitatea unor așa-zișI sfinți unguri, foști regi ai Ungariei, subliniind că „aceștia erau adevărați luptători pentru cauza maghiară".

Trebuie subliniat faptul că vîrfurile clericale depun mari eforturi spre a atrage cît mai mulți tineri la orele de catehizare. De notat este că din cei 98 de preoți romano-catolici din raza noastră de activitate, nici unul nu a luat măsuri pentru a îndepărta din bisericile pe care le administrează diferitele statui și coroane, embleme și tricoloruri ale Ungariei monarhiste aflate acolo încă din timpul Imperiului Austro-Ungar. Aceste obiecte, prin natura lor, contribuie la menținerea sentimentului naționalist în rîndurile credincioșilor romano-catolici.

Au fost semnalați că desfășoară activități de îndoctrinare a tinere-

tului cu idei şovine şi iredente, chiar şi unii intelectuali din corpul didactic care lucrează în institutele de învăţămînt cu limba de predare maghiară. Aceste elemente naţionaliste, uneori prin viu grai, alteori prin mimica feţei ori prin gesturi semnificative, încearcă să pună la îndoială autenticitatea faptelor istorice prezentate de istoricii români.

De pildă, profesorii Szabo Bela, Lörincz Iosif şi alţii de la Liceul nr. 1 din Miercurea Ciuc, cu ocazia predărilor şi chiar în afara orelor de curs, au pretins în faţa elevilor că academicianul C. Daicoviciu ar falsifica istoria poporului român. La îndemnul lor, mai mulţi elevi din clasele a X-a şi a XI-a au început să scrie poezii duşmănoase, prin care deplîngeau „soarta grea" a naţionalităţii maghiare din ţara noastră, proslăveau fosta monarhie austro-ungară, motiv pentru care au fost arestaţi şi deferiţi justiţiei. În asemenea situaţii, organele noastre, în scopul finalizării rapide a cauzelor, au acţionat în mod operativ. Raportîndu-se în timp util organelor de partid şi Consiliului Securităţii Statului fiecare caz în parte, s-a reuşit ca profesorii cu asemenea preocupări să fie arestaţi, îndepărtaţi din şcoli, demascaţi ori avertizaţi pentru faptele lor.

Prevenirea acţiunilor ostile ale naţionaliştilor este una dintre sarcinile principale ale organelor noastre. De aceea, cînd instruim reţeaua sau cînd luăm măsuri informative, urmărim, în primul rînd, să descoperim „în faşă" acţiunile ostile orînduirii noastre sociale şi de stat puse la cale de către elementele duşmănoase din rîndul naţionalităţii conlocuitoare maghiare. Ca urmare a unor asemenea măsuri, s-a reuşit să se obţină la timp materiale care atestau constituirea unor grupări clandestine, în special în rîndul tineretului studios. Astfel, informatorul „Iancu" a semnalat acum cîtva timp că patru elevi din clasa a XII-a a Liceului nr. 1 din Cristurul Secuiesc, după ce în cursul lunii aprilie a.c. au procurat cartea „Erdely arany kora" („Epoca de aur a Transilvaniei") — cu conţinut naţionalist şi iredent — au organizat „studierea colectivă" a materialului spre „a se edifica" asupra „adevăratului trecut al Ardealului". Concomitent cu citirea în colectiv a cărţii, ei au iniţiat unele discuţii cu caracter duşmănos. Cei în cauză şi-au exprimat părerea că „soarta maghiarilor de pe aceste meleaguri ar fi mai bună dacă Transilvania ar fi alipită la Ungaria" şi au elaborat totodată planurile unor acţiuni clandestine.

Cu acordul prealabil al organelor de partid, activitatea acestor elemente a fost curmată şi combătută în decurs de numai cîteva zile de la iniţierea acţiunii. Cei în cauză au fost avertizaţi de către organele noastre în prezenţa părinţilor lor şi a unor cadre didactice, ocazie cu care au recunoscut comiterea faptelor reţinute în sarcina lor. De asemenea, la propunerile făcute organelor în drept, au fost luate măsuri corespunzătoare şi pe linia organizaţiei de tineret. Acţionînd cu maximum de rapiditate, în acest caz, s-a reuşit acţiunea de prevenire a extinderii grupării respective, s-a preîntîmpinat îndoctrinarea cu concepţii naţionalist-şovine şi iredente a altor tineri care urmau să fie atraşi în cercul acelor elemente.

De menționat că organele noastre au luat măsuri asemănătoare și în cazul grupării clandestine inițiate și conduse de către Király I., în cadrul Liceului nr. 2 din Gheorghieni, depistată la scurt timp după constituirea ei. Această grupare cuprindea șapte elemente care, pe lîngă alte obiective urmărite, își elaboraseră și planuri legate de plecarea clandestină din țară.

Existența unei legături strînse între activitatea naționaliștilor maghiari din țară și transfugii din străinătate constituie o altă particularitate a urmăririi naționaliștilor maghiari.

Astfel, din materialele administrate în ultima perioadă reiese că unele elemente ale emigrației maghiare din Occident, cu ocazia vizitelor pe care le fac ca turiști, culeg date informative despre situația minorității maghiare din țara noastră și incită în mod deschis la acțiuni ostile.

Transfugul „Ion", de pildă, în cursul anului 1968, discutînd cu elemente din raza județului, aflate în atenția noastră, a făcut afirmații ca aceasta : „Nu stați cu mîinile încrucișate ! Luptați împotriva nedreptății și asupririi naționale !". Vorbind despre activitatea emigrației maghiare din străinătate, printre altele el a spus : „Noi sîntem pregătiți să eliberăm Transilvania și să o alipim la Ungaria".

Cunoscînd asemenea aspecte, iată un exemplu din care rezultă modul în care am procedat noi pentru atragerea la colaborare a informatorului „Jancsi G.", despre care dețineam date că întreține legături cu unii transfugi.

În munca de atragere s-a ținut seama că acesta este obiectiv în interpretarea vieții politice și sociale, că este dornic să-și viziteze rudele aflate în străinătate, lucru pe care n-a reușit să-l facă, avînd antecedente penale. Cu ocazia contactărilor, s-au purtat cu el discuții despre diferite aspecte social-politice din țară și din Occident, despre organizația fascistă în care au activat cunoștințele lui, în prezent transfugi. Discuțiile purtate au avut un efect pozitiv asupra acestuia și a colaborării lui cu organele noastre. El a început să ne furnizeze informații asupra activității șovine și iredentist-maghiare a unor persoane din anturajul său, semnalîndu-ne că acestea întrețin legături cu unii cetățeni de peste hotare, de la care primesc materiale de propagandă și cărora le trimit scrisorile lor ostile pentru a fi publicate în străinătate.

Înlesnindu-i-se posibilitatea obținerii unui pașaport, pentru a pleca în străinătate ca vizitator, „Jancsi G." ne-a furnizat la întoarcere materiale interesante. El a stabilit astfel că locul de origine al materialelor de propagandă aflate în posesia celor din anturajul lui este Viena, că în fruntea transfugilor aflați acolo sînt și elemente clericale, originare din țara noastră, care editează un vast material de propagandă șovină și iredentă, destinat naționaliștilor din țările socialiste.

Printre măsurile luate de către organele noastre tot în scop preventiv este și identificarea persoanelor care introduc în țară, în mod

clandestin și în scopuri ostile, literatură cu caracter naționalist-șovin, iredentist ori difuzează asemenea materiale aflate deja în biblioteca lor personală. Asemenea cazuri au fost înregistrate mai ales în rîndurile intelectualilor și, în special, al clericilor. În asemenea situații s-a procedat de la caz la caz ; fie că s-a confiscat materialul în momentul introducerii lui în țară, în care scop s-a cooperat cu organele vamale, fie că acestea au fost ridicate de la locuințele respectivilor. Confiscările au fost însoțite de avertizări și urmate de măsuri directe sau cu ajutorul rețelei, de influențare în direcția renunțării la acțiuni ostile.

O altă particularitate care se desprinde din munca desfășurată pe această linie, se referă la **eficiența muncii informative care este asigurată prin folosirea de informatori și colaboratori de naționalitate maghiară.**

Practica muncii a dovedit că dirijarea pe lîngă naționaliștii maghiari a unor informatori de altă naționalitate decît maghiară nu dă randamentul dorit. Naționaliștii maghiari nu au încredere în persoane de altă naționalitate, iar acestea întîmpină dificultăți datorită necunoașterii limbii și a facturii psihice a elementelor naționaliste.

Tot practica a dovedit că încălcarea demnității personale a informatorilor, lovirea în sentimentul lor național etc. a dus, de fiecare dată, la crearea de prejudicii muncii noastre. Ca urmare a unor jigniri sau bruscări aduse informatorilor, unii dintre aceștia au refuzat colaborarea sau au adoptat poziții fățarnice față de organele noastre.

De altfel, umanismul, spiritul de dreptate și echitate socialistă exclude dintre procedeele de muncă folosite de organele noastre, metodele nejuste, de jignire, bruscare ori constrîngere a cetățenilor patriei noastre și a străinilor.

Lucrările Plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie 1968 au subliniat că organele de securitate trebuie să considere ca datorie primordială desfășurarea unei astfel de activități, încît în viitor să fie exclusă cu desăvîrșire orice posibilitate care ar duce la comiterea unor noi abuzuri și ilegalități.

Iată de ce munca de formare și de îndrumare a informatorilor și a colaboratorilor din rîndul elementelor naționaliste trebuie să se desfășoare permanent, cu perseverență și cu mult tact, pe baza unor obiective concrete. Este indicat să fie folosite modalități diferite pentru educarea lor, ținîndu-se cont pînă și de faptul dacă aceștia au concepții religioase sau sînt atei. În fiecare caz în parte trebuie să găsim un limbaj adecvat pentru a-i influența, relevînd faptul că minoritățile naționale din țara noastră se bucură de toate drepturile și binefacerile orînduirii socialiste.

Avînd în vedere complexitatea problemei, nu avem pretenția de a fi enunțat toate particularitățile care se desprind din urmărirea naționaliștilor maghiari.

Considerăm că publicarea de materiale pe această temă și de către alte inspectorate, în care să se ilustreze experiența dobîndită, ar facilita generalizarea metodelor bune folosite și ar contribui la ridicarea calificării noastre profesionale.

PREVENIREA

SARCINĂ DE BAZĂ A ORGANELOR NOASTRE

Este cunoscut că pentru realizarea unei eficiențe economice în toate ramurile economiei naționale este necesară aplicarea celor mai avansate metode de lucru, organizarea științifică a proceselor de producție, utilizarea sistemelor moderne de planificare, mecanizarea și automatizarea lucrărilor de evidență economică, atît la nivelul întreprinderilor, ramurilor, cît și pe ansamblul economiei naționale.

În vederea realizării obiectivelor propuse, la începutul anului 1963 a luat ființă Institutul de cercetări și proiectări pentru calculatoare electronice, căruia i s-a dat ca sarcină să asimileze o licență de fabricație a calculatoarelor, atît pentru necesitățile interne cît și pentru export.

În vederea depistării și prevenirii unor eventuale cazuri de sabotaj sau de subminare a economiei naționale, în noul institut a fost organizată, de către aparatul nostru, activitatea de contrainformații economice.

Întrucît asigurarea cu personal a acestui institut s-a făcut prin detașarea diferiților specialiști de la alte unități cu activitate similară, s-a căutat ca, în primul rînd, să se asigure o rețea informativă cu ajutorul căreia să fie încadrate toate sectoarele vulnerabile și, în special, să se prevină diferite forme de activitate dușmănoasă din partea unor persoane care participă la tratative în vederea achiziționării ofertei de licență. În constituirea rețelei informative s-a mai avut în vedere și recrutarea de persoane care participă la tratative, specialiști competenți, care să poată sesiza și să ne poată informa asupra unor eventuale încercări ale unor salariați de a favoriza firmele străine în încheierea contractului amintit. Astfel, colaboratorii care participau direct la tratative au fost instruiți să ne semnaleze poziția pe care o adoptă delegații români în timpul discuțiilor, relațiile neoficiale pe care aceștia și le creează cu cetățenii străini, caracterul lor, precum și interesul pe care îl ma-

nifestă diferiți reprezentanți străini față de salariații români, de la care încearcă să obțină date ce i-ar favoriza în timpul tratativelor. Instruirea colaboratorilor în această etapă a avut la bază prevederile H.C.M. 957/1966 precum și ordinele și indicațiile date de către conducerea Consiliului Securității Statului.

Ca urmare a instructajului făcut, un colaborator ne-a informat că, în cursul lunii octombrie 1968, inginerul „Șerban Ion", consilier, a încercat să influențeze pe salariații colectivului care se ocupa de întocmirea studiului tehnico-economic, în sensul de a introduce date eronate, pentru a apare mai avantajoasă oferta prezentată de o firmă străină în detrimentul altora. El a argumentat față de salariați că ordinea de clasificare a ofertei ar fi impusă de comisia guvernamentală și, ca atare, trebuie făcut totul ca această ordine să poată fi respectată. Deoarece salariații respectivi au refuzat să falsifice datele, inginerul „Șerban Ion" a procedat singur la schimbarea unora dintre acestea prin înlocuirea de foi din studiu.

Primindu-se această informație, s-a trecut la verificare, rezultînd că „Șerban Ion" a indus în eroare colectivul care a întocmit studiul. Nu se cunoșteau însă, în acea fază, motivele care l-au determinat să procedeze în acest fel și intențiile sale de viitor. Verificarea s-a făcut atît pe linie informativă, cu ajutorul altor colaboratori, cît și direct, prin discuțiile purtate de ofițer cu specialiști competenți în probleme de calculatoare. Un accent deosebit s-a pus în această etapă pe stabilirea repercusiunilor pe care le-ar fi putut avea luarea în considerație a studiului falsificat de către inginerul român. A rezultat, în urma verificărilor întreprinse, că dacă studiul ar fi fost luat în considerație, producția noastră de calculatoare ar fi fost dirijată în direcția realizării unor aparate ce aveau la bază o concepție tehnică depășită pe plan mondial.

Întrucît studiul ajunsese în faza de a fi aprobat de către conducerea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, s-a informat de urgență conducerea Consiliului Securității Statului, care a luat măsuri operative. Ca urmare, conducerea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini a hotărît refacerea studiului, în vederea analizării cu obiectivitate a avantajelor și dezavantajelor ofertelor aflate în competiție.

În vederea prevenirii situației ca, în faza a doua a studiului, să se reintroducă date eronate, ofițerul nostru a luat legătura cu conducerea institutului, precum și cu factorii răspunzători de noua fază, stabilind în comun un procedeu de lucru prin care să îl pună în imposibilitate pe „Șerban Ion" de a mai modifica date și de a înlocui foi în scopul schimbării ordinii de preferință. În acest sens, conducerea institutului a instruit pe toți cercetătorii ca, în întregul studiu redactat, semnăturile să se aplice pe fiecare filă, de către salariații care l-au conceput.

Concomitent cu astfel de măsuri, s-a avut în vedere instruirea rețelei informative, de data aceasta cu sarcini mai concrete, în sensul de a ne informa la timp despre: reacția persoanei urmărite după ce va afla că s-a hotărît de către conducerea Ministerului Industriei Constructoare de Mașini ca studiul tehnico-economic să fie refăcut; cum va încerca să susțină în continuare punctul său de vedere și ce forme și metode noi va adopta pentru a-și atinge scopul; caracterul relațiilor pe care acesta și

le crează cu reprezentanții firmei străine.

Inginerului „Șerban Ion" i s-a impus ca observațiile pe care le are de făcut să le consemneze în scris, documentul urmînd a fi anexat la studiu.

În baza aprobării conducerii Consiliului Securității Statului, s-a deschis imediat acțiune informativă asupra inginerului „Șerban Ion", în scopul stabilirii intențiilor acestuia de a favoriza o firmă străină.

Pentru a nu pierde momentul operativ, s-au obținut de îndată filele pe care inginerul „Șerban Ion" le-a sustras din studiu, întrucît ele puteau constitui mijloace de probă și, în plus, au fost identificate persoanele care puteau să ateste falsurile comise de acesta.

În cadrul acțiunii deschise, s-au întreprins măsuri complexe de verificare, utilizîndu-se majoritatea mijloacelor și posibilităților de care dispunem. Ca urmare a măsurilor întreprinse și a instructajului concret făcut rețelei informative, s-a stabilit că inginerul „Șerban Ion", participînd la discuții cu reprezentanții firmelor străine, a încercat în repetate rînduri să convingă pe delegații români (și aceasta față de reprezentanții firmelor participante) să accepte o serie de clauze impuse de străini, care de favorizau statul nostru. Fiind întrebat de diferite persoane din delegația română asupra motivelor care l-au determinat să adopte o asemenea poziție, sus-numitul răspundea că el „cunoaște bine firmele și că tot nu vor accepta ce vrem să le impunem noi".

Rețeaua informativă ne-a mai semnalat că între inginerul „Șerban Ion" și reprezentantul unei firme s-au observat legături apropiate, în sensul că purtau discuții intime. S-a stabilit că aceștia s-au cunoscut cu ocazia încheierii altui contract. În acea împrejurare, inginerul român l-a ajutat pe străin să rezolve o serie de deficiențe la instalația furnizată.

În ceea ce privește intenția cu care „Șerban Ion" a încercat să favorizeze firma respectivă, s-a ajuns la concluzia că el dorea să apară în fața străinului ca un bun specialist al țării noastre, căruia statul îi acordă deplină libertate și putere în a hotărî de la ce firmă să importăm calculatoare. Sesizînd că inginerul român este încrezut și în același timp ușor coruptibil, reprezentantul străin a început să-l flateze și să-l trateze ca fiind într-adevăr persoana care hotărăște selecționarea ofertelor, situație în care „Șerban Ion" s-a complăcut.

După terminarea unei discuții privind finalizarea anexelor tehnice la contract, „Șerban Ion" a înmînat reprezentantului străin servieta în care avea documentele privind situația comparativă a ofertelor în competiție, motivînd că este grea și străinul i-o poate duce cu mașina la Ministerul Industriei Constructoare de Mașini, unde convorbirile urmau să continue.

Întrucît această informație ne-a parvenit după producerea faptului, ea nu a mai putut fi exploatată în interes operativ. Întîrzierea cu care s-a primit informația denotă lipsa de instruire a informatorului (al unei alte unități) asupra modului în care trebuie să procedeze în situațiile în care intervenția ofițerului nu poate fi imediată pentru prevenirea unor astfel de situații.

S-au luat totuși măsuri de a se urmări reacția străinilor respectivi în discuțiile ce au avut loc ulterior. În plus, a fost informată conducerea Ministerului Industriei Constructoare de Mașini despre cazul petrecut, ca urmare dispunîndu-se întărirea delegației române, prin introducerea di

rectorului Institutului de cercetări calculatoare, precum și a doi specialiști din cadrul ministerului. De altfel, firma respectivă a ieșit din competiție la scurt timp, datorită faptului că oferta prezentată nu satisfăcea cerințele tehnico-economice impuse.

Deoarce existența inginerului „Șerban Ion" în cadrul colectivului care ducea tratativele constituia un pericol, s-a hotărît ca acesta să nu mai participe la toate discuțiile și în special la acelea care au un caracter deosebit. Inginerul „Șerban Ion" nu a mai avut astfel posibilitatea să fie la curent cu toate hotărîrile luate. Această măsură — care s-a dovedit a fi absolut necesară în scopul prevenirii divulgării unor secrete — a fost remarcată de străinul respectiv. Observînd lipsa cunoscutului său din unele colective de analiză, acesta a început să manifeste rezerve față de „Șerban Ion".

Rețeaua informativă ne-a mai semnalat că inginerul român a observat și el că nu i se mai acordă încredere suficientă din partea conducerii ministerului și a institutului, fapt pentru care, în majoritatea discuțiilor pe care le purta la serviciu, încerca să justifice, în diverse moduri, părerile sale în ceea ce privește soluțiile tehnice ce urmau a fi adoptate. Ca să aibă succes în acest sens, el a încercat de altfel să atragă de partea lui și pe alți salariați, însă nu a reușit, întrucît rețeaua informativă a fost instruită ca în astfel de împrejurări să inițieze discuții deschise în cadrul colectivului respectiv și să-l combată cu argumente tehnice documentate. Dar și atunci cînd argumentele erau evidente, inginerul „Șerban Ion" încerca să le înlăture prin afirmații neștiințifice, susținînd că „experiența lui este mai puternică decît orice argument".

Pentru a nu se mai repeta situația petrecută — înmînarea unor documente secrete străinilor — rețeaua informativă a fost dirijată și în scopul de a stabili dacă inginerul „Șerban Ion" obișnuiește să păstreze, în afara îndatoririlor de serviciu, unele documente cu caracter secret. În acest caz, s-a indicat să fim anunțați imediat.

Ca urmare, într-o zi, un colaborator ne-a informat telefonic că urmăritul a luat de la institut un studiu tehnico-economic cu caracter secret pentru a-l utiliza la o ședință ce avea loc la comisia guvernamentală. Deși ședința s-a terminat în jurul orei 12, inginerul român nu s-a mai prezentat la serviciu pînă la ora 16, ducînd documentele respective acasă. Menționăm că în această perioadă se aflau în țară o parte din delegații firmelor străine în competiție, fapt ce crea pericolul ca sus-numitul să poată transmite vreunui străin materialele sustrase.

Ofițerul a informat verbal conducerea serviciului și a direcției despre momentul important apărut în acțiune. S-a convocat imediat un colectiv de ofițeri, care au stabilit măsuri concrete de prindere în flagrant delict a inginerului respectiv.

În această situație trebuiau rezolvate urgent următoarele sarcini: prevenirea încheierii unui contract dezavantajos pentru statul nostru; prinderea în flagrant delict a inginerului „Șerban Ion" cu documentele secrete, acasă; acoperirea sursei care ne-a informat, întrucît era singura persoană care cunoștea acest aspect.

În urma măsurilor stabilite de colectivul convocat de conducerea direcției, s-a luat legătura cu colaboratorul, care a fost instruit să telefoneze șefului B. D. S. din institut și

să-i spună cele petrecute. Acesta a comunicat situația creată directorului institutului care, la rîndul său, i-a indicat să informeze urgent organul de securitate.

Ca urmare, am fost informați oficial și imediat, doi ofițeri din cadrul Direcției a II-a s-au deplasat la institut, unde au discutat cu directorul și cu șeful B. D. S. De comun acord, s-a stabilit a se lansa în institut zvonul că securitatea a efectuat un control inopinat la documentele secrete. Sub aceeași legendă, cei doi ofițeri împreună cu șeful B. D. S. au mers acasă la inginerul „Șerban Ion". Constatînd că se află la domiciliu, șeful B. D. S. a explicat sus-numitului că organul de securitate a făcut un control la documentele secrete și a remarcat lipsa documentului ridicat în aceeași zi. Fiind luat prin surprindere, „Șerban Ion" a recunoscut imediat că are documentul acasă. Inginerul a fost invitat să-i însoțească pe cei doi ofițeri și pe șeful B. D. S. la institut, unde s-a întocmit un proces-verbal pe baza celor constatate, înscris ce a fost semnat de inginer. Ținem să menționăm că cele de mai sus s-au desfășurat cu maximum de operativitate, astfel că, de la primirea informației și pînă la intrarea în posesia documentului, nu au trecut decît două ore.

Nu după mult timp, în cadrul institutului, s-a terminat și cea de a doua fază a studiului comparativ și, așa cum se stabilise anterior, inginerul „Șerban Ion" și-a consemnat observațiile în scris, într-un raport detaliat. Acest raport a fost discutat de către un colectiv larg de specialiști, care au combătut aproape în întregime părerile acestuia. Colectivul a stabilit că observațiile făcute de inginerul „Șerban Ion" sînt subiective și că acestea dovedesc incompetența lui în probleme de calculatoare. Ca urmare, studiul tehnico-economic a fost difuzat conducerii Ministerului Industriei Constructoare de Mașini și unităților interesate, hotărîndu-se cumpărarea unei licențe de fabricație de la o firmă care corespundea intereselor statului nostru.

Prin alte mijloace informativ-operative, s-a mai stabilit că inginerul „Șerban Ion" este o persoană imorală, care întreține relații cu diferite femei de moravuri ușoare, plecînd uneori în acest scop din timpul programului.

Acțiunea informativă a fost analizată în acest cadru, hotărîndu-se sesizarea forurilor competente. La scurt timp, „Șerban Ion" a fost demascat în fața salariaților din institut, luîndu-se împotriva lui măsuri atît pe linie de partid cît și pe linie profesională, fiind îndepărtat din serviciu fără a mai avea dreptul să se angajeze într-unul din institutele aparținînd Ministerului Industriei Constructoare de Mașini.

În timpul ședinței de demascare, inginerul „Șerban Ion" a recunoscut toate abaterile săvîrșite, arătînd totodată că nu a făcut nimic cu rea intenție, și nu și-a dat seama că atitudinea pe care a avut-o față de reprezentanții străini ar fi putut avea repercusiuni pentru economia națională. De această dată, s-a convins și de faptul că indicațiile date de el, sub aspect tehnic, au fost nefondate științific. Avîndu-se în vedere că la plecarea sa din institut, avea cunoștință de o serie de date cu caracter secret, rețeaua informativă a fost instruită în sensul de a-l contacta în continuare, cu scopul de a-i urmări comportarea și a-l dezinforma cu privire la hotărîrile ulterioare care se vor lua în institut, referitoare la fabricarea calculatoarelor la noi în țară.

Locotenent-colonel AUGUSTIN SABĂU
Căpitan IRINEL GRUIA

ÎN LEGĂTURĂ CU:

TRĂSĂTURILE PSIHICE ALE INFORMATORULUI

În complexul de mijloace și metode cu care acționează organele noastre pentru contracararea activității elementelor dușmănoase, un loc deosebit de important îl ocupă rețeaua informativă care trebuie să fie compusă din persoane capabile să rezolve în condiții optime sarcinile ce apar în munca de informații și contrainformații.

Capacitatea rețelei este strîns legată de măsura în care ofițerii se orientează în atragerea la colaborare secretă a acelor elemente care întrunesc o serie de calități și trăsături absolut necesare, pentru a putea face față viitoarelor activități.

Pentru a fi un informator valoros, o persoană trebuie să îndeplinească o serie de calități psihice. În rîndurile care urmează ne propunem să analizăm în mod succint cîteva dintre aceste calități, importanța și modul în care ele influențează asupra muncii informatorului pentru rezolvarea sarcinilor trasate de organele noastre.

Atenția este un atribut al proceselor psihice, o condiție pentru reflectarea optimă a realității și pentru conștientizarea activității. Orientarea și concentrarea atenției se realizează uneori în mod neintenționat și fără efort voluntar, mai ales atunci cînd este vorba de interesele, preocupările, activitatea prezentă sau de perspectivă a unei persoane, dar alteori, orientarea, concentrarea atenției și menținerea ei nu sînt posibile fără un efort de voință.

Avînd în vedere tocmai aceste caracteristici psihice, absolut necesare pentru desfășurarea muncii informative, ofițerul trebuie să cunoască și să dirijeze atenția informatorului către acele probleme ce prezintă interes pe linia colaborării lui cu securitatea statului.

Din comportamentul elementului urmărit nu trebuie să scape aspectele care în aparență nu spun nimic, dar care, puse cap la cap, permit desprinderea unor concluzii valoroase.

Informatorul trebuie ajutat să înțeleagă care sînt problemele asupra cărora el trebuie să-și concentreze atenția. Nu trebuie scăpate din vedere așa-zisele fapte răzlețe, deoarece și acestea își au semnificația lor atunci cînd sînt analizate, ținîndu-se seama de înlănțuirea lor cu alte fapte.

Ofițerul are menirea să stimuleze atenția informatorului, sădindu-i convingerea că, numai observînd cu atenție mediul în care acționează, reacțiile persoanelor urmărite, fluctuațiile de comportament ale acestora, fie în împrejurări normale, cotidiene, fie în împrejurări deosebite, speciale, va putea să stabilească în mod obiectiv problemele care interesează securitatea statului. Trebuie să-i dăm convingerea că, în primul rînd, de acest spirit de observație ascuțit depinde în mare parte reușita acțiunilor sale.

Este important de reținut că atunci cînd în procesul studierii unei persoane rezultă că aceasta prezintă defecțiuni ale atenției, ofițerul nostru trebuie să renunțe la recrutarea acesteia.

Importanța pe care o prezintă existența atenției dezvoltate și a unui spirit de observație ascuțit reiese și din următorul exemplu :

Informatorul „Crainic", din cadrul unei fabrici a Combinatului Turnu-Măgurele, unde lucrează și specialiști străini, a fost instruit ca în perioada efectuării unor probe tehnologice să supravegheze atitudinea și comportarea specialiștilor străini din sectorul său.

Informatorul, venind în contact cu specialistul principal „Werner", a observat că, de fiecare dată cînd i se cereau explicații mai deosebite în legătură cu un turbo-compresor foarte complicat, acesta se eschiva de la un răspuns imediat, dînd explicațiile solicitate după un anumit timp. Faptul a atras atenția informatorului care ne-a sesizat, exprimîndu-și totodată și părerea că respectivul ascunde anumite date. S-au luat măsuri de verificare a sesizării cu ajutorul unui alt colaborator, stabilindu-se că „Werner" consultă o anumită documentație pe care o ține sub cheie în fichet. Pe baza acestor informații, organele noastre au luat măsuri pentru obținerea documentației tehnico-științifice în legătură cu instalațiile respective, care era deosebit de utilă economiei noastre.

Pe lîngă un spirit de observație ascuțit, informatorul trebuie să posede și o memorie bună.

Prin aceasta înțelegem toate procesele de întipărire, păstrare, recunoaștere și reproducere a experienței cognitive, afective și voluntare a omului. Memoria este un proces de reflectare selectivă, activă și inteligibilă a experienței anterioare a omului.

Caracterul selectiv al memoriei se exprimă în faptul că o persoană memorează mai ușor, păstrează mai mult timp și reproduce mai exact tot ceea ce prezintă o anumită semnificație. Această semnificație apare ca un raport între realitatea obiectivă și dorințele, trebuințele, atitudinile și sentimentele pe care le trăiește, interesele și înclinațiile sale. Datorită acestor variate dependențe, faptele memorate, păs-

trate, recunoscute și reproduse suferă însemnate modificări, reorganizări în unități logice, restructurări, sistematizări etc.

Fiind un proces de reflectare selectivă, activă și inteligibilă a experienței din trecut, memoria este în același timp un produs al dezvoltării social-istorice a omului.

Studierea, cunoașterea și educarea memoriei la informator apare ca o necesitate absolută în munca noastră.

Pentru a veni în ajutorul formării memoriei informatorului și a creșterii posibilităților de fixare a materialului recepționat, este necesară folosirea unor procedee adecvate care conferă memoriei sale un caracter inteligibil, logic.

Să luăm cazul unui informator care lucrează într-un punct vulnerabil al unui obiectiv.

Pentru a putea sesiza și pentru a ne putea informa în legătură cu unele defecțiuni, anomalii, sau acțiuni dușmănoase din raza sa de activitate, informatorului trebuie să i se dezvolte și o memorie vizuală bună, capabilă să înregistreze și să rețină toate aspectele normale din sectorul în care muncește, astfel încît la apariția unor schimbări, chiar nesesizabile pentru alte persoane, informatorul să-și dea seama imediat de acest lucru. Spre exemplu, schimbarea ordinii legăturilor la un tablou de comandă ; încercări de sustragere a unor documente secrete etc. Pe baza memoriei vizuale, informatorul să poată reproduce cu fidelitate modul, forma, particularitățile de dispunere a obiectelor, a sigiliilor etc. și schimbările survenite. Acest lucru ne permite nouă să luăm măsuri eficiente pentru descoperirea persoanelor vinovate.

Memoria vizuală are un rol deosebit în cazul acțiunilor duse de către serviciile de spionaj străine împotriva statului nostru.

Cei mai versați spioni, pentru a nu fi descoperiți uzează de schimbări ale identității, profesiei, locului de muncă, domiciliului și chiar a înfățișării lor, prin deghizări și operații plastice.

Printr-o memorie vizuală exersată, bine pusă la punct, un informator poate recunoaște o astfel de persoană, chiar după scurgerea unei perioade mai îndelungate de timp, după trăsăturile statice care nu pot fi schimbate.

În cazul informatorilor ce sînt trimiși pentru diferite misiuni peste hotare, a informatorilor pătrunși în centrele de spionaj sau în organizațiile reacționare din străinătate este necesar ca ei să aibă o memorie bine dezvoltată pentru îndeplinirea misiunilor încredințate. Ei trebuie să rețină cu exactitate și un timp relativ îndelungat, informațiile culese pînă la contactul cu ofițerul de securitate.

Dezvoltarea memoriei la informatorii care lucrează în condiții deosebite este cu atît mai necesară cu cît ei nu au posibilitatea să-și facă notițe, schițe, planuri, iar legătura cu ofițerul nostru are loc la intervale de timp destul de mari.

Activitatea complexă desfășurată de informatori presupune din partea acestora și discernămînt, care se formează pe baza unei experiențe anterioare, a înțelegerii legăturii dintre diferite fenomene, dintre cauze și efecte, pe baza analizei și sintezei, a comparației, abstractizării și generalizării.

Discernămîntul la informator este necesar pentru ca el să poată se-

lecta ceea ce este util pentru munca informativă de ceea ce nu este util, pentru a diferenţia ceea ce este suspect de ceea ce nu are importanţă.

Informatorul trebuie să poată face distincţie între o activitate de spionaj prin observare directă sau exploatare în orb şi o curiozitate, mai mult sau mai puţin justificată. De asemenea, el trebuie să diferenţieze o manifestare de nemulţumire izolată de o manifestare duşmănoasă intenţionată etc. De exemplu, informatorul „Corbul", din legătura unui ofiţer de la Inspectoratul de securitate al judeţului Teleorman, fiind în anturajul unui cetăţean străin, acesta l-a angrenat în discuţii legate de geografia şi istoria patriei. Străinul a strecurat şi întrebări privind economia ţării, încercînd să obţină informaţii cu privire la posibilităţile de extragere şi prelucrare a cuprului de care dispune ţara noastră. A atras atenţia informatorului faptul că interlocutorul său încerca să obţină aceste date stimulîndu-l la discuţii prin care făcea o comparaţie între situaţia economică precară din trecut şi succesele obţinute în prezent în economia ţării noastre.

Ca urmare a faptelor mai sus arătate, s-au luat măsuri de urmărire informativă, stabilindu-se unele indicii din care a rezultat că respectivul este angajatul unei firme străine interesate în contractarea unor utilaje pentru industria prelucrătoare a cuprului şi care urmărea să obţină informaţii cu care să poată determina partea română la încheierea unor contracte avantajoase pentru firma la care lucra.

Datorită faptului că informatorul nostru a sesizat în mod just problemele ce-l interesau pe străin, de cele neinteresante — şi ca urmare a informării prompte a organelor noastre — a fost posibilă dejucarea intenţiilor reprezentantului firmei străine.

O altă trăsătură a personalităţii pe care trebuie să o aibă bine dezvoltată fiecare informator este voinţa.

Aceasta constă tocmai în capacitatea omului de a-şi realiza scopurile pe calea unor activităţi care implică învingerea anumitor obstacole (primejdia, frica, comoditatea, durerea etc.).

Un informator cu o voinţă puternică este capabil să reliefeze o întreagă gamă de calităţi pozitive necesare muncii, cum ar fi : stăpînirea de sine, iniţiativa, perseverenţa, un mod de lucru judicios planificat, cugetat.

Pornind de la aceste considerente este necesar să subliniem faptul că, încă în perioada studierii şi verificării candidatului la recrutare, trebuie să stabilim dacă acesta dispune de asemenea calităţi psihice.

Insuficienţe în stăpînirea de sine, în prezenţa de spirit şi de orientare îl pot duce pe informator la desconspirare, la nerezolvarea sarcinilor ce i s-au trasat sau chiar la influenţarea sa negativă de către elementele duşmănoase pe lîngă care este dirijat. Ilustrativ în acest sens este şi următorul caz :

Numitul „Marinescu", fost ataşat militar român sub regimul burghez, în cîteva ţări din Occident, era urmărit informativ. Pe lîngă el fusese dirijat un informator bun, care a decedat într-un accident de automobil. Ca urmare s-a impus recrutarea unui nou informator pentru urmărirea celui în cauză.

În anturajul obiectivului, printre alţii, se găsea şi profesorul „Cris-

tache" cu care se cunoștea de multă vreme. Ofițerul a trecut la studierea și verificarea lui „Cristache", după care l-a recrutat.

Dar, din cauză că verificarea nu a fost destul de temeinică, ofițerul nu a reușit să stabilească faptul că „Cristache" este cam timid și fricos, rigid la diferite schimbări, cu o orientare greoaie.

Datorită acestor trăsături, atunci cînd „Cristache" a venit în contact cu „Marinescu", acesta din urmă a sesizat faptul că i se repetau cam aceleași întrebări, iar în atitudinea profesorului intervenise o anumită schimbare. Atunci l-a întrebat în mod direct : „De ce tot îmi pui aceleași întrebări de la un timp încoace ?" La această întrebare informatorul, fiind lipsit de stăpînire de sine și orientare, a început „să facă fețe, fețe" și a terminat prin a recunoaște că a fost recrutat de organele securității. Numitul „Marinescu" a început să-l manevreze în sensul dorit de el și să-l influențeze dușmănos, fapt ce ne-a fost sesizat de un alt informator.

Din acest exemplu rezultă consecințele lipsei de calități la un informator.

Dacă în timpul studierii candidatului constatăm slăbiciuni ale voinței, stări de indiferență, de pasivitate, lipsă de inițiativă, sugestibilitate, inconsecvență, lipsă de atitudine și opinie personală sau instabilitate, impulsivitate, este mai bine să renunțăm la serviciile sale. Aceasta deoarece, prin educația pe care vom încerca să i-o facem, nu vom putea determina schimbări radicale în trăsăturile lui negative și deci vom desfășura o muncă ineficace, fără rezultate.

Cunoscîndu-i însă bine trăsăturile de caracter, vom putea prevedea, de exemplu, cum se va comporta informatorul la care în mod constant se manifestă exigența, hotărîrea, stăruința și vom putea anticipa atitudinea lui față de sarcinile ce i se vor trasa.

La unii candidați sau informatori, concepția materialist-dialectică despre lume și viață a dus la înțelegerea științifică a legilor de dezvoltare a societății, la claritatea scopurilor pe care și le pun în față.

La aceștia s-au putut forma trăsături de caracter cum ar fi : onestitatea, modestia, hărnicia, sîrguința, generozitatea, curajul, principialitatea, conștiinciozitatea, punctualitatea, entuziasmul, atitudinea socialistă față de muncă, inventivitatea, solicitudinea, politețea, sociabilitatea etc.

Toate trăsăturile de caracter mai sus-menționate nu sînt izolate unele față de altele, ci ele se organizează și ierarhizează într-un tot, mai mult sau mai puțin unitar, specific fiecărei persoane în parte.

Trăsăturile pozitive de caracter nu au aceeași gradație, intensitate și evoluție, ci unele sînt mai proeminente, mai conturate, mai dezvoltate, altele sînt în perspectivă de formare, iar unele pot chiar să lipsească.

La un informator este important însă să descoperim acele trăsături psihice necesare desfășurării unei munci de calitate, acele trăsături

care să poată fi adaptate la necesităţile muncii noastre.

O atenţie deosebită trebuie acordată persoanelor la care apar trăsături negative de caracter, cum sînt egoismul, venalitatea, lenea, necinstea, înfumurarea, laşitatea, invidia etc. Elemente cu asemenea trăsături nu-şi au locul în reţeaua noastră informativă, iar atunci cînd au reuşit să se strecoare, au adus daune muncii. De exemplu, în lucrarea unor cetăţeni străini de pe raza judeţului Teleorman apărea ca legătură şi persoană de încredere a acestora, numitul „Ionescu Marin". Fiind luat în studiu pentru o eventuală recrutare, s-a stabilit că „Ionescu Marin", medic uman, care răspundea de o circumscripţie în raza căreia intrau cîteva sate, era cam uşuratic. Îi plăcea să întreţină relaţii amoroase extraconjugale, trăsătură care a fost minimalizată.

După ce a fost recrutat, s-a lucrat cu el o perioadă de timp în direcţia contactării unor străini pentru apropierea şi recrutarea acestora.

Pe parcursul colaborării s-a stabilit că informatorul folosea toate aceste contacte cu străinii pentru a profita materialiceşte, pretindu-se la schimburi care lezau demnitatea lui personală. În plus s-a dovedit a fi un informator înfumurat care nu primea nici un fel de sfaturi. Uşurinţa de care s-a dat dovadă în studierea şi recrutarea acestui element s-a repercutat negativ asupra muncii.

Cunoaşterea trăsăturilor psihice ale celui recrutat dă posibilitate ofiţerului să desfăşoare o muncă de apropiere şi influenţare pozitivă a informatorului, determinîndu-l să renunţe la anumite mentalităţi şi păreri ale sale şi să lucreze cinstit cu organele de securitate.

În acest sens dăm următorul exemplu :

În munca informativă de contraspionaj desfăşurată pe raza judeţului Teleorman pentru urmărirea unor străini, a apărut ca legătură şi inginerul „Popescu Ion", care era semnalat cu unele manifestări de nemulţumire. Trecînd la verificarea acestuia, s-a stabilit că avusese o întreprindere de import-export şi făcuse comerţ cu firme din Europa Occidentală şi din Orient. În timpul regimului burghez a fost plecat pentru un timp din ţară urmărindu-şi interesele comerciale.

S-a mai stabilit că a mai fost urmărit informativ şi avertizat de către o altă unitate, pentru că avusese anumite manifestări duşmănoase. În urma avertizării a rămas cu unele resentimente faţă de organele noastre, resentimente pe care uneori le exterioriza.

S-a mai stabilit că, în afara legăturilor oficiale, primea de la străini cadouri, valută etc., că era interesat să-şi aducă în ţară valuta de care dispunea în străinătate şi care reprezenta o sumă destul de importantă.

Pornind de la acest interes per-

sonal și pentru a se aduce în țară valuta respectivă, s-a considerat că se poate acționa și determina o schimbare în atitudinea lui față de organele noastre, schimbare care să ne permită chiar folosirea sa pe lîngă specialiștii străini.

Analizîndu-se cu atenție cazul, s-a apreciat că recrutarea lui se poate realiza prin metoda atragerii treptate.

În primele contactări făcute de ofițer, el l-a privit pe acesta cu neîncredere, avînd rețineri în cadrul discuțiilor.

Strecurîndu-i-se ideea facilitării unor posibilități pentru a se deplasa în străinătate în vederea ridicării valutei, treptat el a început să se antreneze în discuții, să furnizeze unele date în legătură cu străinii cu care lucra, să i se îndepărteze neîncrederea.

După discuții îndelungate și multilaterale, acesta a dat unele informații importante, iar la vederea pașaportului pentru plecarea în străinătate a declarat ofițerului că el avea unele resentimente și îndoieli cu privire la organele noastre, dar că toate acestea sînt de domeniul trecutului și noi să fim siguri că am cîștigat un om. Într-adevăr, ulterior el a lucrat în mod corect cu noi.

De menționat este faptul că acțiunea de recrutare a durat aproape patru luni, dar că, procedînd cu tact și cunoscîndu-se dinainte problemele dificile, acestea nu numai că nu au fost ocolite, dar au fost puse în discuție, într-un mod sau altul, și clarificate.

De aici rezultă concluzia folosirii atente a oricăror posibilități pentru a produce la informator acele „mutații" psihice necesare rezolvării problemelor muncii informative. În activitatea noastră de studiere și verificare sau de muncă concretă cu informatorii trebuie să plecăm de la premisa că psihologia fiecăruia este diferențiată și de aceea căile de educație ideologică, politică, etică, determinarea corectitudinii, sincerității, atașamentului față de noi, pasiunii față de munca informativă trebuie să difere și ele de la informator la informator, în funcție de calitățile psihice, de ansamblul trăsăturilor caracteriale ale acestora.

Noi trebuie să vedem în informatori nu niște oameni lipsiți de personalitate, niște instrumente docile, ci oameni cu o personalitate formată și diversă. Rezultatele pe care le obținem în munca cu ei sînt determinate de măsura în care îi cunoaștem și de eficiența acțiunilor întreprinse pentru influențarea lor.

În final, este necesar să amintim că psihologia informatorului este o temă vastă, a cărei tratare nu se poate face într-un singur articol. De aceea în materialul de față am abordat problemele legate doar de anumite trăsături psihologice, probleme care ar fi bine să fie reluate în discuții, comentate și aprofundate.

Locotenent-colonel C. BULEANDRA

CERCETAREA LA FAŢA LOCULUI ÎN CAZUL CATASTROFELOR FEROVIARE

Maior ION ANGHELESCU

În cazul catastrofelor feroviare suspecte de diversiune și sabotaj, ce intră în competența organelor de cercetare penală ale Consiliului Securității Statului, cercetarea criminalistică a locului faptei prezintă o importanță deosebită, deoarece în cîmpul infracțional se pot descoperi probe și indicii în vederea reconstituirii tabloului infracțiunii și identificării autorului.

Pentru comiterea unor asemenea fapte, care sînt de natură să aducă atingere securității statului, diversioniștii și sabotorii pot acționa asupra căii ferate, a materialului rulant, asupra podurilor, viaductelor și a instalațiilor care contribuie la siguranța circulației feroviare.

În atingerea scopului pe care și-l propun, ei recurg la diferite metode cum ar fi : provocarea unor explozii sau a unor incendii pentru distrugerea liniei ferate, a podurilor, viaductelor și a materialului rulant ; punerea unor obstacole pe calea ferată ; scoaterea unei bucăți de șină din calea ferată ; efectuarea de semnalizări false în scopul tamponării sau deraierii unui tren ; darea de comenzi eronate la expedierea a două trenuri, unul contra altuia sau unul după altul, fără respectarea intervalului de urmărire ; neintroducerea restricțiilor de viteză sau închiderile de linie, în cazurile prevăzute de instrucțiuni, precum și neacoperirea cu semnale a porțiunilor de linie închise sau slăbite ; îndrumarea necorespunzătoare a transporturilor cu gabarit depășit sau a vagoanelor încărcate neinstrucțional ce au ca urmare lovirea podurilor, tunelelor, construcțiilor sau a trenurilor ; nerevizuirea și neremedierea defecțiunilor instalațiilor de semnalizare, centralizare și telecomandă, a căror dereglare dă posibilitatea efectuării de comenzi eronate ; despiedicarea prematură a parcursurilor de circulație înainte ca trenul să fi depășit ultimul ma-

caz din parcursul comandat; ruperea sau dezlegarea de trenuri etc.

Metodele arătate lasă la fața locului urme a căror descoperire poate duce la obținerea unui probatoriu complet în vederea soluționării cauzei.

În asemenea situații echipa de cercetare la fața locului se formează din reprezentantul procuraturii și ofițeri de cercetare penală (din cadrul Consiliului Securității Statului și din Ministerul Afacerilor Interne).

În cadrul echipei de cercetare nu intră și reprezentanți ai Ministerului Transporturilor. Ei pot participa la cercetare în calitate de martori asistenți, în conformitate cu prevederile art. 129, al 2, C. pr. pen.

Avîndu-se în vedere spațiul întins ce trebuie cercetat în cazul catastrofelor feroviare, șeful echipei de cercetare trebuie să împartă sarcini și porțiuni precise fiecărui membru al echipei.

În procesul cercetării la fața locului respectarea celor două faze (statică și dinamică) este în funcție de particularitățile fiecărui caz în parte. În faza statică, ofițerii de securitate care fac parte din echipa de cercetare au în primul rînd obligația să ia împreună cu organele sanitare toate măsurile necesare pentru transportarea de urgență la spital a persoanelor rănite. Tot în această fază este necesar să se stabilească limitele locului faptei și orientarea sa față de punctele cardinale. Atunci cînd catastrofa feroviară s-a produs în linie curentă (între stații), locul faptei include atît stația de unde s-a expediat, cît și stația care urma să primească trenul respectiv, întrucît și în aceste locuri se pot găsi urme deosebit de importante pentru soluționarea juridică a cazului (poziția manetelor blocului mecanic sau electric de efectuarea parcursului; evidențele de mișcare etc.). În special atunci cînd avem de-a face cu unele cazuri suspecte de diversiune, este absolut necesar să se stabilească, în faza statică, toate căile de acces spre cîmpul infracțional, pentru a se putea căuta și descoperi eventualele urme lăsate de autorii infracțiunii. La sfîrșitul fazei statice, echipa de cercetare va fixa aspectul general al cîmpului infracțional.

În faza dinamică, membrii echipei de cercetare trebuie să studieze cu deosebită atenție și răbdare fiecare aspect al fenomenului care a generat actul diversionist sau de sabotaj, în funcție de specificul producerii lui.

Atunci cînd cercetarea unei catastrofe feroviare trebuie efectuată în timpul nopții, iluminarea întregului cîmp infracțional se poate realiza cu mai multe reflectoare puternice și prezintă o deosebită importanță, întrucît, fiind vorba de o multitudine de obiecte și de o suprafață mare, fără o lumină puternică, operațiunea de descoperire și de selectare a urmelor infracțiunii devine aproape imposibilă. Pe plan local, această iluminare se poate realiza printr-o colaborare cu unitățile Ministerului Forțelor Armate, care au în dotare asemenea reflectoare. Iluminarea în asemenea cazuri este cu atît mai importantă cu cît cercetarea nu poate fi amînată pentru a doua zi, întrucît o amînare de acest gen ar menține închisă artera feroviară timp îndelungat, ceea ce ar conduce la producerea de prejudicii economiei naționale. În cazurile catastrofelor feroviare suspecte de diversiune sau de sabotaj, un rol deosebit are și fotografia de orientare. Aceasta, pentru a cuprinde în-

treaga suprafață a locului faptei și căile de acces spre acesta se poate executa, în ultimă instanță, din avion sau helicopter.

Dacă cercetarea la fața locului se face pe timp de noapte, pentru efectuarea unor asemenea fotografii, este necesar să fie lansate deasupra terenului respectiv parașute cu rachete luminoase.

Principalele urme care pot rămîne la locul faptei, în cazul catastrofelor feroviare suspecte de diversiune sau de sabotaj, cum ar fi : focarul exploziei, urme de fumizare, obstacole puse pe linia ferată, bucăți de linie scoasă din terasament, poziția manetelor blocurilor mecanice sau electrice de efectuarea parcursului, indicația semnalului etc., pot fi descoperite de ofițerii noștri prin simpla observare. Este adevărat că sînt și cazuri în care aceștia trebuie să folosească în scopul arătat și unele mijloace tehnice. Așa se procedează atunci cînd la locul declanșării unei explozii, care a produs deraierea și distrugerea unui tren, se găsesc cîteva particele din substanța explozivă rămase neconsumate. Pentru căutarea și descoperirea lor, se pot folosi lupa, microscopul de buzunar, peliculele adezive. Aceste urme furnizează cercetării penale o serie de date deosebit de utile în stabilirea naturii explozivului folosit, care, prin comparație cu probele luate de la persoanele suspecte, pot indica atît locul de unde au fost procurate, cît și locul unde au fost depozitate pînă la data folosirii lor.

Cu ajutorul unui magnet puternic se pot căuta și descoperi schijele metalice care de obicei se propagă pe direcția undei de șoc, cît și resturile metalice ale fitilului bigkford, atunci cînd a fost folosit pentru declanșarea exploziei. Cu ajutorul bucăților de tub găsite se poate reconstitui lungimea fitilului, care, raportată la viteza sa de ardere, poate indica cu aproximație de ce timp a dispus autorul pentru retragere.

În cazul în care catastrofa feroviară este rezultatul unei tamponări de trenuri din sens opus (cazul catastrofei dintre stația Crăciunel și halta Bucerdea, din 7 octombrie 1968), a unei ajungeri din urmă și tamponări (cazul catastrofei feroviare din halta Breaza, din 11 septembrie 1968), a ruperii sau dezlegării de trenuri (cazul catastrofei feroviare din stația Mangalia-Nord, din 28 mai 1968), a punerii unor obstacole pe calea ferată sau a scoaterii șinei din cale, ofițerii de securitate care efectuează cercetarea trebuie să acorde o deosebită atenție verificării amănunțite a următoarelor puncte : evidențele de mișcare ; poziția manetelor blocurilor mecanice sau electrice de efectuare a parcursurilor ; poziția semnalelor ; starea de funcționare a sistemelor de semnalizare ; starea și poziția frînelor, a aparatelor de pe locomotivă, respectiv a regulatorului, inversorului de mers, robinetului mecanic, a ventilului de presiune pentru frînarea automată ; banda vitezometrică ; cuplele ce leagă vagoanele de locomotivă sau vagoanele între ele ; starea căii ferate pe porțiunea respectivă ; starea liniei de contact pe arterele feroviare electrificate ; starea materialului rulant (locomotive, automotoare, drezine, vagoane etc.).

Semnificativ pentru modul în care s-au căutat și descoperit urmele infracțiunii este cazul catastrofei feroviare ce a avut loc în dimineața zilei de 7 octombrie 1968, între halta Bucerdea și stația Crăciunel.

Pentru stabilirea cauzelor care au determinat dirijarea celor două trenuri, unul împotriva celuilalt, echipa de cercetare a trecut la verificarea registrului impiegatului de mișcare din halta Bucerdea și stația Crăciunel. S-a constatat că impiegatul Petrișor Teodor a primit de la operatorul de circulație dispoziția expresă de a gara cursa locală 3340 pe linia abătută din halta Bucerdea, pînă la trecerea accceleratului 303, după care urma să-i dea plecarea spre stația Crăciunel. Cercetîndu-se în continuare blocul de comandă din biroul lui Petrișor Teodor, s-a constatat că maneta era pusă pentru cursa locală în poziția intrare-ieșire, pe linia a treia directă.

Conform dispozițiilor, Petrișor Teodor trebuia să facă parcursul pentru cursa locală 3340 de intrare cu garare pe abătută și nu de intrare-ieșire pe linia a treia directă.

Cu totul în alte condițiuni trebuie efectuată cercetarea la fața locului în cazul catastrofelor feroviare produse prin ajungerea din urmă și tamponarea unui tren de către trenul următor. În timpul cercetării la fața locului, efectuată în cazul catastrofei feroviare din halta Breaza, produsă în dimineața zilei de 11 septembrie 1968, descoperindu-se cauzele reale care au produs fenomenul de ajungere din urmă și tamponare a trenului de marfă 3542 de către trenul de marfă 3654, s-a ajuns la evitarea unei erori judiciare. În funcție de împrejurările prezentate de locul faptei, echipa de cercetare a emis două ipoteze cu privire la cauzele tamponării : a) mecanicul trenului 3654 n-a văzut că semnalul era pe roșu ; b) semnalul a indicat culoarea verde, deși sectorul din fața sa era ocupat de trenul 3542.

Deoarece atît mecanicul trenului 3654 cît și ajutorul său au declarat că în momentul cînd au trecut prin fața semnalului B.L.4., acesta indica culoarea verde (și nu roșu, cum ar fi fost normal, fapt ce le-a permis să meargă înainte cu viteză normală) s-a trecut la verificarea celei de-a doua ipoteze.

După perseverente cercetări, s-a descoperit că la podul metalic din apropierea semnalului B.L.4, șina de pe firul 1 al căii ferate era în legătură electrică cu șina de pe firul 2 prin tirfonul primei șine care atingea bulonul (fig. 1). Aceasta, la rîndul său, era în contact direct cu longrina podului metalic pe care se găseau amplasate cele două fire ale căii ferate.

În momentul în care tirfonul era scos — deci se întrerupea acest contact între linii — semnalul B.L.4 revenea pe culoarea roșie. Atunci cînd tirfonul se introducea la loc — deci se realiza contactul între cele două linii — semnalul indica, contrar realității, culoarea verde.

Tot atunci s-a stabilit pericolul deosebit pe care-l prezintă această instalație, pentru siguranța circulației feroviare, întrucît prin realizarea unui simplu contact electric între cele două fire ale căii ferate, cu un simplu cablu electric (fig. 2), semnalul își schimbă în mod eronat indicația de pe roșu pe verde.

În toate aceste cazuri, trebuie acordată o atenție deosebită și căutării impresiunilor digitale și a urmelor plantare, întrucît, datorită amplorii distrugerilor produse, se poate crea falsa impresie a imposibilității descoperirii lor. Impresiunile digitale trebuie căutate pe obiectele sau uneltele cu ajutorul cărora autorul a îngropat substanțele explozive, pe manetele sau butoanele blocului

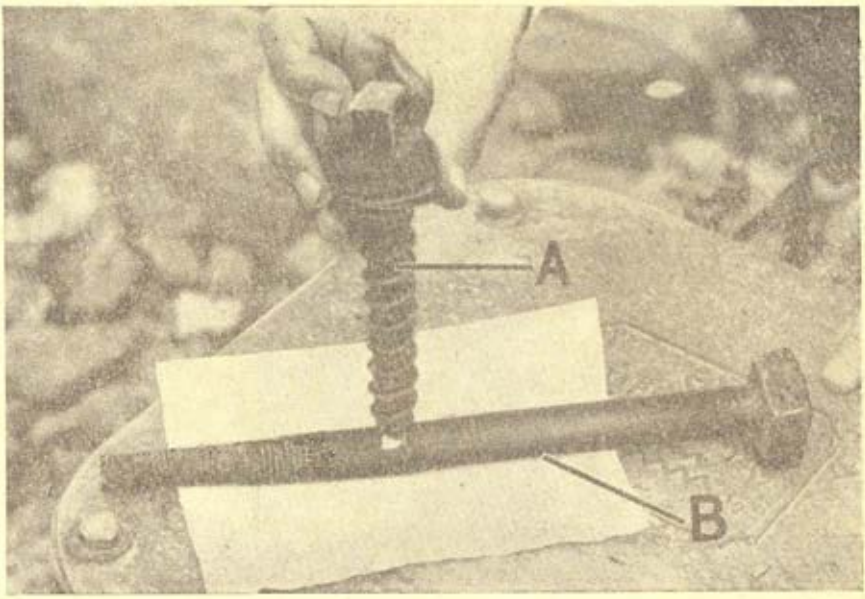

Fig. 1

mecanic ori electric de efectuare a parcursului, pe obstacolele puse de infractor pe linia ferată, pe bucăţile de şină scoase din cale, pe manetele aparatelor de pe locomotivă, pe cuplele vagoanelor etc. În asemenea cazuri amprentele digitale rămîn în formă latentă şi pot fi descoperite fie cu ochiul liber, sub acţiunea luminii proiectată din diferite unghiuri de incidenţă, fie cu ajutorul unei lupe puternice.

Putem cita în acest sens catastrofa feroviară ce s-a produs la 28 mai 1968, în staţia Mangalia-Nord, prin desprinderea din convoi, în timpul mersului, a 19 vagoane de marfă încărcate cu materiale de construcţii. Desprinderea vagoanelor s-a făcut în momentul în care trenul a ajuns, prin împingere, în vîrful unei pante de 6‰. Prin viteza pe care au căpătat-o, vagoanele respective au tamponat alte şapte vagoane, cu aceleaşi materiale. Din primele cercetări a rezultat că sistemul de legătură mecanică dintre vagoane, denumit „cuplă", ce aparţinea vagonului de la care s-a produs ruptura, nu prezenta nici o urmă de întindere sau rupere. În acest caz s-au emis trei ipoteze şi anume : a) desfacerea intenţionată a cuplei ; b) neglijarea cuplării celor două vagoane înainte de plecarea trenului din staţie ; c) desfacerea cuplei în timpul mersului din cauza trepidaţiilor.

Pentru verificarea ipotezelor emise s-au căutat, cu ajutorul unei lupe, amprente digitale în locurile în care autorul ar fi putut să cuprindă cu mîna această cuplă, în scopul dezlegării vagoanelor.

S-a descoperit o impresiune digitală în partea dreaptă sus a cuplei care a fost relevată şi fixată prin fotografiere.

Deși amprenta respectivă n-a prezentat suficiente elemente pentru efectuarea unei identificări dactiloscopice, procesul de relevare și fixare a amprentei digitale, urmărit și de autor, l-a determinat pe acesta să recunoască în fața organelor de urmărire penală că, după ce a făcut dezlegarea vagonului în cauză, pentru efectuarea unei manevre, a uitat să-l recupleze înainte ca trenul să plece din stație (fig. 3).

Prezintă importanță în astfel de cazuri fixarea și ridicarea urmelor infracțiunii, pentru că există tendința, în activitatea practică a unor organe de cercetare, de a considera terminată operațiunea de fixare a urmelor, o dată cu executarea unor fotografii de ansamblu. Astfel, se pierde din vedere executarea fotografiilor-schiță, a măsurătorilor fotografice, cît și fotografierea în detaliu a unor urme și obiecte. Așa s-a procedat la cercetarea locului faptei în cazul catastrofei feroviare din stația Radomirești.

Atunci cînd o catastrofă feroviară a fost produsă prin explozie, trebuie ca, pe lîngă descrierea în procesul verbal de cercetare a locului faptei, să se execute măsurători fotografice din care să reiasă dimensiunile focarului, înălțimea craterului, distanța la care au fost aruncate schijele, lungimea reconstituită a fitilului folosit. Toate aceste elemente pot furniza date prețioase pentru desfășurarea cercetării penale. În celelalte cazuri, în care actul de diversiune sau de sabotaj s-a produs prin folosirea altor metode, trebuie efectuată descrierea detaliată a obiectelor folosite la comiterea infracțiunii și a urmelor descoperite.

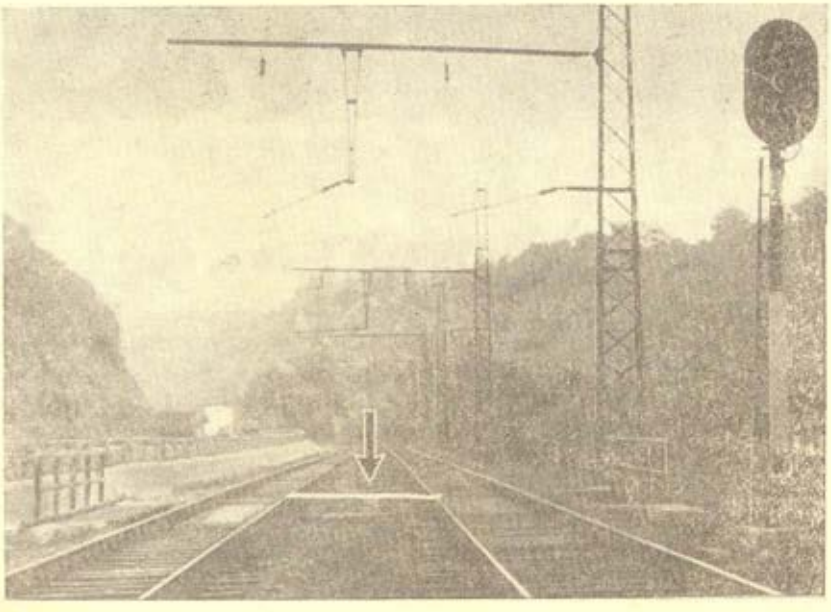

Fig. 2

Fig. 3

cît și fixarea lor prin măsurători fotografice și fotografii de detaliu.

De un real folos în stabilirea modificărilor care s-au produs la locul faptei, în cazul catastrofelor feroviare, în timpul salvării vieților omenești, a bunurilor sau a stingerii incendiului declanșat uneori, este filmul cinematografic sau videofonograma. În cazul cercetărilor de acest gen, de la locul faptei se ridică diferite substanțe, în vederea efectuării unor analize de laborator. Este indicat ca aceste ridicări să fie făcute cu multă atenție, pentru a nu le schimba compoziția chimică. De exemplu, în cazul unei fumizări găsită la locul unei explozii, după care se poate determina genul substanței explozive folosite, este bine să se ridice împreună cu obiectul purtător. Raderea ei de pe acest obiect ar putea să-i schimbe structura chimică.

Banda vitezometrică se va scoate de către membrii echipei de cercetare în prezența mecanicului de locomotivă și va fi semnată de către aceștia și de către mecanic. Pe ea se va face și o mențiune cu privire la sigiliul vitezometrului.

Cît privește modul în care trebuie executate fotografiile judiciare, cazul catastrofei feroviare suspectă de diversiune ce a avut loc la 31 mai 1966, în dreptul fabricii de zahăr Chitila, poate folosi drept exemplu. În cadrul acestei catastrofe s-a reușit să se fixeze cele mai importante urme, care și-au adus contribuția alături de alte probe la

stabilirea adevărului după cum urmează :

Fotografia de ansamblu a catastrofei feroviare, înainte de degajarea liniei, din care rezultă elemente privind modul în care s-a produs ciocnirea și poziția semaforului (fig. 4) ; fotografia executată porțiunii ce reprezintă modul în care s-a făcut încleștarea între locomotivă și automotor ; fotografia poziției aparatelor din cabina locomotivei, așa cum au fost găsite imediat după catastrofă, care indică faptul că mecanicul a luat toate măsurile posibile pentru evitarea catastrofei feroviare ; fotografia vitezometrului din cabina mecanicului, din care s-a scos banda care a indicat că trenul, în momentul accidentului, a avut o viteză de 80 km pe oră, viteză admisă de instrucțiuni pe porțiunea respectivă ; fotografia blocului electric pentru schimbarea macazurilor de la cabina I a stației Mogoșoaia, așa cum a fost găsit după accident, din care rezultă că autorul acestei catastrofe feroviare a dirijat automotorul (ce trebuia să meargă pe linia II București-Triaj) pe linia III București-Nord, unde s-a întîlnit cu trenul accelerat, producînd catastrofa.

Trebuie avut în vedere că urmele descoperite și ridicate în timpul cercetării la fața locului în asemenea cazuri, ca de altfel în toate celelalte, nu pot avea valoare juridică, dacă nu sînt fixate prin procesul verbal de cercetare, schițe și planșe fotografice.

Dat fiind specificul condițiilor în

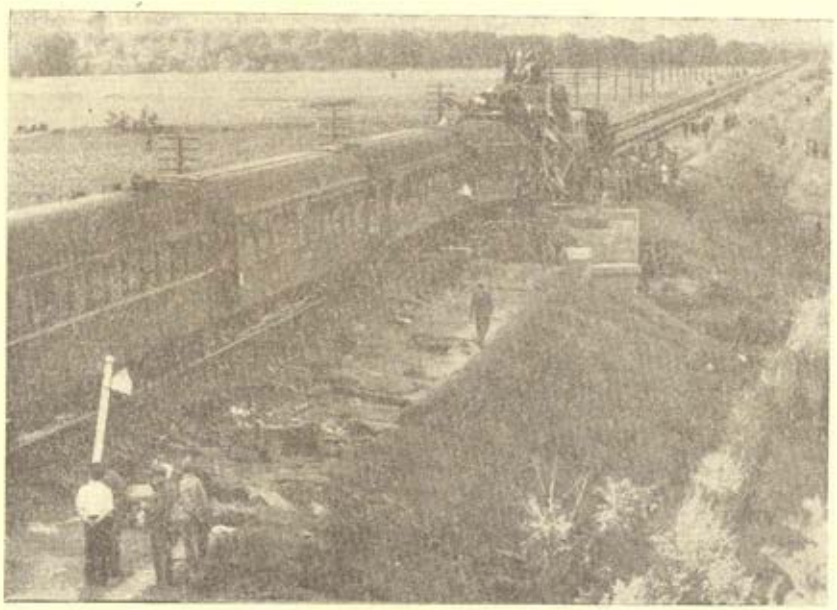

Fig. 4

care trebuie efectuate ascultările martorilor sau ale învinuiților, în cazul catastrofelor feroviare, folosirea în acest scop a magnetofonului devine cu atît mai necesară, cu cît asemenea împrejurări, de obicei, nu permit consemnarea declarațiilor în procesul ascultării.

În lipsa magnetofonului, explicațiile date de martori sau învinuiți sînt consemnate rezumativ în cuprinsul unei declarații, redactată de regulă mult mai tîrziu, fapt ce poate duce la denaturări.

În cazul catastrofelor feroviare, luarea declarațiilor pe bandă de magnetofon se impune cu și mai multă pregnanță, avînd în vedere și faptul că unele dintre persoanele rănite (mecanici, ajutori de mecanici) pot furniza date deosebit de importante.

Numai cu ajutorul magnetofonului au putut fi ascultați ajutorii mecanicilor de pe cele două locomotive, care erau grav accidentați, în urma catastrofei feroviare ce s-a produs între stația C.F.R. Crăciunel și halta Bucerdea. Declarațiile lor au prezentat importanță în lămurirea împrejurărilor legate de producerea acelei catastrofe. După fonograma magnetică s-au dactilografiat declarațiile respective, care au fost semnate de organul de urmărire penală, de medicul șef și sora șefă în prezența cărora s-a făcut ascultarea, întrucît starea sănătății ajutorilor de mecanici nu le-a permis să semneze aceste declarații.

În cazul catastrofelor feroviare, funcționarii Ministerului Transporturilor care au cunoștință de modul cum s-au produs vor fi ascultați numai după ce s-au luat toate măsurile corespunzătoare, de înlocuirea momentană a lor de la locul de muncă, pentru asigurarea în continuare a circulației feroviare în condițiuni normale.

Întrucît în cazurile catastrofelor feroviare, locul faptei se întinde pe suprafețe mari, ceea ce impune dispersarea echipei de cercetare în direcții și pe porțiuni diferite, e necesar ca aceasta să fie dotată cu aparate de emisie recepție, necesare realizării unei permanente legături. Echipa de cercetare astfel dotată poate ține legătura prin radio și cu organele care efectuează ascultarea martorilor sau a învinuiților. Colaborarea operativă, prin folosirea acestui procedeu, între echipa de cercetare și organele care efectuează ascultările, poate conduce la obținerea unor rezultate dintre cele mai bune.

Succesul cercetării la fața locului în cazul catastrofelor feroviare suspecte de diversiune și sabotaj, este determinat de gradul de perfecționare a aparaturii tehnice, ce se află în dotarea organelor respective, cît și de modul în care membrii echipei de cercetare știu să aplice în practică metodele tehnico-tactice ale criminalisticii, în raport de particularitățile prezentate de aceste cazuri.

INVESTIGAŢIA
MIJLOC EFICACE AL MUNCII INFORMATIVE

Maior DUMITRU POPA

În lupta desfăşurată împotriva elementelor duşmănoase din ţară şi din străinătate, organele securităţii statului folosesc o serie de mijloace speciale de muncă, printre care şi investigaţia. Cu ajutorul investigaţiei se stabilesc şi se verifică în secret, date şi informaţii despre persoane ce interesează organele securităţii statului. Sarcinile muncii de investigaţii se rezolvă prin informatori, colaboratori, rezidenţi, gazde ale caselor de întîlniri, surse oficiale şi surse folosite ocazional. De regulă, investigaţiile se efectuează numai la domiciliile persoanelor indicate.

Alături de celelalte mijloace ale muncii, investigaţia este folosită în funcţie de necesităţi, în cadrul supravegherii informative generale şi în urmărirea informativă specială, pentru identificarea şi stabilirea legăturilor şi adreselor rezultate din filaj, ori în verificări speciale, ca aducînd o însemnată contribuţie la realizarea cu succes a sarcinilor ce revin organelor de securitate. Cu ajutorul investigaţiei, se stabilesc în principal date referitoare la: comportarea şi anturajul persoanelor verificate la domiciliu; rudele acestora; persoanele care le vizitează; poziţia faţă de diferite evenimente interne şi internaţionale; trăsăturile de caracter ale persoanelor vizitate; programul de serviciu şi preocupările în timpul liber etc., date care, în cele mai multe cazuri, sînt deosebit de importante pentru unităţile solicitante.

Dacă, pînă nu de mult, activitatea investigatorilor se desfăşura pe baza unor instrucţiuni ce nu mai concordau pe deplin etapei actuale, nu de mult au fost emise „Instrucţiunile cu privire la munca de investigaţii", prin care s-a făcut reglementarea legală a atribuţiunilor ce revin ofiţerilor de investigaţii, precizarea cazurilor în care se solicită investigaţii, precum şi obligaţiile ce revin unităţilor solici-

tante, constituind astfel un prețios sprijin pentru activitatea noastră.

În anii trecuți au existat unele tendințe de minimalizare a rolului investigației, ca urmare neapelîndu-se, în unele cazuri, la serviciile acesteia. Din acest motiv, nici în situațiile cînd se impunea efectuarea de investigații, care puteau completa ori clarifica problemele referitoare la activitatea elementelor în cauză, nu s-au solicitat verificări la domiciliu.

Este adevărat că și ofițerii de investigații neglijau deseori ramuri importante ale muncii lor, cum sînt: dirijarea rețelei informative în cazuri concrete, instruirea acesteia asupra unui cerc mai larg de probleme despre care să poată furniza informații etc. Acest sistem de muncă reducea apreciabil aportul ofițerilor care se ocupau de investigații.

În ultima perioadă de timp, întregul efectiv al subunităților de investigații a fost temeinic instruit în legătură cu principalele atribuțiuni ce-i revin și, se poate afirma cu certitudine, că însușirea noilor ordine și aplicarea cu succes a celor mai corespunzătoare metode au ridicat substanțial calitatea muncii noastre.

În rîndurile care vor urma, ne vom referi pe scurt la rolul, importanța și oportunitatea pe care le poate avea investigația, ca mijloc de muncă al organelor de securitate.

* * *

Finalizarea unor acțiuni de către organele de securitate a demonstrat că serviciile de spionaj străine și organizațiile dușmănoase din rîndul emigrației române folosesc orice posibilitate pentru a strecura în țara noastră — sub diverse acoperiri — cadre și agenți, cu scopul de a culege informații cu caracter secret din diferite domenii de activitate.

Din această cauză, este necesar ca organele de securitate să urmărească permanent și cu atenție activitatea cetățenilor străini veniți temporar în țara noastră, asupra cărora există suspiciuni. În unele dintre cazurile de acest fel, informațiile stabilite prin investigații au constituit un ajutor prețios pentru unitățile informative, așa cum rezultă și din următorul exemplu:

O unitate informativă avea în atenție pe cetățeanul grec „Lazarides Constantin", care venise în ultimii ani de mai multe ori în interes de serviciu în țara noastră. Întrucît vizitele repetate ale acestuia erau suspecte și organele informative nu aveau posibilități de a stabili activitatea străinului și mai ales relațiile sale de la domiciliu, s-a solicitat stabilirea acestor date prin investigații.

Primind adresa, ofițerul de investigații a contactat mai multe surse de informare din jurul imobilului în care era găzduit cetățeanul grec, printre care și o colaboratoare cu posibilități de pătrundere pe lîngă numita „Iliș Virginia", gazdă și translatoare a străinului. Colaboratoarea i-a relatat investigatorului că „Iliș Virginia" este cunoscută ca o persoană veșnic nemulțumită, care comentează tendențios realizările din țara noastră, calomniază și aduce injurii la adresa conducătorilor de partid și de stat. Investigatorul a mai stabilit că „Iliș Virginia" întreține relații prin corespondență cu diferite persoane din Grecia, Canada, precum și cu o fostă prietenă, stabilită într-o țară din apusul Europei, în prezent crainic la un post de radio din Occident (cu emisiuni în limba română). Pe baza acestor date, unitatea informativă a apreciat utilă măsura interceptării corespondenței, în urma căreia s-au confirmat materialele stabilite prin investi-

gații, fiind cunoscută mai bine persoana numitei „Ilieș Virginia". Aceasta s-a dovedit pînă la urmă utilă chiar în urmărirea cetățeanului străin.

Într-un alt caz, s-au solicitat investigații despre o ziaristă de naționalitate română, stabilită într-o țară capitalistă, suspectă de activitate de spionaj. Respectiva venise în ultimul timp de mai multe ori în R. S. România. Prin investigații trebuiau stabilite date privind comportarea, relațiile și activitatea acesteia pe perioada ședерii în țara noastră. Ofițerul investigator a reușit să stabilească o serie de date despre „turistă", printre care: faptul că a venit în țara noastră în cursul anilor 1967 și 1968, ultima dată „pentru a viziona concursul de muzică ușoară de la Brașov" (în perioada respectivă însă nu a făcut nici o deplasare din Capitală); în discuții elogia nivelul de trai din statele capitaliste; era interesată să afle amănunte privind politica internă și externă a țării noastre. De asemenea, față de una dintre sursele folosite de ofițerul investigator, a afirmat că, înainte de a veni în România, a urmat cursuri de pregătire cu privire la modul cum trebuie să se comporte în situația că ar fi urmărită de organele securității din țara noastră, atrăgînd totodată atenția sursei să nu divulge caracterul discuțiilor. În urma datelor stabilite prin investigații, individa a fost filată, prilej cu care au rezultat o serie de legături, iar, pentru obținerea de informații suplimentare, s-a trecut la recrutarea gazdei sale, folosită în procesul investigației, care dispunea de largi posibilități informative pe lîngă străină.

Deseori serviciul de investigații primește adrese prin care i se solicită verificarea unor cetățeni români care întrețin relații cu rude sau cunoștințe din străinătate și care, cu prilejul vizitelor ce le fac, urmăresc obținerea de informații cu caracter secret. În asemenea situații, stabilirea prin investigații a identității străinilor, relațiile acestora, precum și alte aspecte privind activitatea și comportarea celor ce vin în contact cu ei, au o mare importanță pentru organele de securitate, așa cum a fost în următorul caz:

Numitul „Ianeu Valentin", tehnician în cadrul unei întreprinderi de comerț exterior, a fost luat în lucru pentru faptul că întreținea relații suspecte cu specialiști străini, veniți în țara noastră pe linia comerțului exterior.

Pentru completarea și clarificarea informațiilor pe care le avea deja, unitatea informativă a solicitat investigații la domiciliul celui în cauză, interesîndu-se de comportarea, activitatea extraprofesională, relațiile și unele date despre familia și rudele urmăritului. Colaboratoarea „Popa Lucia", care avea posibilitate să intre în contact cu familia tehnicianului, l-a informat pe ofițer că obiectivul este de origină poloneză, că are o soră în R. D. Germană și un frate în S.U.A. Cu rudele menționate, de care fusese vizitat în urmă cu un an, sus-numitul întreținea relații prin corespondență și primea deseori pachete. Aceste date au fost utile unității informative, pentru că nu cunoștea nimic despre relațiile urmăritului cu rudele sale din străinătate. Deoarece, pînă în acel moment, din interceptarea corespondenței obiectivului nu au rezultat aspecte deosebite, pe baza datelor comunicate de investigații, s-au luat măsuri de interceptare a corespondenței numitei „Stan Elena", sora sa, acțiune în urma căreia s-a constatat că toate scrisorile cu conținut compromițător pentru cel în cauză, erau expe-

diate pe numele acesteia. Din relatările altor surse folosite de ofițerul investigator, a mai rezultat că „Iancu Valentin" a primit „cadou" un autoturism. (În cartier se știa că acesta îi fusese cumpărat de fratele său din S.U.A., că sumele mari de bani pe care le cheltuia ar proveni din economii personale și din ajutorul primit de la rudele sale din străinătate). Coroborînd datele obținute anterior prin alte mijloace, cu cele furnizate de organul de investigații, unitatea informativă a ajuns la concluzia că „Iancu Valentin" primește diverse cadouri de la specialiștii străini cu care duce tratative pe linie de serviciu și pe care-i favorizează cu ocazia încheierii unor contracte. Pus în filaj, a fost prins în flagrant și, trimis în justiție, a fost condamnat pentru subminarea economiei naționale și trafic de valută.

Într-o altă situație, existau informații neverificate că numitul „Rotar Mihail", absolvent al unui institut de învățămînt superior, care urma să fie angajat la un obiectiv important din domeniul apărării, ar întreține relații cu elemente din străinătate. Unitatea informativă care-l avea în atenție a solicitat serviciului de investigații stabilirea anturajului soților „Rotar".

Folosind-o pe colaboratoarea „Oprea Ana", ofițerul investigator a stabilit, printre altele, faptul că aproape zilnic „Rotar Mihail" este vizitat de doi foști colegi. Fiind dirijată în continuare, colaboratoarea a pătruns în anturajul obiectivului și a aflat că acesta primea corespondență de la persoane din statul Israel pe adresa tatălui său, care domicilia în provincie. De asemenea, l-a informat pe investigator că cei doi foști colegi lucrează într-un institut cu profil deosebit și, la rîndul lor, întrețin relații cu cetățeni străini care ne vizitează țara (indicînd numele acestora și perioadele cînd au venit în România).

Intrînd în posesia acestor date, unitatea informativă a refuzat avizarea angajării obiectivului la instituția respectivă.

Organele de securitate acordă o deosebită atenție verificării și cunoașterii amănunțite a persoanelor care au acces sau urmează să aibă acces la documentele secrete, pentru a preveni divulgarea unor date care constituie secrete de stat sau nu sînt destinate publicității. Din lucrările efectuate de serviciul de investigații, s-a constatat că unele persoane prezentau, în activitatea și comportarea lor, aspecte negative care au făcut inoportună avizarea lor în aceste sectoare de muncă.

Astfel a fost cazul numitei „Mirescu Viorica", stenodactilografă la un institut de proiectări din București, pentru care s-au solicitat investigații la domiciliu. Folosind mai multe surse de informare, ofițerul investigator a stabilit că „Mirescu Viorica" are unele concepții libertine despre viață și familie, îi place să facă lux exagerat, motiv pentru care, deși căsătorită, a intrat în relații cu unii specialiști străini, de la care a primit diferite „cadouri", printre care și un autoturism. Extinzînd investigațiile asupra rudelor, s-a mai stabilit că mama celei în cauză este membră a sectei „Creștini după evanghelie" și întreține relații prin corespondență cu persoane din R. F. a Germaniei, care au și vizitat-o. De asemenea, a mai rezultat că o soră a numitei „Mirescu Viorica" este funcționară la Ambasada R. F. a Germaniei din București, iar un unchi al ei, fost ofițer în trupele S.S., este cunoscut ca avînd rude în Viena.

Pe baza informațiilor rezultate din investigații, unitatea informativă nu

a mai avizat accesul sus-numitei în sectorul documentelor secrete, iar, pentru a-i stabili activitatea desfășurată în compania cetățenilor străini, a luat în continuare măsuri de urmărire informativă a acesteia. În cazul prezentat, unitatea informativă nu cunoștea date despre rudele celei în cauză și nici despre relațiile sale cu cetățenii străini.

* * *

Deși baza socială a reacțiunii a dispărut, iar cîmpul de activitate al elementelor dușmănoase continuă să se îngusteze, mai sînt totuși unele persoane care încearcă să desfășoare, sub diferite forme, activități dușmănoase. În asemenea situații, unitățile informative solicită verificarea elementelor și la domiciliu. Iată un exemplu de acest fel:

O unitate informativă avea în atenție pe numitul „Radu Ion", despre care deținea informații că face parte dintr-un grup de elemente în cadrul căruia se fac comentarii cu caracter dușmănos la adresa partidului și statului nostru. Ofițerul investigator a identificat ca legături ale numitului „Radu Ion" un număr mare de elemente, în majoritate foști ofițeri în vechea armată, cunoscuți în cartier cu manifestări dușmănoase (denigrarea realizărilor din țara noastră, injurii la adresa conducătorilor de partid și de stat, comentarii tendențioase ale unor emisiuni de radio occidentale etc.), acțiuni la care participa activ și cel investigat. Din grupul celor de mai sus făcea parte și un fost colonel în armata veche, lucrat prin acțiune informativă. Prin investigații s-a mai stabilit că „Radu Ion", fiind chemat de organele de securitate pentru a da relații despre fostul ofițer, a negat faptul că acesta are manifestări dușmănoase. Despre chemarea sa la organele de stat i-a pus însă în cunoștință de cauză pe ceilalți membrii ai grupului, sfătuindu-i să nu recunoască nimic în cazul cînd vor fi întrebați de securitate.

Unitatea informativă, fiind încunoștințată de această acțiune, a renunțat să mai cheme pentru audiere pe celelalte persoane din grup și a trecut imediat la avertizarea lui „Radu Ion".

Multe dintre lucrările ce vin spre rezolvare la serviciul de investigații, se referă la cetățenii români trimiși în străinătate, de către instituțiile unde lucrează sau la cei care merg în vizită turistică în alte țări și asupra cărora se dețin informații că ar avea comportări suspecte pe parcursul deplasărilor ori că vin în contact cu asemenea elemente.

Iată un asemenea exemplu:

Despre numita „Costea Ana", care urma să meargă la specializare într-o țară occidentală, existau suspiciuni că va folosi acest prilej pentru a rămîne definitiv în străinătate. Fiind necesare date mai complete asupra comportării și atitudinii sale, s-au cerut verificări și la domiciliu. Folosind doi colaboratori, ofițerul investigator a stabilit că cea în cauză a întreținut relații cu diferiți cetățeni veniți temporar în țara noastră, printre care și cu un elvețian, căruia i-a comunicat că în curînd va fi trimisă la specializare în străinătate și, cu această ocazie, se vor putea întîlni, pentru a pleca împreună, definitiv, în S.U.A. Față de datele rezultate din investigații, sus-numita nu a mai primit aprobarea pentru a merge la specializare. Ulterior, „Costea Ana" a încercat să meargă prin O.N.T. ca turistă, în R. P. Ungară, de unde intenționa să plece în Austria, iar de acolo în S.U.A. Conta pe această ipoteză, deoarece, așa cum a rezultat din

investigații, își crease „relații" în rîndul unor persoane cu funcții în aparatul de stat și la locul său de muncă.

Informațiile deosebit de utile stabilite în acest caz de ofițerul investigator se datoresc priceperii sale în dirijarea celor doi colaboratori pe lîngă persoana urmărită și elementele din anturajul acesteia, precum și orientării sale în folosirea celor mai corespunzătoare surse.

Sarcini deosebite revin ofițerilor de investigații pe linia instruirii permanente și temeinice a informatorilor, colaboratorilor și rezidenților care, prin natura serviciilor, sînt trimiși în diferite țări ori voiajează pe cont propriu.

Nu puține au fost situațiile cînd, la revenirea în țară, aceștia au prezentat note informative deosebit de importante în conținut, care au fost trimise spre exploatare unităților informative competente, așa cum rezultă din următorul exemplu: În cursul anului 1968, după revenirea în țară din Franța, unde a participat la tratative economice, colaboratorul „Gavrilă Ion" a prezentat ofițerului investigator o notă în care relata detaliat atitudinea unor reprezentanți ai firmelor franceze la tratative și mai ales interesul deosebit manifestat de unul dintre aceștia, care a contactat, în afara cadrului oficial, un membru al delegației țării noastre. În primăvara anului 1969 cetățeanul francez, cu ocazia unei vizite făcute în România, l-a căutat la domiciliu pe „partenerul" său din delegația țării noastre care participase la tratative în Franța. Fiind dirijat pe lîngă acesta, colaboratorul „Gavrilă Ion" a stabilit, printre altele, faptul că cetățeanul francez urmărea să obțină o serie de informații secrete privitoare la viitoarele tratative pe care specialiștii români urmau să le realizeze cu alte state. Pe baza informațiilor trimise unității informative, aceasta a solicitat în continuare dirijarea colaboratorului nostru în problema respectivă. El a fost trimis apoi ca membru al unei delegații economice române în străinătate, cu sarcini concrete pe lîngă cetățeanul urmărit.

Un rol important revine rețelei informative a serviciului de investigații în direcția semnalărilor pe care trebuie să le facă în legătură cu principalele evenimente interne și internaționale precum și cu alte aspecte ce interesează organele de securitate. Asemenea materiale au fost trimise în mare număr unităților informative ori exploatate în buletine informative.

Pentru continua îmbunătățire a calității notelor de investigații, s-au luat permanent măsuri de instruire și educare a cadrelor serviciului nostru, urmărindu-se în principal probleme ca: folosirea unui număr cît mai mare de surse (care să ne dea garanția veridicității și complexității informațiilor), asigurarea conspirativității lucrărilor și rezolvarea operativă a acestora.

Executarea lucrărilor de investigații este o sarcină care revine acestui aparat; însă pentru o rezolvare calitativă și la timpul oportun, este necesar să contribuie și unitățile solicitante.

În marea majoritate a cazurilor, unitățile centrale sau teritoriale care au cerut efectuarea investigațiilor au venit în ajutorul nostru, deoarece au indicat ce probleme interesează în mod deosebit, au arătat cu exactitate numele persoanelor ce urmau a fi verificate și adresele acestora, precum și date ajutătoare sau alte indicii absolut necesare efectuării lucrărilor în bune condițiuni. Trebuie însă să arătăm că au fost și greutăți, poate

datorită faptului că unele cadre din unităţile informative nu au înţeles pe deplin importanţa pe care o au pentru noi datele sus-menţionate.

Mai frecvent apar situaţii în care nu se indică cu exactitate adresele persoanelor ce urmează a fi verificate, iar în cazurile unor străzi cu nume cum ar fi: Republicii, M. Eminescu, Vasile Alecsandri etc., care există în 5—6 sectoare, nu se indică sectorul şi astfel se iroseşte timp preţios pînă la identificarea adresei în cauză.

De asemenea, cînd se solicită investigaţii despre persoane cu nume ca: Ionescu, Popescu, Vasilescu etc., care locuiesc în imobile mari, dacă nu se indică şi alte date (scara, etajul, apartamentul, profesia, locul de muncă), ofiţerul investigator nu are posibilitatea să stabilească ce persoană interesează.

O unitate informativă, de pildă, solicita investigaţii despre numitul „Ionescu Vasile", indicat cu domiciliul în str. Galaţi nr. 48-50. Deoarece la adresa respectivă locuiau patru persoane cu acest nume, ofiţerul investigator, neputînd şti care dintre acestea interesează, a trimis datele de identificare ale celor patru elemente. În acest fel, s-a irosit timp, efectuîndu-se investigaţii din nou, după ce unitatea solicitantă a precizat persoana care trebuia investigată.

Uneori, din motive mai mult sau mai puţin justificate, ofiţeri ai unităţilor informative, trimit adresele de investigaţii în ultimul moment, cu termen de executare foarte mic, ceea ce, de asemenea, are urmări negative asupra calităţii lucrărilor.

Trebuie subliniat însă şi faptul că uneori, ca urmare a unei slabe organizări şi planificări a activităţii zilnice, unii ofiţeri investigatori execută cu întîrziere investigaţiile, aceasta avînd repercusiuni negative asupra ansamblului de măsuri ce trebuie luate împotriva elementelor urmărite. Un alt aspect negativ constatat în activitatea unor investigatori este acela că, deşi efectuează la timp lucrările cerute, întocmesc notele cu întîrziere, fapt care influenţează atît asupra operativităţii acestora, cît şi asupra calităţii materialului informativ.

Ca orice alt mijloc al muncii informative de securitate, investigaţia trebuie folosită numai în cazurile în care este necesar a fi efectuată. De aceea considerăm că este greşit să se emită adrese la intervale prea mici, adrese duble, să se solicite informaţii care practic nu se pot obţine de la domiciliu, aşa cum sînt cele privitoare la calificarea profesională, modul de îndeplinire a sarcinilor de serviciu, comportarea la locul de muncă etc.

O condiţie importantă pentru creşterea eficienţei muncii de investigaţii o constituie realizarea unei strînse cooperări între serviciul de investigaţii şi unităţile informative solicitante; ea este şi trebuie să fie în continuare bazată pe înţelegerea profundă a răspunderii ce revine fiecărei unităţi ori subunităţi de securitate.

Considerăm util ca, în cazul unor lucrări mai deosebite, să se stabilească un anumit consemn: la diferite nivele să se organizeze întîlniri individuale între ofiţerii unităţilor informative şi investigatorii care au de rezolvat lucrările respective, întrucît experienţa unor asemenea forme de colaborare s-a soldat pînă în prezent cu rezultate bune şi foarte bune.

Avem convingerea că, dacă se va ţine seama de recomandările făcute cu acest prilej, se va ajunge la rezolvarea mai operativă a lucrărilor, se va asigura o calitate corespunzătoare a acestora şi, implicit, va creşte eficienţa activităţii tuturor organelor noastre.

ÎNVĂȚĂMINTE
CE SE DESPRIND DIN:

ACȚIUNEA „VOIAJORUL"

În ansamblul muncii de securitate, un aspect foarte important de reținut, într-o oarecare măsură decisiv pentru orientarea întregii munci de contrainformații economice, este irecuperabilitatea, de regulă, a pagubelor pricinuite economiei naționale, prin activitățile ostile îndreptate împotriva ei. Aceasta face ca elementul principal al activității de contrainformații economice să-l constituie caracterul preventiv accentuat care trebuie să i se imprime muncii pe această linie.

Și în cadrul Inspectoratului de securitate al județului Argeș, ofițerii care lucrează în munca de contrainformații economice au reușit, printr-o muncă susținută, să prevină și să descopere acțiuni ale unor elemente dușmănoase. Un exemplu în acest sens îl constituie rezolvarea acțiunii informative „Voiajorul".

Cu cîtva timp în urmă, informatorul „Vasilescu" a semnalat că în cadrul șantierului Întreprinderii de construcții și montaj, care executa lucrări la Combinatul petrochimic Pitești, este angajat și numitul Nicola Ion, suspect că ar desfășura activitate de sabotaj.

În urma verificărilor întreprinse, a rezultat că Nicola Ion, în vîrstă de 47 ani, a fost șef de județ al organizației legionare, condamnat în 1950 la 8 ani închisoare pentru organizarea unui grup legionar subversiv ce își propusese acțiuni de sabotaj și diversiune, prin care să lovească în orînduirea noastră socială și de stat. Primele materiale obținute îl semnalau pe cel urmărit că nu respectă prevederile proiectului de construcție a parcului de rezervoare sferice, verticale și orizontale din cadrul Combinatului petrochimic Pitești, unde îndeplinea funcția de șef de lot.

Ca urmare a acestui fapt, a mai fost dirijat și informatorul „Matei Constantin", cu sarcina de a stabili modul în care Nicola Ion execută lucrările de construcții, care este atitudinea și poziția sa în prezent precum și care sînt relațiile sale de pe șantier, natura lor.

Între timp, s-a constatat că Nicola Ion, legionar fanatic, pentru a scăpa de sub urmărirea noastră, se muta frecvent de pe un șantier pe altul, iar cînd se ducea la domiciliu își lua măsuri de precauție, mergînd numai

noaptea, pentru a nu fi văzut. A mai rezultat că legăturile lui erau formate tot din elemente legionare, la care domicilia și pe care le sprijinea în angajarea pe șantier.

Din cenzura corespondenței a rezultat că cerea unui fost legionar (care deținea o funcție de conducere în Constanța) să-i mijlocească posibilitatea încadrării lui din nou în acel oraș. Nicola Ion mai lucrase pe unele șantiere din Constanța și executase tot lucrări de proastă calitate.

Ilustrative sînt și discuțiile pe care le-a purtat Nicola Ion față de diferite persoane, printre care și față de informatorul „Vasilescu", despre salariatul Ștefănescu Alexandru, care lucra în același loc de muncă, descriindu-l pe acesta ca pe un om foarte curajos și demn de „fapte mari". Verificînd cine este această persoană, s-a stabilit că a fost șef de sector legionar, condamnat anterior la 20 de ani închisoare și că fusese angajat pe șantier cu sprijinul lui Nicola, împreună cu care domicilia.

Tot informativ s-a stabilit că Nicola Ion se manifesta dușmănos împotriva regimului socialist din țara noastră. Într-o discuție pe care a purtat-o cu informatorul „Vasilescu", Nicola a adus injurii Partidului Comunist Român. Despre cei ce au suferit condamnări, arăta că „oameni ca ei au adus întotdeauna o reputație de prestigiu în fața întregii omeniri, făcînd, prin atitudinea lor, ca România să fie respectată. Ca urmare a atitudinii acestora, personalități străine din afară au făcut intervenții pentru ca ei să fie puși în libertate".

Am exemplificat mai sus numai cîteva aspecte din activitatea dușmănoasă desfășurată de numitul Nicola Ion, dar pe parcursul urmăririi informative și mai ales cu ocazia documentării, au rezultat și alte aspecte care au întrunit laturile constitutive ale infracțiunii de propagandă împotriva orînduirii socialiste, prevăzută și pedepsită de art. 166 C. pen., pentru care a și fost deferit justiției.

Concomitent cu activitatea de propagandă împotriva orînduirii socialiste, acest element a desfășurat și activitate de sabotaj. Astfel, la un moment dat, informatorul „Vasilescu" ne-a semnalat că, întreprinzînd măsuri de verificare asupra unor lucrări efectuate în punctul de lucru de care a răspuns maistrul Nicola Ion, a constatat unele deficiențe la fundațiile de pompe, rezervoare cilindrice, sferice și orizontale, care nu corespundeau proiectului de execuție. Se lucrase în mod greșit chiar de la trasarea fundațiilor.

Discutînd cu obiectivul despre neregulile constatate, acesta i-a răspuns informatorului: „Lăsați, domnule, nu mai verificați: chiar dacă o să mai găsiți ceva, vor fi diferențe mici, care vor rămîne tot așa, deoarece nu o să se mai apuce nimeni să le refacă".

La sesizarea organelor noastre, conducerea Întreprinderii de construcții și montaj a format o comisie care a efectuat un control asupra lucrărilor executate de lotul condus de Nicola Ion, constatînd că la fundațiile pe care sînt așezate rezervoarele sferice nu au fost introduse în întregime armăturile, așa cum erau prevăzute în proiectul de execuție.

Intenția pregnantă a acestui element dușmănos de a sabota lucrările executate rezultă și din declarația unui șef de echipă de fierari-betoniști care, sesizînd faptul că nu se respecta prevederile proiectului în ceea ce privește turnarea fundațiilor și atrăgîndu-i atenția lui Nicola, a primit următorul răspuns: „Nu vezi că armăturile

orizontale nu mai au loc? Vezi-ți de treaba, că nu au nimic".

Astfel, sub conducerea directă a lui Nicola Ion și a inginerului Mihailovici, un număr de 70 de stîlpi de susținere a rezervoarelor au fost executați total necorespunzător, fiind necesară eliminarea lor. Toate acestea au impus ca proiectantul să dea o soluție de remediere care a costat sume mari de bani și forță de muncă, ducînd totodată la nerespectarea termenului de intrare în probe tehnologice a obiectivului.

Precizăm că, dacă aceste defecțiuni de la parcul de rezervoare nu s-ar fi descoperit la timp și s-ar fi încărcat rezervoarele cu gaze, aceasta ar fi însemnat un pericol de explozie cu consecințe economice și umane grave pentru întregul oraș Pitești.

Aceste semnalări, verificate pe mai multe linii informative și prin alte mijloace ale muncii de securitate, au conturat laturile constitutive ale infracțiunii de sabotaj. Acțiunea fiind luată sub control încă de la deschiderea ei de către Direcția a II-a în cooperare cu Direcția a XIII-a, s-au luat măsuri pentru adîncirea verificărilor în legătură cu lucrările pe care Nicola Ion le-a executat pe raza județelor Constanța, Suceava, Neamț, Olt și Bacău, în vederea unei documentări temeinice a activității dușmănoase desfășurate.

În urma documentării, a reieșit că Nicola Ion se face vinovat și de săvîrșirea infracțiunii de sabotaj.

Cu toate laturile pozitive ale acestei acțiuni, care a fost finalizată, în supravegherea informativă a acestui legionar au fost și lipsuri care pot constitui învățăminte pentru viitor, în ceea ce privește urmărirea informativă în cadrul șantierelor de construcții — mai ales a legionarilor care au fost condamnați.

Astfel, cu toate că acest element, împreună cu alți legionari, a desfășurat și pe alte șantiere din țară lucrări necorespunzătoare, nu s-au luat măsurile necesare la timpul oportun, în scopul de a se lichida activitatea dușmănoasă a lui.

De asemenea, organele noastre nu au manifestat operativitate și fermitate în luarea măsurilor de documentare, cu toate că existau materiale informative, pe mai multe linii, care atestau executarea necorespunzătoare a lucrării de fundare pe acest șantier, executare ce pricinuia pagube economiei naționale și crea un pericol important pentru întregul obiectiv.

A lipsit — pînă la un moment dat — cooperarea între organele de securitate de pe raza județelor unde acest element a desfășurat activitate, deși această cooperare se impunea cu necesitate, pentru asigurarea continuității în urmărirea informativă.

Avînd în vedere vulnerabilitatea instalațiilor chimice și a rafinăriilor, care aproape în toate sectoarele prezintă deosebită importanță, nerespectarea instrucțiunilor și a normelor tehnice poate pune în pericol securitatea obiectivelor și duce la pierderi materiale însemnate. De asemenea, orice viciu de construcție ascuns sau nerespectarea proiectelor ori modificarea nejustificată a lor poate duce la explozii, incendii, avarii, blocări ale procesului de producție etc., tocmai în momentul dării în exploatare a obiectivelor.

În consecință, munca de contrainformații economice trebuie organizată în așa fel, încît să permită prevenirea, descoperirea și curmarea oricăror acțiuni dușmănoase la momentul oportun.

Căpitan NICOLAE CÎRSTEA
Căpitan ION ZAMFIR

FILAJUL

unor elemente legionare după eliberarea din detenţie

Locotenent-colonel D. ISTRATE

Faptul că unele elemente legionare, cunoscute prin fanatismul şi lipsa lor de raţiune, continuă să se manifeste duşmănos şi după eliberarea din detenţie a determinat organele securităţii statului să ia o serie de măsuri, în scopul cunoaşterii, prevenirii şi lichidării acţiunilor întreprinse de către aceste elemente.

În contextul măsurilor luate, filajul şi-a adus o contribuţie preţioasă, stabilind o serie de aspecte ce nu puteau fi cunoscute prin alte mijloace, aspecte care au ajutat la finalizarea unor acţiuni.

Astfel, s-a constatat că în perioada imediat următoare eliberării din detenţie, elementele legionare au avut o activitate în general redusă, limitîndu-se îndeosebi la rezolvarea unor probleme personale (locuinţă, serviciu, relaţii familiale). Ca un fapt deosebit, s-a observat la ei evitarea contactelor cu elementele cunoscute pe această linie şi o preocupare permanentă de a descoperi dacă sînt urmăriţi de către organele noastre, folosind în acest scop diverse procedee de autoverificare.

Perioada următoare însă a fost perioada încercărilor de contactare, de restabilire a vechilor legături şi de atragere de noi elemente duşmănoase, în scopul reorganizării şi punerii la cale a unor acţiuni îndreptate împotriva orînduirii sociale şi de stat. Pentru atingerea scopurilor pe care şi le-au propus, ei s-au folosit de diverse forme şi metode, adaptate noilor condiţii existente. Datorită activităţii lor, unele elemente legionare au fost, şi continuă să fie şi în prezent, obiective ale acţiunilor noastre. În executarea filajului asupra acestor obiective, s-au ivit şi unele aspecte care au creat greutăţi în organizarea şi desfăşurarea acţiunilor. Ne

referim la faptul că marea majoritate a legionarilor care au stat în atenţia noastră şi-au stabilit domiciliul la adrese cu posibilităţi reduse de organizare a filajului, unde se puteau cu uşurinţă autoverifica.

Un alt aspect pe care îl considerăm important este acela că o parte dintre elementele legionare eliberate din detenţie au reuşit să ocupe posturi cum ar fi de merceolog, achizitor, inspector de teren etc. în diverse întreprinderi şi instituţii, care le permit deplasări frecvente, în interes de serviciu, atît în Bucureşti, cît şi în provincie, deplasări care au fost folosite de aceştia pentru contactarea diferitelor elemente duşmănoase.

Spre exemplu, legionarul „Ene", venit în Bucureşti din judeţul Bistriţa-Năsăud, în afara rezolvării unor probleme de serviciu, a vizitat biserica Sf. Iosif, unde a contactat un număr mare de persoane, dintre care şase au fost luate în plasare. În urma identificării, s-a stabilit că majoritatea acestora erau elemente cunoscute cu activitate duşmănoasă. „Ene" a mai vizitat două adrese şi a realizat două întîlniri organizate, dintre care una cu legionarul „Marcu", obiectiv lucrat de către direcţia noastră.

Activitatea şi comportarea legionarilor filaţi au scos în evidenţă o serie de forme şi metode folosite de către aceştia în scopul întreţinerii şi lărgirii reţelei de legături, ori a verificării permanente, pentru a şti dacă sînt sau nu în atenţia organelor de securitate.

Una dintre metodele folosite în stabilirea contactelor directe dintre aceste elemente este aceea de a da un aspect inofensiv, întîmplător, întîlnirilor organizate care, în majoritatea cazurilor, au avut o durată foarte scurtă — cîteva secunde, cel mult un minut. Acest procedeu folosit are ca scop derutarea ofiţerilor de filaj în aprecierea justă a naturii şi importanţei contactului, obiectivul sperînd că legătura sa va trece neobservată şi deci nu va fi luată în plasare spre a fi identificată. În acest fel lua contact cu legăturile sale legionarul „Pascu" care, în timpul liber, obişnuia să „se plimbe" aproape zilnic pe bulevardele Magheru şi Bălcescu. În acest timp se întîlnea „întîmplător" cu diferite persoane, cu care schimba cîteva cuvinte în aparenţă fără însemnătate. Ofiţerii de filaj, cunoscînd importanţa obiectivului, nu s-au lăsat înşelaţi de acest aspect şi au luat în plasare toate persoanele contactate care, în majoritate, s-au dovedit elemente legionare.

Vizitele făcute la diferite adrese constituie o altă formă de contactare a legăturilor acestor elemente. În astfel de situaţii însă, obiectivul îşi ia diverse măsuri de autoverificare, pentru a constata dacă este urmărit sau nu, observă cu atenţie persoanele de pe stradă, persoanele care intră în imobil sau care staţionează în apropiere. În cazurile cînd constată ceva suspect, evită intrarea la adresă, se opreşte în holurile imobilelor, unde aşteaptă pînă cînd în jurul lui nu se mai află nimeni. Această comportare face imposibilă stabilirea de către filaj a adresei la prima vizită, fiind necesare măsuri ulterioare, pentru rezolvarea situaţiei. În astfel de cazuri s-a folosit cu succes metoda pătrunderii dinainte în imobil a unui ofiţer deghizat, în

momentul cînd obiectivul se îndrepta spre adresă. Asemenea procedee s-au folosit în acţiunile de filaj la obiectivele „Biro", „Moscu", „Titu", „Popa" şi alţii.

Au fost şi situaţii în care, la adresele vizitate în timpul filajului, legionarii şi-au organizat contrafilajul cu ajutorul persoanelor din interior, pentru a verifica dacă au fost urmăriţi sau nu. Această situaţie, deosebit de periculoasă mai ales la adresele la care nu se poate observa direct ieşirea din imobil, impunea măsuri suplimentare în organizarea, dar mai ales în conspirarea acţiunilor de filaj. Obiectivul „Boc", spre exemplu, după ce a intrat la o adresă, a trimis o individă să verifice terenul din jurul imobilului. Deşi posturile de filaj erau organizate la distanţă mare de adresă, lipsa de acoperire a ofiţerilor pe timpul staţionării şi comportarea lor necorespunzătoare au atras atenţia asupra lor, ceea ce a dus la desconspirarea acţiunii de filaj.

O constatare deosebit de importantă făcută în această perioadă, este aceea cu privire la orientarea elementelor legionare în cadrul activităţilor unor culte şi secte, unde, cu ocazia desfăşurării ritualurilor religioase — slujbe, cununii, botezuri, înmormîntări, parastase — au organizat întîlniri între diferite elemente. Acest mediu folosit ca mijloc de acoperire a activităţii elementelor legionare va trebui să stea în continuare în atenţia organelor noastre, în sensul executării unui filaj cît mai complet şi calificat în biserici, cimitire sau în alte locuri unde se desfăşoară procesiuni religioase, la care elementele legionare iau parte.

În filajul legionarului „Pantea", de pildă, s-a stabilit că obiectivul mergea în fiecare duminică şi în unele zile de sărbătoare la Mitropolie şi la biserica Domniţa Bălaşa din Calea Rahovei, fapt pentru care s-au luat măsuri de executare a unui filaj corespunzător situaţiei ivite. Astfel, de fiecare dată, au fost pregătiţi din timp, cîte un lucrător şi o lucrătoare, care pătrundeau înaintea obiectivului în biserică şi care, profitînd de aglomeraţie, au putut urmări activitatea şi comportarea acestuia. S-a observat că obiectivul privea atent la persoanele din jur, făcea semne discrete, le saluta şi, din cînd în cînd, sub pretextul că îşi caută un loc mai bun, se muta mereu în altă parte, pentru a schimba cîteva cuvinte cu unele persoane, ca şi cum şi-ar fi cerut scuze pentru deranj. În această situaţie, lucrătorii au memorat fizionomia şi îmbrăcămintea tuturor persoanelor care, într-un fel sau altul, au venit în contact cu obiectivul. La terminarea slujbei, profitînd de obiceiul potrivit căruia, în faţa bisericii, credincioşii se adună în grupuri şi discută, cei doi ofiţeri dotaţi cu un aparat foto acoperit, au înregistrat pe peliculă, în mod conspirat, toate persoanele. Principalele legături au fost luate în plasare şi identificate, o parte dintre ele fiind legionari sau elemente cunoscute cu activitate duşmănoasă. Semnificativă în acest sens a fost filarea legionarului „Mirea", care frecventa foarte des bisericile Sf. Elefterie, Domniţa Bălaşa şi Biserica Rusă unde, în timpul slujbelor, a contactat diferite persoane. Din filajul executat în aceste condiţii au fost luate în plasare şi identificate peste douăzeci

de legături, majoritatea dovedindu-se a fi elemente dușmănoase.

Pe lîngă activitățile desfășurate în cadrul religios, unii legionari mai pătrund și în cercuri literare, încearcă să publice lucrări personale ori exercită influență față de elemente instabile.

În preocupările unora dintre legionarii filați, au intrat și încercările de a stabili contacte cu elemente dușmănoase din afara granițelor țării, în care scop au vizitat hoteluri și restaurante frecventate de străini și au intrat în relații cu aceștia. Uneori asemenea acțiuni au fost întreprinse sub pretextul interesului de a cumpăra obiecte pe care cetățenii străini le comercializau. Așa a procedat legionarul „Pantea", care a intrat în legătură cu un turist vest-german, prin intermediul căruia a intenționat să trimită o scrisoare în străinătate. La fel poate fi considerată activitatea legionarului „Sima", din județul Suceava, venit pentru cîteva zile în București, care a intrat în relații cu o turistă străină, cazată la hotelul Union.

Unii legionari apelează și la ambasadele sau legațiile statelor capitaliste, cum a fost cazul obiectivului „Pantea", care a fost reținut de organele noastre în momentul cînd intenționa să intre la Ambasada S.U.A. pentru a depune un memoriu cu conținut dușmănos la adresa statului nostru.

Din cele relatate se desprinde pentru toți ofițerii de securitate, care lucrează în astfel de probleme, sarcina de a proceda cu mult discernămînt, de a privi cu atenție activitatea și îndeosebi comportarea obiectivelor și a legăturilor filate în astfel de împrejurări, impunîndu-se în primul rînd stabilirea naturii contactului, raporturile reale existente și, pe baza concluziilor reieșite, luarea celor mai eficiente măsuri de contracarare a acțiunilor dușmănoase.

Cele cîteva aspecte din activitatea de filaj desfășurată asupra legionarilor eliberați din detenție scot în evidență faptul că unele elemente continuă să desfășoare și în prezent o activitate intensă, căutînd noi forme, corespunzătoare condițiilor actuale. Activitatea lor are la bază metode mai rafinate, prin care încearcă să-și lărgească cercul de influență, să pătrundă în diverse sectoare de activitate.

Din studiul organizat și analiza rezultatelor muncii de filaj în urmărirea și descoperirea activității acestor elemente, se desprind unele sarcini importante, a căror rezolvare va avea o influență pozitivă asupra misiunilor ce se vor executa în viitor pe această linie. Astfel, în organizarea și desfășurarea filajului este necesară o colaborare mai strînsă, permanentă, între organul de filaj și organul informativ, pentru ca unele probleme intervenite să poată fi exploatate cu maximum de eficiență, atît de către ofițerii de filaj, cît și de cei din munca informativă. În multe cazuri sarcinile de filaj cuprind date insuficiente despre obiectiv, alteori datele indicate nu corespund realității. Lipsa de legătură și informare reciprocă a făcut uneori ca o serie de aspecte cunoscute din filajul obiectivelor sau din acțiunea informativă să nu fie valorificate suficient și deci să nu se ia întotdeauna măsurile cele mai operative și eficace. Putem aminti în acest sens acțiunea desfășurată în anul 1968

asupra legionarului „Vraciu", la care, datorită insuficientei colaborări, dar mai ales a lipsei de operativitate în exploatarea informațiilor date de filaj, obiectivul era pe cale de a-i descoperi pe ofițerii care aveau de executat o misiune de importanță deosebită. Din analiza acestei situații noi am reținut învățăminte prețioase în privința colaborării care trebuie să existe la astfel de acțiuni, între filaj și organul informativ, și care va contribui în mai mare măsură la îndeplinirea misiunilor.

Pe timpul executării filajului este necesar un studiu permanent și atent asupra stării psihice, comportării și acțiunilor obiectivului, deoarece numai astfel se pot trage concluzii juste asupra intențiilor acestuia și se pot lua măsurile preventive atît sub aspectul organizatoric, cît și al desfășurării acțiunii. Subaprecierea acestei cerințe a făcut ca uneori, să se producă pierderi sau lăsări din filaj, în situații care puteau fi prevenite din timp.

O sarcină deosebită pentru ofițerii de filaj este de a acorda atenție plasării și stabilirii legăturilor, deoarece s-a constatat că majoritatea acestor elemente, după despărțirea de obiectiv, au o activitate intensă de autoverificare, vizitează diferite adrese, care pot fi luate drept domiciliul lor. Mai mult chiar, în foarte multe cazuri aceste elemente nu au forme legale la domiciliul real și deci identificarea lor este îngreunată. Pentru îndeplinirea unor astfel de misiuni, ofițerii, pe timpul executării plasării, trebuie să rețină toate elementele suplimentare intervenite pe traseu, care ar putea ajuta la identificarea legăturii.

Activitatea de autoverificare și uneori de contrafilaj pe care și-o organizează obiectivele și legăturile filate din rîndul elementelor legionare eliberate din detenție trebuie privită cu mai multă răspundere, renunțîndu-se în viitor la adoptarea soluției de lăsare din filaj. Pe lîngă faptul că este una dintre soluțiile cele mai comode, este dăunătoare muncii, nu rezolvă cerințele operative în momente care pot fi deosebit de importante și dovedește chiar lipsa de pregătire a ofițerilor care o adoptă.

Considerăm util a se lua în discuție posibilitatea dotării echipelor de filaj cu mijloace tehnice suplimentare de înregistrare a unor convorbiri purtate de obiective și de legăturile lor în diverse împrejurări, aceasta constituind un aport în plus la completarea informațiilor necesare acțiunii. Asemenea posibilități s-au ivit în munca noastră și, din lipsa mijloacelor necesare, nu au putut fi valorificate.

Complexitatea problemelor pe care le ridică filarea elementelor legionare eliberate din detenție mai impune totodată și îmbunătățirea activității de pregătire a cadrelor care execută astfel de misiuni, valorificarea și generalizarea experienței acumulate, aplicarea unor forme și metode noi de muncă, metode care să contribuie la obținerea de rezultate din ce în ce mai bune.

VĂ PREZENTĂM

Cazul „RICĂ"

Planul de investiții al Ministerului Industriei Alimentare pe anul 1967 prevedea construirea unei fabrici de ulei comestibil într-o localitate din județul Ialomița. Valoarea acestei investiții se ridica la suma de peste 220 milioane lei, din care mai mult de 11 milioane lei pentru mecanizarea silozurilor destinate depozitării materiei prime.

În vederea achiziționării din import a utilajelor necesare mecanizării silozurilor, Ministerul Industriei Alimentare a cerut oferte mai multor firme din R. F. a Germaniei, Belgia și Elveția. Patru dintre firmele străine au fost solicitate să-și trimită la minister reprezentanți, în vederea susținerii ofertelor prezentate. Din partea Ministerului Industriei Alimentare a fost însărcinat un colectiv format din patru ingineri de specialitate, pentru studierea ofertelor și ducerea tratativelor în vederea achiziționării celor mai corespunzătoare utilaje dintre cele prezentate de firmele străine.

La una din întîlnirile efectuate în perioada cînd se duceau tratativele, informatorul „Radu" a semnalat organelor noastre pe inginerul „Ricâ"

(participant la discuții ca delegat al Institutului de proiectări al Ministerului Industriei Alimentare) care susținea cu prea mult interes și nejustificat, achiziționarea utilajelor pentru mecanizarea silozurilor de la firma „Brams" din Elveția. Concomitent cu aceasta, informatorul „Sandu" ne-a semnalat că, aflîndu-se cu soția la restaurantul „Băneasa", l-a văzut acolo pe inginerul „Rică" stînd la masă cu unul dintre comercianții străini veniți pentru tratative. Nu cunoștea numele străinului, dar i-a redat semnalmentele. Trecîndu-se la verificarea informațiilor, s-a stabilit că cetățeanul străin este Brecht Rudolf, reprezentantul firmei „Brams", că inginerul „Rică" nu a avut însărcinare din partea Ministerului Industriei Alimentare să-l însoțească pe comerciant și că nu a depus notă despre această întîlnire, conform prevederilor H.C.M. 957/1966. Despre inginerul „Rică" s-a mai stabilit că este de origine polonezã, fiu al unui fost proprietar de terenuri petrolifere naționalizate. Anterior, inginerul „Rică" fusese semnalat cu unele manifestări dușmănoase și pentru faptul că făcea pregătiri în vederea plecării definitive din țară. Luîndu-se măsura de a i se intercepta convorbirile telefonice de la domiciliu, a rezultat că inginerul „Rică" organiza întîlniri neoficiale în oraș și la domiciliul său, atît cu Brecht Rudolf, reprezentantul firmei „Brams", cît și cu Hebert Max, reprezentantul firmei „Astoria".

În scopul stabilirii caracterului relațiilor create între inginer și comercianții străini și pentru a preveni din timp eventualele acțiuni prin care s-ar fi putut aduce prejudicii statului nostru, au fost luate următoarele măsuri:

S-a trecut la dirijarea pe lîngă inginerul „Rică" a informatorului „Turcan", veche cunoștință a acestuia și coleg de serviciu, care avea posibilități concrete de informare, întrucît îl vizita la domiciliu pe cel urmărit și, în timpul liber, îl învăța conducerea auto.

Paralel a fost dirijat și informatorul „Sandu", care își desfășura activitatea în același birou cu inginerul „Rică", în scopul de a ne semnala dacă acesta manifestă interes deosebit pentru a intra în posesia unor date secrete sau legate de necesarul de import, a ofertelor prezentate etc.

De asemenea, la domiciliul sus-numitului au fost introduse mijloace speciale pentru a stabili conținutul discuțiilor care se poartă în timpul eventualelor vizite ce i le-ar face comercianții străini. Asemenea mijloace au fost introduse și în camerele de la hotelul „Lido", unde aceștia erau cazați.

În urma instructajului care-i fusese făcut, informatorul „Sandu" ne-a semnalat că inginerul „Rică" păstra în fichetul său o agendă în care își nota date cu privire la necesarul de import și alte probleme legate de planul de investiții al Ministerului Industriei Alimentare, referitoare la sectorul u'ei.

Prin mijloacele speciale folosite la domiciliul lui „Rică", s-a stabilit că în ziua de 20 aprilie 1968, acesta a fost vizitat de Brecht Rudolf, reprezentantul firmei „Brams" din Elveția, cu care a discutat despre mersul tratativelor referitoare la achiziționarea utilajelor pentru silozurile fabricii de ulei respective. Cu ocazia acestor discuții, Brecht Rudolf a promis inginerului român un comision de 0,5% din valoarea contractului în cazul în care acesta va acorda sprijinul necesar pentru ca firma „Brams" să obțină contractul pentru furnizarea acestor utilaje. Inginerul „Rică", fiind avid după bani, a ridicat obiecțiuni cu privire la comisionul care i-a fost oferit. Discuția a fost înregistrată cu ajutorul mijloacelor speciale, din ea

rezultînd că „Rică" acționa în mod conștient împotriva intereselor statului nostru afirmînd:

„Dacă iese prost, dumneata știi ce mă așteaptă pe mine? Și atunci întreb eu, este mult 1%? Nu vine nimeni să mă scape, de aceea trebuie o prudență formidabilă. Nu trebuie să știe nici soția și nici copilul, mai ales că la noi în țară, sub regimul comunist, legile sînt foarte aspre și îmi este groază numai să mă gîndesc la ceea ce fac...".

Pentru a-și realiza oricum intențiile sale dușmănoase, prin care viza să obțină avantaje materiale ilicite, inginerul „Rică" s-a întîlnit la domiciliul său și cu Hebert Max, reprezentantul firmei „Astoria" din R. F. a Germaniei, căruia i-a promis, de asemenea, să-l ajute în obținerea acestui contract, în schimbul tot a unui comision de 1%. Obținînd asigurări ferme de la acesta din urmă, cu privire la comisionul cerut, s-a hotărît să îl ajute pe el.

Astfel, inginerul „Rică" a scos datele din oferta prezentată de firma „Brams" și le-a transmis lui Hebert Max, în camera acestuia de la hotelul „Lido", în scopul pregătirii unei contraoferte mai avantajoase, care să fie astfel acceptată de Ministerul Industriei Alimentare. Pentru a crea condiții cît mai favorabile noii oferte prezentate de firma „Astoria", într-o întîlnire care a avut-o cu Brecht Rudolf, reprezentantul firmei „Brams", inginerul „Rică" l-a convins pe acesta să nu cedeze nimic din prețul prevăzut în ofertă, deoarece ministerul s-ar fi orientat spre oferta sa și ar fi dispus să accepte prețul și condițiile de plată respective.

În acest fel a fost acceptată oferta firmei „Astoria", iar inginerul „Rică" a realizat comisionul promis, din care i s-a procurat un autoturism, trimis în țară sub forma unei „donații" de către o legătură a sa din străinătate, care s-a dat drept rudă prin întocmirea unor acte false.

Din aceste acțiuni, rezultă că inginerul român a transmis reprezentantului firmei „Astoria" unele date secrete sau nedestinate publicității și a pus statul nostru în imposibilitatea de a trata cu firmele străine în condiții normale, pentru a obține prețurile cele mai favorabile.

Prin mijloacele speciale din camera de la hotelul „Lido", unde a fost cazat Hebert Max, s-a stabilit că în ziua de 16 mai 1968 inginerul „Rică" l-a vizitat pe acesta din nou, ocazie cu care l-a informat despre faptul că Ministerul Industriei Alimentare urmează să achiziționeze noi instalații și utilaje din import pentru o altă fabrică de ulei, care urma să fie construită la Constanța. Hebert Max, fiind foarte interesat în această afacere, l-a solicitat din nou pe inginerul român, în sensul de a-l ajuta să obțină pentru firma sa acest contract, în schimbul unui comision de 1%. Propunerea a fost acceptată de inginerul „Rică". De asemenea, Hebert Max a mai cerut inginerului român să procure și să-i predea, la viitoarea lui vizită în R. S. România, parametrii tehnici ai utilajelor care urmau să fie importate pentru fabricile menționate mai sus.

Întrucît inginerul „Rică" avea posibilitate, ca șef de proiect, să vină în contact direct cu aceste date, prin conducerea ministerului, a fost organizată o combinație pentru inducerea în eroare a celor urmăriți, în sensul de a nu le da posibilitatea să intre în posesia datelor reale. În acest scop, a fost elaborată o nouă variantă privind capacitatea de producție și parametrii tehnici planificați pe care să-i realizeze fabrica de ulei din Constanța.

Combinația realizată l-a determinat pe inginerul „Ricã" să obțină și să pregătească, în vederea transmiterii lui Hebert Max, noile date pe baza cărora, acesta trebuia să-și pregătească oferta.

Față de situația nou creată în acțiunea informativă, s-a hotărît luarea unor măsuri în vederea documentării și curmării activității desfășurate de inginerul „Ricã", a prevenirii producerii unor prejudicii economiei naționale, preconizîndu-se prinderea în flagrant delict a persoanelor urmărite și obținerea probelor necesare pentru tragerea lor la răspundere penală.

Astfel, în ajunul sosirii în țara noastră a comerciantului Hebert Max, a fost efectuată o percheziție secretă în fichetul de la biroul inginerului „Ricã", unde a fost găsită agenda în care acesta își notase datele cu privire la necesarul de import și cu privire la unele oferte. De asemenea, a fost găsită o notiță separată cuprinzînd datele din noua variantă lansată de conducerea Ministerului Industriei Alimentare la cererea organelor noastre. Aceste materiale au fost fotocopiate. Informatorul „Sandu" a fost instruit să-l observe atent pe „Ricã", în special la terminarea programului de lucru, sau atunci cînd pleacă în oraș, și să ne anunțe urgent în cazul în care ia asupra lui agenda cu însemnările respective.

A fost luată, de asemenea, măsura ca Hebert Max să fie pus în filaj de la sosirea sa în București și să fie introdus într-o cameră prevăzută cu mijloace speciale.

In vederea pregătirii condițiilor și a măsurilor necesare pentru prinderea în flagrant delict, a fost luată măsura ca echipa de filaj să fie pregătită cu aparate de fotografiat și de filmat, iar la realizarea flagrantului să participe și ofițerul care lucra acțiunea, un ofițer anchetator, un translator de limba germană și șeful serviciului.

Intr-una din zile, Hebert Max a dat un telefon, de la hotel, la domiciliul lui „Ricã", stabilind cu acesta ca în seara zilei respective la ora 19,00 să se întîlnească pe o stradă din apropierea domiciliului său, unde să-i transmită datele solicitate. In aceeași zi, informatorul „Sandu" ne-a semnalat că inginerul „Ricã" a fost foarte agitat, iar spre terminarea programului a căutat ceva în fichet, a consultat agenda și a notat pe o hîrtie ceva. Nu a putut să observe însă dacă acesta a luat notițele asupra lui.

Pe baza informațiilor de mai sus, s-a trecut la organizarea unui post fix la domiciliul inginerului „Ricã".

La ora stabilită, „Ricã" a ieșit de la domiciliul său, iar după ce s-a plimbat în jurul blocului și s-a verificat de mai multe ori, a traversat strada, unde s-a întîlnit cu Hebert Max. Fiind urmărit cu atenție de către echipa de filaj, s-a observat că în momentul în care cei doi s-au salutat, dîndu-și mîna, „Ricã" a transmis străinului o hîrtie pe care o ținea ascunsă în podul palmei și pe care Hebert Max a introdus-o repede în buzunarul de la palton. Au plecat apoi împreună discutînd agitat pe una din străzile mai puțin circulate.

Deoarece s-a apreciat că între cei doi indivizi ar putea avea loc și alte schimburi de materiale și obiecte, s-a stabilit să se treacă la reținerea respectivilor numai în momentul în care se vor despărți sau înainte de a se îndrepta spre alte locuri mai aglomerate, unde supravegherea lor putea să fie îngreunată.

După circa zece minute de discuții, elementele urmărite s-au despărțit, plecînd fiecare în direcții diferite, ast-

fel că s-a acționat asupra lor, după ce s-au îndepărtat unul de altul, în așa fel încît să nu se mai poată observa reciproc.

Cu ocazia percheziției corporale, care s-a făcut la Direcția a XIII-a, s-a găsit asupra lui Hebert Max atît notița cu datele furnizate de inginerul „Rică" (privind indicatorii tehnici stabiliți pentru noua variantă și capacitatea de producție a fabricii de ulei Constanța) cît și o altă notiță scrisă de inginer, care cuprindea date privitoare la necesarul de import al Ministerului Industriei Alimentare. Aceasta îi fusese predată lui Hebert Max în luna mai 1968, cînd venise pentru tratative în țara noastră.

Datorită condițiilor de vizibilitate foarte reduse, nu a putut fi fixată prin filmare și fotografiere întîlnirea dintre cele două elemente și momentul transmiterii datelor.

Materialele corp delict descoperite asupra lui Hebert Max, au constituit o bază concretă pentru începerea cercetării lor, reușindu-se ca, într-un timp scurt, cei doi să-și recunoască activitatea infracțională. Din interogarea străinului a rezultat că deține în cadrul firmei „Astoria" (firmă de renume mondial și cu un volum mare de operații comerciale cu țara noastră) funcția de inginer principal și delegat al acesteia pentru relațiile comerciale cu țările din estul Europei. De aceea s-a ajuns la concluzia că acesta ar putea fi util pentru munca informativă, în cazul cînd va fi determinat să colaboreze cu organele noastre.

Astfel, s-a apreciat că Hebert Max ar putea influența conducerea firmei în vederea încheierii unor contracte favorabile statului nostru și că va avea posibilitatea să obțină și să ne transmită unele documentații tehnice utile economiei noastre naționale.

Avîndu-se în vedere cele de mai sus, după ce i s-au luat declarații complete asupra faptelor infracționale comise și i s-a arătat că trebuie să suporte rigorile legii țării noastre, a fost folosită împrejurarea creată prin aceea că sus-numitul a cerut să i se dea posibilitatea de a repara prejudiciul cauzat, în schimbul permisiunii de a se întoarce în țară, la familia sa.

În aceste condiții i s-a pus problema colaborării cu organele noastre în scopurile menționate mai sus. În împrejurările create, Hebert Max nu a avut decît să accepte aceste propuneri, luîndu-și un angajament scris că va îndeplini aceste sarcini. În mod secret, discuția privitoare la această promisiune a fost înregistrată pe bandă de magnetofon.

După efectuarea recrutării, au fost luate măsurile corespunzătoare pentru a se legenda față de colegul de firmă, cu care venise în România, lipsa sa de la hotel pe timpul anchetei. Prin mijloacele speciale din camera unde fusese cazat și prin filaj, i s-a verificat atitudinea și activitatea de după recrutare, rezultînd că s-a comportat conform indicațiilor date și că nu a desconspirat discuțiile avute cu organele noastre.

Din modul cum a fost lucrat informativ și finalizat acest caz, rezultă că, studiindu-se cu atenție toate aspectele și împrejurările operative apărute în timpul desfășurării acțiunii informative, au putut fi elaborate măsuri corespunzătoare și unele combinații care au făcut posibile atît prevenirea, documentarea și curmarea activității dușmănoase desfășurate de inginerul „Rică" și cetățeanul vest-german, cît și realizarea altor scopuri operative, prin recrutarea lui Hebert Max.

Locotenent-colonel IOAN ȘCHIOPU

Sub semnul SEMILUNII

- Un „Diplomat" și un „bucătar"
- De la Istanbul la moscheea din Parcul Libertății
- Intelectuali formați pentru spionaj
- În sfîrșit, Ismail a priceput
- Bilanț: peste o sută de agenți făcuți inofensivi, patru rezidențe lichidate...

Povestire de
căpitan GH. APOSTU

În activitatea oricărui ofițer de securitate, prima acțiune de amploare pe care-o duce la bun sfîrșit rămîne întipărită în minte cu toate amănuntele. O declară mulți lucrători, o afirmă încă o dată generalul-maior Neagu Cosma. În cei aproape douăzeci de ani de muncă, desfășurată în securitate, a avut de rezolvat multe cauze, între care unele deosebit de complexe. Dar cea dintîi acțiune, începută în primăvara anului 1951, pe cînd era doar locotenent, și dusă de la un capăt la altul, îi stăruie în minte mai mult decît toate.

Cel care intrase atunci în atenția serviciului de contraspionaj a fost numit „Diplomatul", fiindcă făcea parte din personalul unei ambasade străine. Era foarte stăruitor în culegerea de informații și îl interesau toate domeniile. Dar, dintr-o dată, survenise un fapt

neașteptat: „Diplomatul" întrerupsese orice legătură cu oamenii pe care îi contacta de obicei, nu se mai întîlnea cu nimeni și părea că s-a lăsat pentru totdeauna de spionaj. Ofițerii nu știau ce să creadă, cînd, într-o discuție cu un subaltern de-al său, „Diplomatul" afirmase:

— Nu ne înfrîng ei. Avem noi un om de bază la Constanța, bucătarul; cu dînsul o să facem ce avem de făcut.

Îndată ce se aflase despre această afirmație, locotenentul Cosma fusese chemat de către șeful său și i se ordonase să treacă la verificare. Porni spre Constanța și, în timp ce călătorea într-un vagon destul de aglomerat, revenea mereu cu gîndul la acel „om de bază", pe care trebuia să-l descopere.

În limba turcă, limbă în care „Diplomatul" se exprimase, cuvîntul „bucătar" avea mult mai multe sensuri decît în românește. După cum îi spuseseră cei pe care îi consultase, însemna nu numai omul care pregătește mîncarea, ci și director de restaurant, patron de ospătărie, responsabil de local în care se servesc specialități cum sînt tuslamaua și ciorba de burtă. Meseriile erau înrudite, dar aria era destul de largă și locotenentul Cosma știa că nu-i va fi ușor să-l găsească pe acel „bucătar" anumit, la care se referise „Diplomatul".

De aceeași părere a fost și maiorul Nicolae Doicaru (astăzi general-locotenent și vicepreședinte al Consiliului Securității Statului), pe atunci șef al Inspectoratului Constanța. După ce-l ascultă pe locotenentul Cosma, rămase un moment pe gînduri, ca și cum ar fi căutat o soluție, și zise ca pentru sine:

— Deci, bucătar... Încolo, nici un indiciu?

— Nimic. Doar că este un om de bază.

— Ne va fi destul de greu să dăm de el.

Cu ajutorul lucrătorilor de la inspectorat, locotenentul Cosma trecu la verificarea tuturor bucătarilor propriu-ziși, a directorilor de restaurante, a responsabililor de bodegi, a patronilor de ospătării. Numărul acestora era impresionant, însă, prin eliminare, se opri la un grup de suspecți. Nu scăpă din vedere pe cei cu antecedente sau care, prin poziția și caracterul lor, puteau face jocul „Diplomatului".

Așa a ajuns la Husein Mustafa, turcul acela care trecea drept om de treabă și care era, nu patron, ci responsabil de ospătărie. Locotenent-major Iulian Cojocaru, șeful serviciului contraspionaj de la inspectorat (astăzi locotenent-colonel și locțiitor șef serviciu în Direcția a III-a) cu care locotenentul Cosma se consultă asupra lui Husein, îl informă:

— Are o soră, pe Rafie.

— Așa.

— Și sora aceasta a lui a fost căsătorită cu Ali Ustiget, fost comisar în vechea poliție și care, la începutul anului 1948, a fugit la Istanbul.

— E clar.

— Apoi, la Husein Mustafa se mai adaugă ceva. Nu mai departe decît acum două săptămîni, a fost vizitat de un caiacgiu venit din Turcia. Nu-i exclus să fi primit vreun mesaj de la Ali Ustiget.

Un vecin de-al lui Mustafa, care mai sprijinise securitatea și în alte împrejurări, se angajă să-i supravegheze casa. În cazul cînd responsabilul de ospătărie ar fi primit vreo vizită ca aceea a caiacgiului, urma să fie anunțat inspectoratul.

Dar curînd Husein Mustafa fu vizitat la ospătărie și nu acasă. Îl căută

tot un caiacgiu, coborît de pe vasele care transportau mărfuri din Turcia în România și din România în Turcia. Acesta a venit, a schimbat cîteva cuvinte cu el și a plecat, înainte ca ofițerii să poată lua vreo măsură.

Locotenentul Cosma găsi că e cazul să schimbe metoda și, împreună cu locotenentul-major Cojocaru, hotărîră să organizeze o reținere acoperită a lui Husein Mustafa. Un control economic la ospătărie dădu la iveală unele mici nereguli și procuratura emise mandat în vederea cercetărilor. Fu dus la miliție, dar cînd ofițerii începură să discute cu el, arătîndu-i adevăratul scop pentru care a fost reținut, informațiile nu se dovediră pe măsura așteptărilor. Și aceasta nu pentru că Husein Mustafa ar fi arătat rea-voință, ci pentru că lucrurile decurseseră în așa fel, încît nu putea să știe nici el prea multe.

— Da, au fost la mine niște caiacgii străini — recunoscu Husein.

— Din partea cumnatului dumitale?

— Fost cumnat. Un zălud și un netrebnic și un păcătos.

— Crezi?

— Păi, cum altfel?! După ce și-a lăsat nevasta și fata și a fugit, acum vrea să ne mai vîre și în bucluc.

— Ce vroia?

— Mare lucru nu vroia; să ducem niște scrisori. Dar știu eu ce-nseamnă asta: pușcărie. Și numai pușcărie ne mai trebuie, după ce și-a nenorocit familia și fata nu poate urma la universitate, că are greutăți.

— Caiacgii au adus vreo scrisoare?

— Cred că au adus, dar eu nici n-am vrut să stau de vorbă. I-am trimis răspuns să se astîmpere, să ne lase în pace, porcul de cîine.

Locotenentul Cosma strînse din dinți încîudat. Întîrziase. Dacă l-ar fi descoperit cu o lună mai devreme pe omul din fața sa, acum ar fi știut ce conțin acele scrisori și cui erau adresate. Înăbușindu-și ciuda, întrebă:

— Și ce-au făcut caiacgii după ce au plecat de la dumneata? S-au dus să-ți viziteze sora, nu-i așa?

— Nu știu, dar cred că au trecut și pe la dînsa.

— Cum adică, nu știi, dar crezi?!

— Păi da, că și soră-mea i-o nebună. Nici ea nu știe pe ce lume trăiește. Dacă era o femeie cu scaun la cap, nu se încurca cu Ali Ustiget și nu se mărita cu el. I-am zis eu de-atunci, dar parcă am avut cui spune? N-am avut.

— Și acum?

— Acum e la fel. I-am spus cu nu cumva să stea de vorbă cu cei pe care-i trimite bărbat-su. Dar sînt eu sigur că nu mă ascultă, că n-are cap deștept, să știe ce-i bine și ce nu.

— Deci s-ar fi putut ca ea să primească scrisoarea.

— Nu știu, dar după cîte bănuiesc, cred că o scrisoare a primit-o și a și dus-o. Că aștia făgăduiesc bani și dau cadouri și i-o fi trimis ăla răspuns că o ia în Turcia și-o să fie bine.

— Nu bănuiești pentru cine era scrisoarea?

— S-ar zice că pentru cineva de la București. Dar sigur nu sînt, pentru că soră-mea nu vrea să-mi spună. De cînd i-am spus că să nu mai știe de Ali, se ferește.

Discuția cu Husein Mustafa continuă, dar alte date în plus, care să folosească la elucidarea cauzei, ofițerii nu aflară. Trebuiră să se mulțumească deocamdată cu atît și după ce se asigurară de sprijinul lui Husein Mustafa, care nu se arătă de loc sovăitor în această privință, Cosma își îndreptă atenția spre Rafie, nevasta lui Ali Ustiget.

DESLEGARE DE JURĂMÎNT

Sora responsabilului de ospătărie avea un necaz. Fata ei, Nurie, absolvise liceul, dar nu avea posibilități s-o trimită la facultate. Se adresase multor cunoștințe pentru sprijin, între care și domnului Ahmet, de la Comunitatea Armeană, dar nu izbutise să facă nimic.

Locotenentul Cosma socoti că aici este punctul pe care trebuie să-l atingă, pentru ca nevasta sau fosta nevastă a lui Ali Ustiget să fie atrasă la sprijinul acțiunii. Pentru a fi mai sigur de reușită, îl vizită mai întîi pe domnul Ahmet. Omul de la Comunitatea Armeană îi confirmă că doamna Ustiget i s-a adresat în legătură cu intrarea fiicei la facultate, că el n-a avut încă prilejul să întreprindă nimic și că din moment ce tovarășul ofițer dorește să fie pus în legătură cu ea, pentru această chestiune, îl va pune de îndată. Întîlnirea a fost fixată pentru a doua zi și domnul Ahmet îl prezentă femeii pe locotenentul Cosma, așa cum se înțeleseseră:

— O cunoștință de la București, om de-al nostru. A trecut pe-aici, în delegație și i-am spus despre necazul dumitale, cu Nurie. Are să ne ajute s-o trimitem la facultate.

— Trebuie să încercăm, zise locotenentul și să sperăm că va fi cu folos.

Femeia oftă și dădu din cap:

— Poate ne-o ajuta Alah, că mare-i puterea lui.

Domnul Ahmet începu să-i explice:

— Trebuie să mergi la București, doamnă Ustiget. Să fii acolo peste patru zile, luni dimineață. Dumnealui te va aștepta. Veți merge împreună pe la oamenii noștri.

— Dar să nu se afle, interveni Cosma. Nu trebuie să spuneți la nimeni cine vă ajută.

— Da, îl sprijini domnul Ahmet. Nu trebuie să știm decît noi. Cunoști și dumneata cum sînt oamenii, îl ajuți pe unul și pe urmă vor toți.

Rafie făcu semn că a înțeles și îi asigură că nu va ști nici vîntul, nici pămîntul, că își dă seama.

Înainte de a porni spre Capitală, locotenentul Cosma verifică prin Husein Mustafa, dacă femeia s-a ținut de cuvînt. Îl interesa dacă este capabilă să păstreze un secret, să nu vorbească atunci cînd nu trebuie și constată că, din acest punct de vedere, n-avea de ce să se teamă. Responsabilul ospătăriei îl informă:

— Mi-a spus doar că pleacă la București, să vadă ce poate aranja cu facultatea. Încolo, nici un cuvînt mai mult: nici unde, nici la cine, nimic.

Așa cum stabiliseră, locotenentul Cosma o aștepta pe Rafie Ustiget în Capitală, la ora și locul fixat, o conduse la o casă de muncă acoperită, dar discuția cu ea merse foarte greu. Nici nu se putea compara cu felul în care stătuse de vorbă și cu înțelegerea de care dăduse dovadă fratele ei. Ofițerul se izbea ca de un zid și nu puține erau momentele în care înclina să-i dea dreptate lui Husein Mustafa, în sensul că sora lui nu știe pe ce lume trăiește.

Pentru a o face să înțeleagă cît mai bine, Cosma îi descrise exact situația în care se găsea. Îi arătă că s-a aflat despre vizita pe care i-o făcuseră caiacgii, despre faptul că a comunicat cu Ali Ustiget, soțul ei fugar, ca și despre scrisoarea primită din Turcia și trimisă cuiva în București. Toate

acestea constituiau acte dușmănoase împotriva statului, pedepsite foarte aspru de lege. Infracțiunile fuseseră comise, nu mai avea ce face. I se dădea însă posibilitatea să-și repare greșeala și aceasta într-un mod foarte simplu; întîi: să spună cui a trimis scrisoarea în București, numele sau adresa sau ceea ce i s-a indicat; al doilea: orice scrisoare avea să mai primească din străinătate de-acum înainte, s-o prezinte mai întîi securității și apoi s-o trimită celui căruia îi era adresată. În ceea ce o privește pe fiica ei, aceasta urma să primească o bursă, pentru a putea urma facultatea. Și spre încredințare, Cosma îi arătă aprobarea Ministerului Învățămîntului.

Dar Rafie Ustiget o ținea într-una:

— N-a fost nici un caiacgiu, n-a fost, bre, cum nu mă credeți!? Că eu sînt femeie cinstită și nu mint niciodată. Alah știe, n-a fost nici un caiacgiu.

Cu mult calm, locotenentul Cosma o lăsă să se mai gîndească și-și văzu de rezolvarea altor sarcini. Apoi discută din nou cu ea și obținînd același rezultat, o lăsă iar să se gîndească. Apoi iar și iar, încă o dată și încă o dată, lăsînd impresia că are de gînd s-o țină așa cel puțin o lună de zile. Pe măsură ce timpul trecea, femeia își dădea seama tot mai mult că nu-i de glumă. Nu mai nega cu atîta tărie și cînd ofițerul Cosma discută din nou cu ea, izbucni în plîns și începu să se vaite:

— Nu pot să spun, nu pot să spun, nu pot să spun!...

— De ce nu poți?

— Am făcut jurămînt, nu pot să spun!

Cu același calm, locotenentul Cosma porni s-o liniștească:

— Jurămînt? De ce n-ai spus de la-nceput? Asta nu-i o greutate. Aducem un hoge să te deslege de jurămînt.

Femeia tăcu dintr-odată și se uită la el, ca și cum ar fi întrebat plină de mirare: „Există și această posibilitate?"

— Sigur, nu-i nici o greutate, continuă el. Un hoge poate să deslege în fața lui Alah pe oricine, de orice jurămînt.

Și într-adevăr, a fost adus un colaborator al securității, priceput în materie, care a jucat rolul de hoge și a înfăptuit întregul ritual, cu toate semnele și invocațiile. După plecarea acestuia, Cosma reluă discuția:

— Scrisoarea era de la Ali Ustiget, soțul dumitale?

— Ali a dat-o caiacgiului, dar nu era de la el.

— Știi cumva de la cine?

— Nu. Caiacgiul mi-a spus doar că e de la o persoană importantă, un om mare.

— Și cui ai dat-o în București?

Rafie ezită și porni iar să se vaite:

— Of, are să mă bată Alah, păcatele mele!...

— De ce să te bată Alah?

— E omul lui, om sfînt, hoge. El m-a pus să jur.

— Să-i auzim numele, hai, spune!

— Chiazim Alep.

— Și unde slujește?

— La geamia din Parcul Carol. Adică, acum îi spune altfel.

— Parcul Libertății.

— Da, Parcul Libertății.

— Vezi ce ușor a fost? Dacă vorbeai de la-nceput despre jurămînt și toate celelalte, nu pierdeam atîta timp.

„ZGÎNDĂREȘTE LA UN CAPĂT..."

Ceea ce fusese de spus, s-a spus. Fără a pierde timp, Cosma începu să se intereseze de Chiazim Alep. Slujitorul de la geamia din Parcul Libertății făcea parte din intelectualitatea turcă. Chiazim Alep fusese remarcat încă din școala primară ca foarte bun la învățătură, trimis la seminarul musulman de la Medgidia și apoi la universitate în capitala Turciei.

Avînd de-a face cu un asemenea om, locotenentul Cosma se gîndi foarte mult cum să-i verifice activitatea. Să aștepte o nouă scrisoare? S-ar fi putut să vină tîrziu, peste o lună, sau chiar două, și el nu trebuia să stea pe loc. Era necesar să acționeze, să găsească mijloace pentru a grăbi rezolvarea cauzei. În serviciu, printre ofițeri, circula un fel de zicală: „Zgîndărește la un capăt și ascultă la capătul celălalt, vezi ce se aude". Cam în felul acesta voia să procedeze cu Chiazim Alep, dar încă nu găsise calea potrivită.

Schiță mai multe variante, pe care le discută cu ceilalți ofițeri antrenați în soluționarea cazului. Din măsurile propuse, se opri la una pe care toți găsiră că are cei mai mulți sorți de reușită. Între cunoștințele apropiate ale lui Chiazim Alep, se afla și un oarecare Damitca, intelectual din aceeași generație, care putea fi văzut uneori și în cercurile „Diplomatului". Existau despre el unele informații că n-ar fi străin de activitatea de spionaj, însă nu se stabilise nimic concret. Se luă hotărîrea ca Damitca să fie chemat și să se simuleze recrutarea lui. Cînd se prezentă la Serviciul de contraspionaj, locotenentul Cosma îl rugă să scrie o listă cu cunoștințele sale apropiate. Damitca nu schiță nici un gest prin care să arate că este îngrijorat sau neliniștit. Cu multă stăpînire de sine, trase aproape foile de hîrtie, scoase stiloul și începu să noteze.

Cînd termină, Cosma luă lista, o citi de la un capăt la altul și ridică privirea spre el.

— Vedeți, nu sînteți sincer față de noi.

— Se poate, domnule locotenent?

— Iată că se poate. De exemplu, nu l-ați trecut pe Chiazim Alep.

Damitca se scuză:

— Da?! Într-adevăr. Mi-a scăpat din vedere.

— Sînt convins. De altfel noi vă considerăm demn de încrederea noastră, încheie Cosma, după care începu să-i explice despre ce este vorba...

Prin alte mijloace se asigură ca în cazul cînd Damitca se va duce la Chiazim Alep, să-i spună ceva, discuția lor să fie ascultată. Și, într-adevăr, peste cîteva zile, au ieșit la iveală lucruri pe care ofițerii le bănuiseră doar, însă despre care nu știau nimic sigur.

Damitca: *Am fost chemat la securitate.*

Chiazim Alep: *Cum?!*

Damitca: *Așa cum îți spun: am fost chemat la securitate.*

Chiazim Alep: *Ce securitate? Pentru ce?*

Damitca: *Asta mă interesează pe mine, e secret. Dar vorba e că s-au interesat de tine.*

Chiazim Alep *(cu voce sugrumată)*: *De mine? Nu vorbi!*

Damitca: *Nu vorbesc, dar asta e.*

Chiazim Alep: *Cum s-au interesat?*

Damitca: *Așa cum se interesează*

securitatea. Îți închipui și tu că nu m-au întrebat cît de frumos ești și nici cum stai cu sănătatea. Astea le vede oricine.

Chiazim Alep: *Și tu ce le-ai răspuns?*

Damitca: *Exact ce-am știut, de-a fir a păr. De asta m-au și recrutat ca informator.*

Chiazim Alep *(fără să creadă o iotă)*: *Fugi de-aici, că glumești!*

Damitca: *Nu glumesc cîtuși de puțin; de cinci zile sînt informatorul securității, cu angajament și semnătură.*

Chiazim Alep *(plictisit)*: *Hai să vorbim despre altceva.*

Damitca *(convingător)*: *Ascultă, îți spun foarte serios: am fost recrutat ca informator. Numai în ceea ce te privește pe tine am glumit. Nu m-au întrebat în mod special, ci doar în treacăt. Și nu le-am spus nimic, decît că te cunosc.*

Chiazim Alep: *Îți spun drept că mă speriasem; credeam că...*

Damitca: *Nici o grijă, nu ajung ei pînă la noi. Sîntem prea bătrîni, iar ei sînt încă prea tineri...*

Situația era clară. Așa că, după ce locotenentul Cosma raportă șefului său, se luară măsuri de supraveghere mult mai atentă a lui Chiazim Alep. După vreo lună, se constată că în afară de obișnuiții geamiei, închinători ai lui Alah, hogea era vizitat cu regularitate de un număr de persoane care nu făceau parte dintre enoriașii lui, iar unele nu erau nici măcar din București. Acestea veneau, stăteau de vorbă cu el și plecau, ca să revină din nou peste o săptămînă sau zece zile. Erau oameni de toate profesiile, începînd de la medici și avocați și terminînd cu mici meseriași și vînzători în magazine. Cu multă atenție, se trecu la verificarea tuturor acestora. Mulți dintre ei se dovediră a fi agenți, care se ocupau cu strîngerea de informații. Nu fu scăpat din vedere nici Damitca și persoanele care luau legătura cu el.

O NOUĂ DEPEȘĂ

Între timp, de la Constanța se comunică faptul că Rafie Ustiget a primit o nouă scrisoare din Turcia. Locotenentul Cosma se deplasă cu primul tren să vadă ce-i cu ea. Depeșa venise tot printr-un caiacgiu, dar în loc să fie pe numele lui Chiazim Alep, așa cum ofițerul se aștepta, era adresată lui Osman Sagit, profesor de limba și literatura turcă, la seminarul musulman de la Medgidia. Pînă la acea dată, asupra lui Osman Sagit, intelectual din aceeași generație cu Chiazim Alep, nu exista nici o bănuială că s-ar ocupa cu altceva, în afară de materia pe care-o preda elevilor. Și mai surprinzător însă, era conținutul scrisorii. I se cerea profesorului ca, împreună cu oamenii cei mai de încredere pe care-i avea, să înlesnească ieșirea din țară a unui oarecare Hamdi, care se afla ascuns la o anumită persoană (nu se preciza numele) dintr-un sat de lîngă Constanța (nu se arăta care). I se atrăgea atenția că Hamdi nu are nici un fel de act de identitate, nu pentru că nu i s-ar fi putut procura, ci datorită încăpățînării lui. Din scrisoare mai reieșea că Osman Sagit trebuia să se

pregătească și pentru scoaterea din țară a altora. Pe primul plan stătea însă Hamdi care, fiind lipsit de orice act, era cel mai în pericol.

— Ce ziceți de toată povestea asta? îl întrebă maiorul Nicolae Doicaru pe locotenentul Cosma, după ce acesta din urmă parcursese scrisoarea.

— Drept să vă spun, tovarășe maior, nu mai înțeleg nimic.

— Într-adevăr, lucrurile par cam încurcate, deocamdată.

— Da, continuă Cosma și începu să enumere. Mai întîi a apărut afirmația „Diplomatului", cu acel „om de bază", bucătarul. Să zicem că acest punct e lămurit: omul de bază nu-i Husein Mustafa, așa cum se preconiza din Turcia, ci Rafie Ustiget. Bărbatul ei se află acolo, i s-au promis bani, a fost asigurată că va fi luată la Istanbul și femeia a acceptat. O scrisoare ne duce la Chiazim Alep, care lucrează pentru Ankara în mod cert. Alături de el apare Damitca, la fel angrenat în aceleași afaceri. Și acum, iese la iveală un nou obiectiv: Osman Sagit. Care este legătura între toți aceștia și „Diplomatul"? Fiindcă el știa sigur despre „omul de bază" de aici, din Constanța. Și de ce recurg la acesta pentru trimiterea de instrucțiuni, cînd prin „Diplomat" ar fi mult mai simplu?

— La prima întrebare pot răspunde. După părerea mea, legătura există, însă nu aici la noi, ci în afară.

— Vă gîndiți la Istanbul?

— Exact. Acolo se înnoadă firele care duc și la Chiazim Alep și la Damitca și la Osman Sagit.

— Și folosirea unei căi atît de ocolite pentru transmiterea de instrucțiuni?

— Asta-i a doua întrebare și la ea nu pot răspunde. Nu-mi dau seama ce poate fi, dar trebuie să existe o cauză.

— Tocmai asta ne scapă, cauza.

— Avem s-o lămurim noi, pînă la urmă; deocamdată, însă, trebuie să ne ocupăm de Osman Sagit.

Urmărirea profesorului de limbă și literatură turcă duse la depistarea unui nou grup de agenți, care acționa la Constanța și în alte localități din Dobrogea. În primele săptămîni nu s-a putut constata dacă acesta se ocupa și cu strîngerea și transmiterea de informații. Ofițerii stabiliră însă cu exactitate, pînă în cele mai mici amănunte sarcina principală pe care grupul o avea în momentul respectiv: aceea de a scoate din țară, în mod clandestin, un număr de persoane. Acestea erau cîțiva așa-ziși politicieni, care făcuseră parte, în timpul ocupației fasciste, din guvernul turco-tătar al Crimeei. Se aflau printre ei; fostul vicepreședinte, fostul ministru de interne, fostul ministru al armatei, însoțit de unii foști funcționari, care locuiau cu acte de identitate false în București, la Constanța și în alte cîteva orașe. Se adăuga numitul Hamdi, medic fără acte, fost ministru al sănătății. Atît de mare era teama acestuia că va fi prins, încît nu numai că refuzase să i se facă un buletin fals, dar locuia într-o groapă săpată în grădina unui conațional și numai noaptea, pe întuneric, ieșea să ia aer. Într-un fel poate că purtarea lui era justificată. Toți erau criminali de război, însă el făptuise adevărate orori, înlesnind experiențe ale morții pe oameni vii.

LOCUITORUL DE LA ADA-KALEH

Evenimentele începeau să ia un curs mai dinamic. La București, locotenentul Cosma se străduia să stabilească cu aceeași exactitate ca în cazul Osman Sagit, activitatea lui Chiazim Alep. Însă mai înainte ca „Diplomatul" să fi rostit acea frază cu privire la „bucătar", în sprijinul securității fusese atras un ins de la Ada-Kaleh, pe nume Ismail, angajat în mod provizoriu ca șofer la ambasada turcă. Acesta se învîrtea și în jurul hogei de la moscheia din Parcul Libertății, ducea pe unii membri ai familiilor diplomaților la serviciile de cult, dar nu prea vroia să comunice tot ce știa. Venea la întîlniri cu regularitate, însă vorbea tot despre lucruri fără importanță. Alegea parcă faptele, oprindu-se la cele fără valoare. Prin poziția lui, Ismail era omul cel mai potrivit, de aceea Cosma se sfătui cu ofițerii din serviciu asupra metodelor prin care l-ar putea face să vorbească. Trebuia să-l forțeze puțin sau, mai bine zis, să-l stimuleze. Și soluții se găsiră.

Peste cîteva zile, în timp ce venea cu copiii unui funcționar al ambasadei de la Șosea, în Piața Victoriei, accident de circulație. Lovire ușoară cu un taxi, dar regulile de circulație nu-s făcute pentru a fi încălcate, ci respectate și aplicate. Deci, fără multă vorbă, lui Ismail i se ridică permisul de conducere auto.

Cînd veni la întîlnire, nu arăta de loc neliniștit. Era sigur că se va interveni cît se poate de repede și permisul i se va înapoia, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Cu asta și începu discuția, dar ofițerul care avea legătura cu el ridică din umeri.

— Nu se poate, Ismaile, nu se poate.

— De ce nu se poate?

— Legea-i lege. Ai încălcat-o, să-ți fie de bine.

— Dacă interveniți dumneavoastră...

— N-am cum să intervin. Dacă ți s-a ridicat permisul, e foarte greu...

Ofițerii voiau să verifice și ce vor face funcționarii ambasadei cu el, în cazul cînd nu mai putea să se urce pe mașină. Îl vor ține în serviciu sau vor renunța și îi vor da drumul.

Nu renunțară, îi dădură de lucru la garaj. Ismail spăla mașinile, făcea mici reparații, dar situația nu-i convenea.

La întîlnirea următoare, locuitorul de la Ada-Kaleh arăta extrem de frămîntat. Parcă ar fi vrut să spună ceva, dar ofițerul se făcea că nu observă. Se despărți de el mai repede ca de obicei și se depărtă, pretextînd că se grăbește.

Nu apucă să vină cea de-a treia întîlnire după ridicarea permisului de conducere și Ismail fu prins de miliție făcînd speculă. Primise niște haine vechi de la un membru al ambasadei și se dusese în piață să le vîndă. Specula era urmărită în anii aceea cu necruțare. Drept pedeapsă, i se anulă viza de flotant în Capitală și i se puse în vedere să părăsească orașul.

A doua zi, Ismail fu acela care dădu telefon ofițerului de legătură.

Îl chemă la întîlnire și foarte necăjit i se plînse de noua năpastă care a dat peste el.

— Ce să-ți fac, Ismaile, eu te-am pus să speculezi?

— Dar nu speculam, numai un costum era.

— Și un costum, tot speculă înseamnă.

— Ce mă fac, rămîn acum și fără serviciu?!

— Știu eu ce să te faci? Dacă ai avea și dumneata ceva merite, s-ar putea interveni. Dar din tot ce ne-ai dat pînă acum, n-a ieșit nimic, apă de ploaie.

— Nu m-am priceput, dar acuma cred că pot da ceva. Ismail s-a gîndit bine și crede că a găsit informație cum trebuie pentru dumneavoastră.

— Ce anume?

— Niște scrisori, plicuri pe care mi le dă hogea și eu le duc la un domn diplomat. În fiecare săptămînă le duc.

— Ei, dacă e vorba de plicuri, se schimbă socoteala. Ni le dai să le vedem, iar noi intervenim să rămîi în București. Pe urmă, cine știe, poate că luăm înapoi și permisul.

Interceptarea corespondenței pe care Chiazim Alep o trimitea cu regularitate „Diplomatului" dezlegă multe lucruri. Scrisorile conțineau un mare volum de informații, din cele mai diverse domenii. Apăreau date cu privire la noile obiective industriale aflate în construcție, cu privire la evenimentele din agricultură, accentul punîndu-se mai ales pe atitudinea țărănimii față de cooperativizare, cu privire la situația politică și chiar la activitatea culturală. Nu erau scăpate din vedere armata și trupele de securitate, care în chestionarele de informații dețineau un loc foarte important. Într-un cuvînt, nu lipsea nimic din ceea ce putea să intereseze o organizație de spionaj modernă, bine pusă la punct.

Cunoscîndu-se oamenii care îl vizitau cu regularitate pe Chiazim Alep, în afară de obișnuiții geamiei, se stabiliră, fără prea multă greutate, sursele. Hogea avea agenți la Hunedoara, cel mai important centru industrial al țării pe atunci. Avea agenți la Giurgiu și în alte localități din Cîmpia Dunării. Un profesor universitar, turc de naționalitate, îl informa despre situația și atmosfera din rîndul intelectualilor. Un paznic de la un cimitir turcesc din Capitală îi dădea informații cu privire la unitățile militare ce se aflau în acel cartier. Din rețea făcea parte și un ofițer, încadrat într-o unitate militară din Ardeal. În sfîrșit, un număr apreciabil de agenți, din multe localități.

Și totuși, un punct rămînea nelămurit: nu reieșea de ce „Diplomatul" întrerupsese legăturile cu cei pe care-i contacta în mod obișnuit, de ce fusese nevoie de „omul de bază" de la Constanța și de un alt canal pentru transmiterea de instrucțiuni. Aspectul acesta se lămuri de-abia în cursul anchetei.

La începutul lui mai 1952, adică la ceva mai mult de un an de cînd locotenentul Cosma făcuse prima deplasare la Constanța, pentru a-l depista pe „bucătar", pregătirile de reținere erau încheiate. Au fost arestați mai întîi cîțiva inși din cercul lui Chiazim Alep, nu de la domiciliu, nici de la întreprinderile sau instituțiile unde lucrau, ci în timp ce se aflau „trimiși" de conducerile acestora în diverse

deplasări, pentru a nu se sesiza ceilalți. Pe baza declarațiilor luate, se trecu la reținerea lui Chiazim Alep și a celorlalte grupuri.

Bilanțul acțiunii, dacă se poate numi așa, a fost remarcabil din toate punctele de vedere: și cantitativ și calitativ. El a însumat peste o sută de agenți activi descoperiți și făcuți inofensivi, lichidarea a patru rezidențe, trei în București și una la Constanța, plus reținerea foștilor „miniștri" din guvernul turco-tătar al Crimeei. Dacă se adaugă și faptul că Chiazim Alep fusese recrutat ca spion în 1929 și că din 1931 avea rezidență, că Damitca avea rezidență din 1938 și că Osman Sagit, profesorul de limbă și literatură turcă de la Medgidia era la fel un agent cu stagiu, se poate spune fără teama de a exagera, că rezultatele acțiunii au fost excepționale.

— Practic, rețeaua turcă de spionaj existentă în țară a fost lichidată, afirmă generalul-maior Cosma.

— Și punctul acela nelămurit, cu renunțarea „Diplomatului" la cei pe care-i contacta, cu „omul de bază" din Constanța și crearea unui nou canal?

— Poate că astăzi pare de necrezut, dar faptele s-au petrecut în felul acesta și nu putem face abstracție de ele. Așa-zisului „Diplomat" îi plăceau foarte mult femeile, de altfel era și un bărbat frumos. Le făcea curte oriunde i se ivea ocazia și, cum ocazii erau foarte multe, ne zăpăcise cu legăturile lui amoroase. Nu ne mai ajungeau oamenii pentru a le urmări pe toate. Am aplicat atunci legea prostituției și am început să le arestăm una după alta, trimițîndu-le în justiție. Acțiunea aceasta l-a speriat, i-a îngrijorat și pe superiorii lui și au trecut la măsuri.

— S-a văzut în pericol.

— Exact. Și ca urmare au hotărît ca „Diplomatul", care era omul lor cel mai valoros, să renunțe la agenții cu care lucra personal, să nu se mai întîlnească cu Chiazim Alep, cu Damitca și cu Osman Sagit, cum făcea mai înainte, ci doar să colecteze informațiile de la ei și să le trimită cu sacii diplomatici în Turcia. Pentru rest, s-au căutat alte mijloace.

— „Omul de bază", de la Constanța.

— Da, „omul de bază", care pînă la urmă a fost o femeie. În această direcție, cred că a lucrat Ali Ustiget, care probabil că i-a asigurat pe cei de la Istanbul că va rezolva chestiunea celui de-al doilea canal. A contat nu numai pe dorința de cîștig a nevestei, dar și pe sentimentele ei naționale și, mai ales, pe cele religioase. Fiindcă era tare habotnică.

— Într-adevăr, interesant!

— Mai interesant este însă un alt aspect: organele de informații turce și acum sînt admonestate de către cei din N.A.T.O. pentru căderea rețelei din România. Fiindcă, potrivit planurilor elaborate în comun, acestor organe le revine sarcina de a procura datele de care au nevoie din țara noastră. Așa că o dată cu încheierea acțiunii din 1951-1952, lupta nu s-a sfîrșit. Serviciul de spionaj turc a pornit la căutarea de noi victime, exploatînd sentimentele religioase și naționaliste, iar noi a trebuit să dejucăm alte și alte planuri, din ce în ce mai dibace și mai perfide...

DE PESTE HOTARE

● Ziarul cubanez „Granma" a publicat la 5 septembrie 1969 textul notei pe care Cuba a adresat-o Mexicului privind activitatea de spionaj a lui Humberto Carrillo Colon, consilier și atașat de presă la ambasada Mexicului din Havana.

În nota de protest a Ministerului de Externe cubanez se arată că serviciile cubaneze de radioascultare au detectat, începînd de la 7 aprilie 1968, numeroase emisiuni de radio ce cuprindeau mesaje cifrate și care proveneau sistematic din afară, la aceeași oră și zi din săptămînă. Aceste mesaje, trasmise de la centralele C.I.A. din Florida și Nassau, erau legate de activitatea lui H. Carrillo, care, folosindu-se de instalații de radioemisie de cel mai înalt nivel tehnic și de valiza diplomatică, trimitea către C.I.A. informații de spionaj ce se refereau la probleme secrete ale Cubei.

● Agenția „*France Presse*" transmitea acum cîtva timp că Siguranța de Stat a Belgiei a ajuns la convingerea că un funcționar de naționalitate franceză din Secretariatul Internațional N.A.T.O., Francis Roussilhe, de 40 de ani, care avea domiciliul la Bruxelles și Paris, a sustras numeroase documente confidențiale de la sediul N.A.T.O. Fiind interceptat la 4 august, pe cînd ieșea de pe terito-

riul Internațional al N.A.T.O. din Belgia și încerca să scoată anumite documente confidențiale. Roussilhe a recunoscut că în decurs de cîțiva ani a sustras numeroase documente și a transmis mii de microfilme după documente N.A.T.O. La domiciliul lui din Bruxelles au fost descoperite documente confidențiale N.A.T.O., precum și mijloace speciale de microfilmare. Ministrul de justiție al Belgiei a dispus expulzarea lui Roussilhe, care a declarat că se pune la dispoziția autorităților franceze.

● *Organul central al Ministerului Apărării al U.R.S.S., „Krasnaia Zvezda", a publicat la 15 august 1969 un editorial în care se arată necesitatea întăririi grijii de păstrare a secretului militar în condițiile actuale, cînd serviciile de spionaj străine încearcă sub toate formele să obțină informații secrete privind tehnica de luptă a armatei sau alte date secrete. Ziarul amintește că în organele de spionaj ale S.U.A. activează circa 200 000 de oameni și că spionajul străin folosește cele mai moderne mijloace tehnice pînă la sateliți-spioni sau agenți străini deghizați ca turiști, diplomați, oameni de afaceri.*

În textul amintit sînt date și unele exemple de lipsă de grijă în păstrarea secretului militar; prin discuții în trenuri, gări, restaurante sau prin lipsa de atenție față de unele documente secrete, care au fost găsite în restaurante sau locuri de unde puteau fi sustrase cu ușurință. Ziarul menționează că „Ofițerul P., în stare de ebrietate, a lăsat într-un restaurant o mapă cu documente de serviciu. Ostașul B. a divulgat o serie de informații cu caracter militar unor oameni pe care i-a cunoscut în timpul serviciului militar. Ofițerul L. a lăsat un document important în camera de studiu și a plecat să ia masa de prînz".

● **Din cele 147 de baze militare americane, ce sînt instalate în Japonia, o bună parte sînt organizate și pentru misiuni de spionaj împotriva țărilor socialiste din Asia. Centrele de spionaj sînt considerate „baze în baze" și au un regim special de lucru și de relații. Culegerea de informații de către aceste baze se face cu ajutorul instalațiilor de telecomunicații folosite de pe sol, din avioane spion sau de pe nave spion. Deși numărul bazelor americane de telecomunicații din Japonia a scăzut din 1952 pînă acum de la 117 la 37, posibilitățile lor au crescut însă cu mult.**

Captarea undelor electromagnetice de pe teritoriile altor țări merge pînă la recepționarea ordinelor verbale date trupelor de către comandanți și stabilirea astfel a mișcării efectivelor militare străine. Bazele de la Wakkanai din Hokkaido (grupul de securitate 6986), Chitose, Kamiseya (cartierul Totsuka din Yokohama, la 50 km de Tokio), Fuchinobe și Kannoki din Fukuoka au instalații speciale de acest fel, iar

pătrunderea pe teritoriul lor nu este ușoară. Baza de la Kamiseya este considerată cea mai mare în acest scop, prin puternicul său centru de telecomunicații instalat pe o suprafață întinsă și dispunînd de două antene parabolice, de turnuri metalice pentru determinarea azimutului și de alte instalații de captare. La aceste baze sînt instruiți și tehnicienii necesari pentru misiunile navale de spionaj prin unde. Centrul din Kamiseya a dat pentru nava spion „Pueblo" 30 de tehnicieni specializați în misiuni de acest fel.

În raza orașului Tokio, la Fuchu, se află un centru de captare a undelor electromagnetice de pe navele spion. Și nava „Pueblo" avea misiunea de a alimenta acest centru cu informații.

În Japonia, bazele americane de spionaj duc un puternic război al undelor, camuflat sub numele de „Elint" și experimentat în operațiunile din Vietnam. Dar și în restul lumii războiul undelor este folosit de pe pămînt și din sateliți artificiali. Pentru ducerea acestui război se întrebuințează echipaj electronic și materiale speciale cu înalte calități tehnice.

Folosirea navelor de spionaj tip „Pueblo", a celor 9 avioane „P 3 A Orion" (de la Iwakuni), care dispun de cîte 7 calculatoare electronice, radar, magnetofoane, aparate de fotografiat, a avioanelor „EC-121", „U 2" și altele, intră în practica curentă a bazelor de spionaj din Extremul Orient.

Clădirile acestor centre speciale sînt bine păzite și ferite de pătrunderea în ele a japonezilor sau chiar a militarilor americani care nu lucrează acolo. Pe unele dintre aceste clădiri scrie „Naval Security group activity", ceea ce trădează prea puțin din activitatea personalului și tehnicii ce adăpostesc.

La baza Drake din apropiere de Tokio funcționează o agenție denumită „Y", care are misiunea de a colecta tot felul de publicații din Asia și a interpreta conținutul acestora în interesul culegerii unor informații necesare spionajului american. Rapoartele sînt trimise la cartierul armatei americane din Hawai (G-2). Cercetarea presei sau a altor publicații este făcută de cunoscători ai limbilor respective și care sînt totodată experți în analiza informațiilor locale din care pot fi trase concluzii ce nu pot fi sesizate de cititorii obișnuiți. Șeful agenției „Y" este un japonez care cunoaște limba chineză și este ajutat de încă 100 de japonezi (foști spioni, experți în limbile din Extremul Orient, profesori care au cercetat aceste zone) ce depășesc vîrsta de 50 de ani. Centrul acesta de analiză a informațiilor din presă este cel mai puternic serviciu de acest fel din lume pentru Orientul Îndepărtat și ajută într-o însemnată proporție la completarea datelor necesare spionajului pe alte căi.

DOCUMENTAR

INTERPOLUL

Formînd numărul telefonic de Paris 727-35-49, răspunsul va fi prompt: „Da, aici Interpolul".

Interpolul, adică Organizația internațională a poliției judiciare, cu sediul la Paris, în suburbia Saint-Cloud, cuprinde în prezent 98 de membri, adică polițiile naționale din 98 de state.

Prima încercare de coordonare a activității polițiilor din diferite țări a fost făcută în anul 1914, cînd a fost convocat la Monaco un congres internațional al polițiilor. Războiul a împiedicat mai mulți ani activitatea în acest domeniu. În anul 1923 a fost convocat la Viena un nou congres internațional al polițiilor, la care au participat delegații din 20 de țări și cu care ocazie s-a constituit „Comisia internațională a poliției judiciare" — Interpolul. Pînă în 1938 Interpolul a avut sediul la Viena. După ocuparea Austriei de către Germania fascistă, arhivele acestei organizații au fost luate la Berlin, pentru eventuala folosire a delicvenților în scopuri de spionaj și diversiune. În timpul unui bombardament, documentele Interpolului au fost însă distruse. După război, cînd criminalitatea în țările capitaliste a crescut fulgerător, s-a pus problema reorganizării Interpolului pentru a putea urmări și prinde pe infractorii ce se refugiau în diferite țări, după comiterea crimelor. Din inițiativa lui Florent Louwage, inspector general al poliției belgiene, în 1946 s-au pus bazele noii variante a Interpolului care avea sediul central la Paris, iar în fiecare țară membră dispunea de birouri internaționale. Prin noul statut, din 1956, Organizația internațională a poliției judiciare — Interpolul — și-a stabilit mai bine cadrul organizatoric și sarcinile. Organul suprem este Adunarea generală anuală, la care participă delegații din țările membre. Adunarea alege Comitetul executiv: președintele, doi vicepreședinți și șase membri. Secretariatul coordonează pe scară interna-

ţională activitatea Interpolului. Bugetul Interpolului — circa 500 000 de dolari anual— provine din contribuţiile statelor membre. Guvernul francez a acordat Interpolului un credit de patru milioane de franci pentru construirea unui nou sediu, cu opt etaje, pe malul stîng al Senei, la Saint-Cloud.

Anual, Interpolul ţine o conferinţă internaţională pe temele principale ale activităţii naţionale şi internaţionale ale poliţiilor statelor membre. În preocupările sale au fost preluate numai delictele de drept comun. „Interpolul este surdomut în cazurile în care e implicată politica, religia sau rasa", prevede unul din principiile organizatorice. Iată unele dintre preocupările acestei organizaţii internaţionale, aşa cum au rezultat în cadrul unor întîlniri anuale. La Conferinţa a 34-a din 1965, ţinută la Rio de Janeiro, s-au discutat probleme legate de falsificarea bancnotelor, comerţul de narcotice, traficul de carne vie. La Conferinţa a 35-a, ţinută la Berna în 1966, s-au discutat probleme legate de reprimarea fraudelor internaţionale, protecţia transporturilor de fonduri monetare, combaterea traficului de stupefiante, descoperirea monedelor false. Cu ocazia acestei conferinţe s-a remarcat faptul că, deşi Interpolul a depistat 300 000 de criminali şi gangsteri, totuşi aceştia „sînt mult mai organizaţi şi metodele după care îşi pun în aplicare planurile se dezvoltă rapid". Cea de-a 37-a conferinţă ţinută în octombrie 1968 la Teheran a avut la ordinea de zi în special probleme privind traficul de stupefiante şi delicvenţa juvenilă. Creşterea traficului de stupefiante alarmează guvernele statelor şi această problemă a intrat şi în discuţiile O.N.U.

Cu ocazia dezbaterii programului de lucru al organizaţiei pentru anul 1968/1969 s-a discutat şi despre „devierea rutei avioanelor din punct de vedere poliţienesc", aşa-zisa „piraterie aeriană". Secretarul general al Interpolului, Jean Népote, a propus pentru depistarea unor infractori un paşaport magnetic, adică un dreptunghi de material plastic care să aibă pe o parte fotog afia în culori a persoanei şi datele de identificare, iar pe verso, nouă piese magnetice cu informaţii complimentare. În cîteva fracţiuni de secundă se va putea face controlul paşaportului, cu ajutorul unui lector magnetic ce va depista pe criminalul recidivist.

În diferite conferinţe regionale ale Interpolului s-a pus şi problema deţinerii armelor de foc, a contrabandei pe scară mare cu diferite mărfuri sau cu vite, a furtului de cărţi de credite ş.a.

Interpolul are la dispoziţie o serie de mijloace tehnice, ca: posturi de radio, telexuri, teletip-uri pentru legătura cu birourile naţionale. La sediul din Paris se află circa 1 000 000 de fişe personale, zeci de mii de amprente digitale şi mii de fotografii ale unor criminali notorii. Cu ajutorul unor fişe perforate pot fi depistate cazurile similare produse anterior.

Interpolul editează publicaţia „International Criminal Police Review" şi buletine speciale pe teme ale activităţii organizaţiei.

VĂ INFORMĂM DESPRE:

Biblioteca de specialitate a Consiliului Securității Statului

Pregătirea temeinică, multilaterală, a ofițerilor de securitate, constituie una dintre cele mai importante preocupări în ansamblul măsurilor luate pentru realizarea saltului calitativ impus de necesitatea de ridicare pe o treaptă superioară a întregii activități desfășurate de aparatul de securitate.

Crearea și punerea la dispoziția ofițerilor de securitate a Bibliotecii de specialitate a Consiliului Securității Statului, care funcționează în cadrul Centrului triere-dispecerat, cercetare, documentare și arhivă, este o dovadă a atenției care se acordă pregătirii superioare a cadrelor noastre. Un sprijin real pentru viitoarea activitate a Bibliotecii de specialitate a C.S.S. a constituit-o vizita pe care au făcut-o mai mulți tovarăși cu munci de răspundere din cadrul Consiliului, în frunte cu tovarășul general-maior Constantin Stoica, vizită care a avut loc la data de 2 octombrie 1969.

Dotată la început doar cu cîteva zeci de volume, în răstimp de numai cîteva luni Biblioteca de specialitate a Consiliului Securității Statului și-a îmbogățit progresiv fondul, fiind capabilă, în prezent, să pună la dispoziția cititorilor un număr de aproximativ 12 000 de titluri din cele mai diverse domenii ale activității organelor de securitate. De asemenea, biblioteca dispune de un fond de benzi de magnetofon, o filmotecă, o colecție de sinteze privind munca de securitate în diverse etape, precum și o colecție de ziare de epocă — organe de presă ale unor partide burghezo-moșierești sau ale unor organizații fasciste din România.

Pentru a veni în ajutorul celor interesați într-o documentare mai simplă sau care elaborează studii, lecții și în general lucrări științifice legate de activitatea desfășurată, biblioteca noastră de specialitate este compartimentată tematic pe liniile de muncă deservite de diversele unități informative ale Consiliului.

Astfel, în cadrul grupei tematice „Informații Interne" biblioteca dispune de o bogată colecție de cărți, reviste și ziare legionare, a căror studiere dă posibilitate ofițerilor de securitate să cunoască aspecte din activitatea legionară.

Printre cele aproximativ 400 de lucrări referitoare la problema legionară, amintim: Craii de lemn, a lui Ion Moța; Pentru legionari, de Corneliu Zelea Codreanu; Revoluția fascistă, de Doru Belimace; Căpitanul, de Ion Banea; Cea mai mare jertfă legionară, de Dumitrescu Borșa; Însemnări de pe front, de Nicolae Totu; Cartea căpitanilor, de Ernest Bernea; Mișcarea legionară și muncitorimea și Mișcarea legionară și țărănimea, scrise de Traian Herseni; Cărticica șefului de cuib; Circularile căpitanului și Crez de generație, de Vasile Marin etc.

De asemenea, în cadrul problemei respective, se mai găsesc lucrări apărute sub egida Președinției Consiliului de Miniștri și Comandamentului Militar al Capitalei în anii 1941—1942, ca de pildă: Pe marginea prăpastiei, Asasinatele de la Jilava, Snagov și Strejnicul etc; lucrări de critică (bineînțeles în anumite limite dictate de orînduirea socială a României în perioada respectivă) a ideologiei, teoriei și tacticii legionare.

Referindu-ne la literatura din problema „Partide politice burgheze", *apreciem că cele aproximativ 300 de titluri existente dau posibilitate ofițerilor noștri să-și formeze o imagine* clară asupra activității nefaste pe care aceste partide sau organizații au desfășurat-o în țara noastră.

Dintre lucrările existente, menționăm: Partidele politice, de P. P. Negulescu; Cuvîntare către națiunea română, de Alexandru Vaida-Voevod; Tendințele de evoluție ale clasei țărănești, lucrare prefațată de Iuliu Maniu; Discursuri parlamentare, ale lui Iuliu Maniu; Roza vînturilor, de Nicolae Ionescu, precum și diverse acte de constituire, programe electorale, statute de organizare etc.

Numărul mare de lucrări de ideologie sau doctrină privind: Curente naționalist-șovine sau Culte și secte, (aproximativ 900 de titluri), dă posibilitatea celor care le studiază să cunoască în profunzime complexitatea problematicii pe care o ridică acestea.

Bine reprezentată în cadrul problemei culte-secte este literatura privind secta „Martorii lui Iehova", însumînd circa 200 de titluri — cărți de propagandă, de rugăciuni, diverse reviste editate în trecut sau în prezent etc.

Cultul catolic, cultul ortodox și altele sînt reprezentate atît prin lucrări vechi cît și actuale, editate în țară sau în străinătate.

Tot în cadrul acestei mari grupe tematice „Informații interne", ofițerilor interesați li se poate pune la dispoziție un material documentar destul de bogat, reprezentat prin literatura de epocă privind sionismul. Dintre lucrările care privesc această organizație, în afară de cele scrise în limba idiș, amintim: Evreii în Țările românești, de Atanasie Hîciu; Istoria sionismului, de Th. Lowenștein; Iudaismul, de D. Safran; Dror Habonim etc.

Referitor la problema francmasoneriei, din cele aproximativ 100 de titluri, citățm: Francmasoneria și pacea, de A. Lebey; Constituția și regulamentul marii loji naționale din România; Francmasoneria, de N. C. Paulescu.

Grupa tematică „Spionaj — contraspionaj" însănunchiază diferite lucrări privind istoria dezvoltării și activității serviciilor de spionaj și contraspionaj din diverse state. Organizată problematic pe țări, această grupă dispune de cărți de literatură specifică, studii și alte lucrări privitoare la serviciile de spionaj ale S.U.A., Angliei, Franței și ale altor state. Tot în cadrul acestei grupe tematice se găsesc traducerile unor lucrări apărute în străinătate și care se referă

la activitatea unor agenți sau a unor servicii de informații străine, lucrări scrise de cele mai multe ori chiar de către cei care au participat în mod nemijlocit la activitatea respectivă.

Studiind lucrări cum ar fi: Istoricul activității serviciilor informative străine pînă în 1947 sau Istoria G.P.U., ofițerii din aparatul nostru își pot forma o imagine despre felul în care au apărut și au evoluat diverse organe de informații ale unor state care în prezent dispun de servicii de spionaj dintre cele mai dezvoltate.

În lucrări cum sînt: Dosarul cercetării lui Eichman sau Memoriile unui agent britanic în Rusia, se pot găsi considerații extrem de interesante privind diversele planuri în care se desfășoară activitatea de spionaj, precum și unele forme sau metode întrebuințate în complexa activitate de culegere de informații.

Lucrările de sinteză: Societățile secrete; Spionaj contra spionaj, de M. Ronge; Mijloace secrete de luptă, de I. Silber, încearcă să-l pună pe cititor în contact cu multitudinea de aspecte pe care o îmbracă activitatea de spionaj.

Dintre multe alte lucrări existente în cadrul acestei grupe tematice, mai reținem: Furia din Burma, de F. Eldridge; Spionajul internațional și combaterea lui în războiul mondial și azi, de colonel W. Nicolai; Spionajul japonez în America, de A. Hind, Schițe asupra serviciului secret, de Rovan; Documentele secrete ale Marelui Stat Major francez etc.

În ceea ce privește grupa tematică „Instituții polițienești și de informații din România", cititorilor le pot fi puse la dispoziție circa 500 de titluri care cuprind istoricul, organizarea și activitatea acestora, pe diverse linii ca: Poliție, Siguranță, S.S.I., M.St.M. — Secția II-a. În afară de monografii istorice privind dezvoltarea instituțiilor respective, biblioteca dispune și de un apreciabil număr de regulamente, directive de muncă, **buletine periodice, cursuri de criminologie.** Dintre acestea citățm: Tratat de poliție științifică pentru inspectorii de siguranță, în limba franceză; Manual de tehnică polițienească; Psihologia judiciară; Curente și acțiuni subversive în România; Poliția de siguranță — Serviciul de Informații și Contrainformații; Planul general de informații al S.S.I.; colecția buletinului M.A.I. pe anii 1941—1945; Istoricul și activitatea jandarmeriei, în 18 volume, precum **și unele colecții ale vechilor publicații** periodice editate de aceste instituții, cum sînt: Poliția română; Poliția modernă; Detectiv magazin; Jandarmeria română.

Trecînd la grupa tematică „Probleme generale diverse", care dispune de un apreciabil număr de titluri, considerăm că aceasta, după felul cum este organizată și după lucrările valoroase pe care le conține, va constitui un real sprijin pentru ofițerii de securitate în documentarea personală privind studierea problemelor de istorie generală a României, istoria militară română, drept, filozofie, sociologie etc. Această grupă, foarte bogată de altfel, dispune de tratate și lucrări din domeniile mai sus amintite ale unor personalități românești ca Nicolae Iorga, Nicolae Bălcescu, Nicolae Titulescu, Dobrogeanu Gherea, precum și lucrări ale unor oameni de știință străini.

În afară de grupele tematice de care ne-am ocupat, Biblioteca de specialitate a Consiliului Securității Statului mai cuprinde și un fond de **lucrări inedite cum ar fi: corespondența** secretă a lui Ion Antonescu;

buletinele de presă difuzate de ambasadele capitaliste imediat după 23 august 1944; lucrări privind unele procese care au avut loc în diverse țări socialiste; lucrări apărute în ultimii ani în străinătate scrise de transfugii români; materiale care se referă la țara noastră apărute peste hotare; albume fotografice cu aspecte din activitatea legionarilor, a casei regale sau a unor personalități politice din România burghezo-moșierească (Ion Antonescu, Octavian Goga, prințul Știrbei, Iuliu Maniu).

Tot în cadrul bibliotecii se mai găsește o colecție a Monitorului Oficial, din 1939 pînă în prezent.

Ca o grupă aparte în fondul bibliotecii, evoluția organelor de securitate este reprezentată printr-un volum apreciabil de materiale, unele inedite.

Începînd cu colecția aproape completă a lecțiilor și cursurilor specifice predate din 1948 pînă azi și terminînd cu unele studii privind munca de securitate pe anul 1968 și începutul anului 1969, biblioteca mai posedă în această problemă, organizate pe ani, un mare număr de sinteze documentare pe diverse linii de muncă, dintre care amintim: „Activitatea naționalist-șovină în Transilvania", „Partidul Ardelean", „Partidul Crucea cu săgeți", „Orientare în problema legionară", „Martorii lui Iehova" etc.

În cadrul acestei grupe este prezentată problema creării și activității bandelor contrarevoluționare pe teritoriul țării noastre, biblioteca posedînd pe lîngă un material documentar scris și un album de fotografii care ilustrează bogat această activitate.

În afară de materialele amintite, grupa respectivă mai cuprinde colecția directivelor de muncă pe diversele linii, atît din trecut cît și din prezent, ordine și instrucțiuni privind munca de securitate, unele situații periodice privind munca de securitate în cadrul unor acțiuni informative mai importante.

Dotată cu mijloacele tehnice necesare, în prezent biblioteca poate pune la dispoziția ofițerilor imprimate pe benzi de magnetofon sau pe discuri, precum și înregistrate pe peliculă, documente legate de activitatea unor conducători legionari ca Horia Sima, Corneliu Zelea Codreanu, a unor reprezentanți politici ai Românici burghezo-moșierești, cum au fost: Ion Antonescu, Mihai Antonescu, Iuliu Maniu și alții, secvențe de la unele dintre marile procese care au avut loc în România după 23 August 1944.

Această succintă trecere în revistă a fondului de materiale cuprinse în Biblioteca de specialitate a Consiliului Securității Statului oferă numai o imagine de ansamblu asupra valorii sale. Apariția pînă la sfîrșitul anului a unui „Buletin bibliografic", va putea da o imagine de detaliu asupra principalelor cărți sau lucrări care stau la dispoziție pentru studiu în cadrul bibliotecii.

În munca de identificare și de strîngere a cărților, studiilor, sintezelor, cît și a altor lucrări care constituie actualmente fondul bibliotecii, ne-am lovit de unele greutăți generate de faptul că în decursul anilor, un număr de lucrări s-au pierdut, nemaiexistînd astăzi posibilitatea recuperării lor.

Subliniind încă o dată grija care trebuie acordată unor astfel de lucrări, facem apel la toți ofițerii din aparatul central și teritorial, care dețin cărți, ziare sau alte genuri de lucrări vechi ce interesează munca noastră, să le predea bibliotecii, spre a fi conservate și exploatate.

Căpitan ION PROTOPOPESCU
Căpitan DUMITRU HÎRJEA

INDEX LEGISLATIV

În perioada februarie — septembrie 1969 s-au publicat următoarele acte normative :

1. Decretul nr. 52/1969 pentru modificarea unor dispoziții din Codul de procedură civilă, publicat în Buletinul Oficial nr. 16/1969.

Acest decret s-a adoptat pentru a pune de acord reglementarea procesului civil cu prevederile noii legi de organizare judecătorească și cu acelea ale legii comisiilor de judecată.

În concordanță cu noile dispoziții din legea de organizare judecătorească, modificările Codului de procedură civilă privesc atît dispozițiile referitoare la competența instanțelor cît și acelea referitoare la recursul extraordinar.

Dispozițiile cuprinse în noua lege a comisiilor de judecată, privind încercarea împăcării părților în unele litigii patrimoniale civile, au necesitat introducerea unor prevederi corelative în Codul de procedură civilă. Astfel, în cazuri pentru care legea prevede

procedura de împăcare prealabilă obligatorie la comisia de judecată, cererea de chemare în judecată se primește de instanța judecătorească numai dacă reclamantul prezintă dovada că nu s-a ajuns la împăcare în fața comisiei de judecată.

Decretul cuprinde de asemenea și alte dispoziții în legătură cu ascultarea copiiilor minori și a martorilor, obligațiile experților, exercitarea recursului de către procuror în procesul civil, precum și cu privire la reglementarea popririi pe veniturile din muncă, în vederea realizării obligației de întreținere.

2. Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 520/1969 pentru modificarea articolului 114 din Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 328 din 29 aprilie 1966 privind circulația pe drumurile publice și pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor în acest sector, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 772/1966 și pentru reglementarea condițiilor de specializare a angajaților care urmează să obțină permisul de conducere valabil pentru autovehicule din categoria „D".

Prin modificarea art. 114 se facilitează posibilitatea ca posesorii permisului de conducere valabil pentru autovehiculele din categoria „C" să poată obține, la cererea lor sau a organizațiilor socialiste, dreptul de a conduce autovehicule din categoria „D" și „E" dacă îndeplinesc anumite condițiuni prevăzute de decret.

3. Decretul nr. 430/1969 privind apărarea secretului de stat și Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 1009/1969 privind unele măsuri în legătură cu apărarea secretului de stat, publicate în Buletinul Oficial nr. 57/1969.

În aceste acte normative sînt prevăzute dispoziții obligatorii pentru conducătorii organizațiilor socialiste și pentru persoanele cărora le sînt încredințate sub orice formă documente, date sau acte ce constituie secrete de stat precum și normele privind organizarea, evidența, păstrarea și manipularea acestor documente.

4. Decretul nr. 455/1969 publicat în Buletinul Oficial nr. 60 privind modul de așezare a impozitului asupra veniturilor în valută realizate de personalul trimis în misiune permanentă în străinătate.

Prin acest decret s-a stabilit că drepturile în valută ale salariaților Republicii Socialiste România trimiși în misiune permanentă în străinătate să fie supuse impozitului, în valuta în care se face remunerarea, cu cote proporționale, diferențiate pe funcții.

Indemnizațiile și sporurile plătite în lei în țară se vor impune în continuare cu cotele progresive de impozit prevăzute la articolul 5 din Decretul nr. 153/1959 privitor la impozitul pe veniturile populației.

●

5. Decretul nr. 544/1969 privind organizarea evidenței stațiilor de radio-emisie, publicat în Buletinul Oficial nr. 81 din 29 iulie 1969.

Potrivit prevederilor acestui decret, Consiliul Securității Statului este organul împuternicit de a înregistra și ține în evidență toate stațiile de radio-emisie cu caracteristicile acestora.

Decretul prevede că instalarea, construirea, experimentarea sau folosirea fără autorizație a unui post sau a unei stații de radio-emisie se pedepsește cu închisoare de la 1 an la 5 ani.

În decret sînt prevăzute de asemenea sancțiuni cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau amendă, pentru persoanele vinovate de a nu fi comunicat Consiliului Securității Statului caracteristicile de lucru ale stațiilor de radio-emisie, precum și modificările survenite la aceste caracteristici.

●

6. Decretul nr. 547/1969 pentru ratificarea convenției asupra imprescriptibilității crimelor de război și a crimelor contra umanității, adoptată de Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite, la 26 noiembrie 1968, publicat în Buletinul Oficial nr. 83/1969.

Din conținutul decretului rezultă că Republica Socialistă România a susținut ideea imprescriptibilității crimelor de război și a celor contra umanității și s-a pronunțat în favoarea adoptării acestei convenții, care stabilește pe plan internațional principii ce figurează și în legislația noastră internă. Articolul 121 din Codul penal al Republicii Socialiste România prevede că „Prescripția nu înlătură răspunderea penală în cazul infracțiunilor contra păcii și omenirii".

●

7. Decretul nr. 549/1969 privind ratificarea Convenției de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice, revizuită și semnată la Stockholm la 14 iulie 1967, publicat în Buletinul Oficial nr. 84/1969.